

TURAZ
SCIENCE ASSOCIATION
BİLİM DERNEĞİ

3. Türk Adli Bilimler Kongresi

14. Adli Tıp Çalıştayı
"Güncel Uygulamalar"

2-5 / 2022
HAZİRAN

Belek Beach Resort Hotel
ANTALYA

EPA | EFFECT
PUBLISHING
& AGENCY

Özet ve Tam Metin Kitabı

İÇİNDEKİLER

BAŞKANIN DAVETİ	2
ORGANİZASYON KURULU	3
OTURUM BAŞKANLARI	4
KONUŞMACILAR	5
BİLİMSEL PROGRAM	6
KONUŞMA ÖZETLERİ	9
SÖZLÜ SUNUMLAR	28

BAŞKANIN DAVETİ

Değerli Bilim İnsanları,

Sizleri, 2-5 Haziran 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilecek, “3. Türk Adli Bilimler Kongresi’ne” davet etmekten mutluluk duyuyoruz.

Adli bilimler alanında pek çok konu ve davetli konuşmacıların güncel çalışmalarının paylaşılması ve tartışılması maksadıyla 3. Türk Adli Bilimler Kongresi’nin 02-05 Haziran 2022 tarihleri arasında Belek Beach Resort Hotel Antalya’da yapılması planlanmıştır. 3. Türk Adli Bilimler Kongresi’nin ana teması “Güncel Uygulamalar” olarak belirlendi.

Ülkemizin, uluslararası bilimsel iletişim ağının merkezi haline gelmesi ve bu oluşum içinde lokomotif rolünü alması için katkılarınızı ve desteklerinizi bekliyor, sevgi ve saygılarımızı sunuyoruz.

Prof. Dr. Osman CELBİŞ
TURAZ Bilim Yönetim Kurulu Başkanı
Kongre Başkanı

Kongre Başkanı

Prof. Dr. Osman Celbiş

TURAZ Bilim Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı Başkanı

Kongre Sekreteri

Dr. Öğr. Üyesi Mücahit Oruç

TURAZ Bilim Derneği Genel Sekreteri

İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı

Adli Tıp Kurumu Malatya

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Osman Celbiş

Prof. Dr. Emine Şamdancı

Prof. Dr. Erdiñç Öztürk

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Turan

Dr. Öğr. Üyesi Selçuk Çetin

Doç. Dr. Jamal Musayev

Prof. Dr. Hülya Emel Yükseloğlu

Oturum Başkanları

Doç. Dr. Hacer Yaşar Teke
Doç. Dr. Jamal Musayev
Prof. Dr. Emel Hülya Yükseloğlu
Dr. Öğr. Üyesi Musa Polat
Prof. Dr. Emine Şamdancı
Dr. Öğr. Üyesi Turgay Börk
Uz. Dr. Savaş Dertsiz
Dr. Öğr. Üyesi Mucahit Oruç
Uz. Dr. Savaş Dertsiz
Dr. Öğr. Üyesi Mucahit Oruç
Doç. Dr. İlaha Kerimova
Dr. Öğr. Üyesi Murat Akbaba
Uzm. Dr. Gökçe Ünal
Uzm. Dr. İsmail Altın
Prof. Dr. Osman Celbiş
Dr. Öğr. Üyesi Kerem Sehliskoğlu
Dr. Öğr. Üyesi Semih Petekkaya
Dr. Öğr. Üyesi Nusret Ayaz

Konuşmacılar

Ali Öztürk

Prof. Dr. Erding Öztürk

Doç. Dr. Selda Mercan

Uzm. Psk. Görkem Derin

Öğr. Gör. Kerem Çetinkaya

Prof. Dr. Emel Hülya Yükseloğlu

Nazlı Hölümen

Prof. Dr. Mehmet Tokdemir

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat Turgut Tunçez

Dr. Öğr. Üyesi Selçuk Çetin

Dr. Öğr. Üyesi Semih Petekkaya

Dr. Öğr. Üyesi Turgay Bork

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Turan

3. TÜRK ADLİ BİLİMLER KONGRESİ

14. ADLİ TIP ÇALIŞTAYI "Güncel Uygulamalar"

Bilimsel Program

1. Gün 02.06.2022 Perşembe			
Saat	Konu	Konuşmacılar	
14:00-17:00	Giriş-Kayıt		
15:00-17:00	14. Adli Tıp Çalıştayı		
	Gerçek Olgularla Adli Belge İncelemeleri	Ali Öztürk	

2. Gün 03.06.2022 Cuma			
Saat	Konu	Konuşmacılar	Konu
09:00-09:20	Açılış	Protokol Konuşmaları	
09:20-10:00	I. PANEL Psikotravmatoloji: Ruhsal Travmaların Bireysel ve Toplumsal Yansımaları	Prof. Dr. Erdinç Öztürk	Savaşların ve Soykırımların Psikotravmatolojik Anamnezi
		Doç. Dr. Selda Mercan	Travmanın Kuşaklararası Geçişinde Epigenetik Faktörler
		Uzm. Psk. Görkem Derin	Adli Psikotravmatoloji ve Adli Psikopatoloji
	Oturum Başkanı Doç. Dr. Hacer Yaşar Teke Doç. Dr. Jamal Musayev	Öğr. Gör. Kerem Çetinkaya	Travma Sonrası Büyüme ve Psikolojik Dayanıklılık
10:00-10:10	Kahve Molası		
10:10-12:00	Sözel Bildiriler	Erdinç Öztürk (Psikotoplumsal Dönüşüm Kuşaklararası Gelişim ve Kuşaklararası Fosilleşim)	
		Erdinç Öztürk (Dijital Ebeveynlik ve Dijital Minimalizm)	
		Selda Mercan (Yapay Biyolojik Örneklerin Adli Toksikoloji Odaklı Kullanım Alanları)	
		Bilge Nur Çelebi (Süreç ve Sonuç Araştırmaları Kapsamında Travma Sonrası Stres Bozukluğunun Psikoterapisi)	
		Kerem Çetinkaya (Yargılama Yeterliliği Kavramı Ve Ölçme Araçları)	
		Nazif Harun Vıcdanlı (Sahipsiz Köpeklerin Saldırısı Sonucu Ölüm: Olgu Sunumu)	
		Zeynep Suver (Maternal İnfantisit Olgularında Adli Ebelerin Önleyici Rolü)	
		Ferhat Turgut Tunçez (Gözetiminde Muayenesinde Tespit Edilen Travmaya Bağlı Testis Torsiyonu)	
		İsmail Hakkı Çalışkan (Umut Yolcuları Dizisinin Çocuk Karakterlerinin Çocuk Refahı Bağlamında İncelenmesi)	
		Abdullah Mert Ünsal (Türkiye'de Suça Sürüklenen Çocuklar)	
		Ahmet Serdar Alışık (Şahitli Şüpheli Ölüm)	
	Oturum Başkanı Prof. Dr. Emel Hülya Yükseloğlu Dr. Öğr. Üyesi Musa Polat		

12:00-13:00	Öğle Yemeği		
13:00-13:40	II. PANEL Adli Genetik Alanında Güncel Uygulamalar	Prof. Dr. Emel Hülya Yükseloğlu	Adli Genetikte RNA Yaklaşımlı Teknoloji Uygulamaları
		Nazlı Holümen	miRNA ve Adli Genetikte Kullanım Alanları
	Oturum Başkanı Prof. Dr. Emine Şamdancı Dr. Öğr. Üyesi Turgay Bork	Prof. Dr. Mehmet Tokdemir	Adli Olguların Aydınlatılmasında Genetik İncelemelerin Rolü
		Dr. Öğr. Üyesi Ferhat Turgut Tunçez	Adli Genetik İncelemelerinde Örnek Toplanması
13:40-13:50	Kahve Molası		
13:50-15:30	Sözel Bildiriler	Fatih Batı (Örnekleriyle Adli Tıp Vakalarında Nükleer Tıp Tekniklerinin Rolü)	
		Kerem Sehliskoğlu (Bir Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezinde Eğitim Gören Çocuğun Yabancı Cisim Aspirasyonu Sonucu Ölümü: Bir Olgu Sunumu)	
		Mehtap Ilgar (Sternum Boyutlarının Cinsiyet Ve Boy Tahmininde Önemi)	
		Vahap Göçük (Çocuğun Cinsel İstismarında Risk Faktörleri: Olgu Sunumu)	
		Pınar Boyraz (İllegal Abortus Sonucu 17 Haftalık Fetüs Otopsis)	
		Cemiyiğit Deveci (Damar yaralanmalarına bağlı ölümler: retrospektif bir değerlendirme)	
		Mesut Yılmaz (Kunt Göğüs Travmasına Bağlı Mitril Papiller Kas Ruptürü Ve Alkolün Etkisi: Olgu Sunumu)	
		Kerem Sehliskoğlu (Kardiyak Nedenli Anne Ölümleri: İki Olgu Sunumu)	
15:30-15:40	Kahve Molası		
15:40-17:00	Sözel Bildiriler	Emre Boz (Mandibula Kırıklarında Duyu-Organ Zaaflığı Ve Türk Ceza Kanunu Yaralanma Kılavuzu Yaklaşımının 4 Adet Olgu Sunumuyla Değerlendirilmesi)	
		Emre Boz (Geç Tanı Alan Konjenital Kalp Hastalıklarına İhmal Yonünden Adli Yaklaşım)	
		Günseli Akpınar (Hekim Dışındaki Diğer Sağlık Çalışanlarının Yasal Sorumluluklarına İlişkin Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi)	
		Pınar Boyraz (Tarım İlacını Kazara İçip Zehirlenerek Ölen Yaşlı Çift)	
		Anıl Çağrı Kabal (Asistan Hekimlerden Tıbbi Uygulama Hatası Olgularında Beklenen Yetki Ve Sorumlulukların Yargıtay Kararı Çerçevesinde İrdelenmesi: Olgu Sunumu)	
		Muhammed Emin Parlak (Suda Bulunan Cesette Kardiyak Ruptür: Otopsi Olgusu)	
		Erkal Gümüşboğa (Bir Adli Belge Türü Olarak Duvar Yazısı)	
		Mustafa Doğan Çocuğa Yönelik Psödo İstismar: Puberte Prekoks Olgusu	
		Sadık Haras (Haksız Fül Sonucu Ölen Zihinsel Engelli Kişinin Yakınlarının Destekten Yoksun Kalma Tazminatı İstemi: Olgu Sunumu)	
		Tartışma - Günün Değerlendirilmesi	
	Oturum Başkanı Uz. Dr. Savaş Dertsiz Dr. Öğr. Üyesi Mucahit Oruç		

3. TÜRK ADLI BİLİMLER KONGRESİ, 14. Adli Tıp Çalıştayı "Güncel Uygulamalar"

3. Gün 04.06.2022 Cumartesi			
Saat	Konu	Konuşmacılar	Konu
09:00-09:40	III. PANEL Güncel Adli Tıp Uygulamaları <u>Oturum Başkanı</u> Doç. Dr. İlaha Kerimova Dr. Öğr. Üyesi Murat Akbaba	Dr. Öğr. Üyesi Selçuk Çetin	Maluliyet Raporlarının Düzenlenmesi
		Dr. Öğr. Üyesi Semih Petekkaya	Cinsel Saldırıları Raporlarının Düzenlenmesi
		Dr. Öğr. Üyesi Turgay Bork	Malpraktiste Adli Tıbbi Yaklaşım
		Dr. Öğr. Üyesi Ömer Turan	Adli Bilimlerde Uzman Görüşü
09:40-10:50	Kahve Molası		
10:50-12:00	Sözel Bildiriler <u>Oturum Başkanı</u> Uzm. Dr. Gökçe Ünal Uzm. Dr. İsmail Altın	Hacer Yaşar Teke (Genel Cerrahi Alanında “Görevi Kötüye Kullanma” Suçu İle İlgili 2021-2017 Yılları Arası Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi)	
		Selçuk Çetin (Adli Yaş Tespiti İstenilen Olguların Değerlendirilmesi, Retrospektif Bir Çalışma)	
		Selçuk Çetin (Acil Serviste Çalışan Pratisyen Hekimlerin Adli Rapor Düzenleme Hususundaki Farkındalık Düzeylerinin Değerlendirilmesi- Anket Çalışması)	
		Ferhat Turgut Tunçer (İzmir’de Adli Tıp Polikliniğine Başvuran 18 Yaş Altı Olguların İncelenmesi)	
		Musa Polat (İntragluteal Analjezik Enjeksiyonu Sonrası Gelişen Posterior Femoral Kutanöz Sinir Lezyonu: Olgu Sunumu)	
		Şilan Sıngın (Türkiye’de Meydana Gelen Karayolu Trafik Kazaları)	
		İsmail Altın (İlaç İntoksikasyonuna Bağlı Ölüm Olgularının İncelenmesi)	
		İsmail Altın (Ölümlü Sonuçlanan Çocuk Yanık Olgularının İncelenmesi)	
12:00-13:00	Öğle Yemeği		
13:00-14:20	IV. PANEL Gerçek Olgularla İnteraktif Tartışma <u>Moderatörler</u> Prof. Dr. Osman Celbiş Dr. Öğr. Üyesi Kerem Sehliskoğlu	Malpraktis	
		Maluliyet	
		Uyuşturucuya Bağlı Ölüm	
14:20-14:30	Kahve Molası		
14:30-15:40	Sözel Bildiriler <u>Oturum Başkanı</u> Dr. Öğr. Üyesi Semih Petekkaya Dr. Öğr. Üyesi Nusret Ayaz	Nusret Ayaz (Ciroda Kaşe Sahteciliği)	
		Nusret Ayaz (5237 Sayılı Kanuna Göre TCK 31/2 mi 31/3 mü? (Olgu Sunumu))	
		Semih Petekkaya (Oküler Self-mutilasyon: Olgu Sunumu)	
		Semih Petekkaya (Travmaya Bağlı İzole Okulomotor Sinir Hasarlarının Adli Tıp Açısından Analizi)	
		Ömer Dengeşik (Biyometrik Dijital İmzaların Geleneksel Adli Belge İnceleme Yöntemleri ile Değerlendirilmesi)	
		Ömer Dengeşik (Adli Belge İncelemelerinde; Konuşma Alışkanlığının Yazıya Yansması)	
		Ömer Dengeşik (Trafik Kazası Sonrası Otopsi Yapılmadan Defnedilen Olguda İlliyet Bağlı Değerlendirmesi)	
15:40-15:50	Kahve Molası		
15:50-16:40	Sözel Bildiriler <u>Oturum Başkanı</u> Dr. Öğr. Üyesi Semih Petekkaya Dr. Öğr. Üyesi Nusret Ayaz	Muhammed Emin Parlak (Sahtecilikte Yeni Trend: Pencere Yöntemi)	
		Muhammed Emin Parlak (Crohn Hastalığına Bağlı Ani Ölüm: Otopsi Olgusu)	
		Mehmet Efdal Saydan (Tıbbi Belgelerin Tahrifatı ve Malpraktis)	
		Mehmet Efdal Saydan (Kronik Hastalıklara Bağlı Ölümelerde Hayat Sigortası Ve Adli Yaklaşım)	
		Bengü Berrak Özkul (Uzman Mütalaasının Önemi)	
		Bengü Berrak Özkul (Madde Bağımlılığı ve Etkileri)	
		Tartışma - Günün Değerlendirilmesi	
16:40-17:00	Kongre Genel Değerlendirmesi ve Sonuç Bildirgesi Hazırlanması		

4. Gün 05.06.2022 Pazar	
Saat	Konu
	Kahvaltı-Dilek ve Temenniler

Publisher: Effect Publishing & Agency

Address: 6416. Street Yali Neighborhood, no: 23 flats: 2 / Karsiyaka Izmir, Turkey

Phone: + 90 (544) 354 44 48

E-mail: info@effectpublishing.com

Web page: <https://effectpublishing.com/>

KONUŞMA ÖZETLERİ

Savaşların ve Soykırımların Psikotravmatolojik Anamnezi

Erdoğan Öztürk

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Psikotravmatolojik ve psikotarihsel perspektifte deneyimlenen bütün şiddet döngülerinde kronik ve kompleks çocukluk çağı travmalarının ana bir rolü bulunmaktadır. Çocukluk çağı travmalarını savaş ve soykırım gibi görünürde daha kabul edilebilir bir şiddete bağlama eğilimi, psikotoplumsal şiddet olaylarının hala neden devam ettiğini maksimal ölçüde açıklamaktadır. Bu yineleyen disfonksiyonel eğilim varlığını sürdürdüğü ölçüde çok daha fazla ardışık savaş, terör olayı, katliam ve soykırımın ortaya çıkması kaçınılmaz bir durumdur.¹⁻³ Soykırımların, savaşların, terörizmin ve katliamların projektif identifikasyondan daha farklı bir zeminde “*dissosiyatif yansıtımlı kimlik geçişi*” aracılığı ile gerçekleştiğini ifade eden Öztürk bu kavramı dissoanalitik döngüde, kişinin kendi kimliğindeki reddettiği parçalarının bir başkasının kimliğine zorla empoze edilmesi arzusunun bir “*gerçeklik içbilişsel çarpıtması*” ekseninde eyleme dönüşmesi olarak tanımlamaktadır.^{4,5} Ayrıca savaşların, terörizmin ve soykırımların ortaya çıkmasında “*kuşaklararası fosilleşim*” ile “*şiddet odaklı ve gelişim karşıtı disfonksiyonel aileler*” ve “*disfonksiyonel nesiller*”in kritik bir önemi bulunmaktadır. Aile içi istismar döngülerindeki dissosiyojen dinamiklerin uzun dönemli toplumsal yansımaları savaşlar ve soykırımlardır. Psikotravmatoloji ve psikotarihe göre savaş ve soykırım; baskıcı sistemlerin, aile psikopatolojilerinin ve çocukluk çağı travmalarının en net göstergeleridir.⁴⁻⁷ Öztürk’e göre, kitlesel şiddet eylemlerinin kökeninde fosilleşim yönelimli primitif bir psikotoplumsal bilinç alyansından gelişim odaklı yeni bir psikotoplumsal bilinç alyansına geçme arzusu yatmaktadır. Çünkü psikotoplumsal gelişim, fosilleşimin nötralizasyonu ile karakterize olup çağdışı topluluklar kendilerini sabote ederek yeni ve modern toplulukların doğuşlarını imkanı kılmaktadır. Psikotoplumsal bilinç alyansı genel olarak, bireyler ve toplumlar adına entegre edici düşünce, duygu ve eylemlerin üst düzey bir hem farkındalık hem de kavrayışlılıkla deneyimlenmesidir.^{4,5} Kuşaklararası geçiş göstererek ruhsal izlerini nesiller boyunca sürdüren çocukluk çağı travmalarının kolektif anamnezi temelinde gerçekleştirilen bireysel ve toplumsal travmatik yaşantıların dissoanalizi, günümüzde var olan şiddeti, terörizmi, savaşları ve soykırımları daha kolay anlamamızı ve fark etmemizi kolaylaştırmaktadır.^{1,4-6} Sonuç olarak, savaşların ve soykırımların nötralize edilmesi ve tekrar deneyimlenmemesi için “*gelişimsel bilinç birliği*” merkezinde; ruhsal açıdan sağlıklı olan bireyler ya da toplumlar kendi çocuklarına öncelikle; gerçekliği, empatiyi, karşılıklılığı, mesafeyi, merhametli ve adil olmayı öğretmek barış, huzur ve liyakat odaklı yeni bir dünya yaratabilirler!...^{4,5}

Anahtar Kelimeler: Psikotravmatoloji; psikotarih; savaş; soykırım; dissoanaliz; psikotoplumsal bilinç alyansı; dissosiyatif yansıtımlı kimlik geçişi

Psychotraumatological Anamnesis of Wars and Genocides

ABSTRACT

In the psychohistorical and psychotraumatological perspective, chronic and complex childhood traumas have a major role in all cycles of violence. The tendency to link childhood traumas to an apparently more acceptable violence, such as war and genocide, primary explains why psychosocial violence still persists. If this recurrent dysfunctional trend continues, it is inevitable that many more consecutive wars, terrorist incidents, massacres and genocides will occur.¹⁻³ Genocides, wars, terrorism and massacres take place through a different ground than projective identification, through “*dissociative projective identity transition*”. Öztürk defines this concept as the transformation of one's desire to forcefully impose the parts of one's own identity on someone else's identity, on a psychotraumatological basis, on the axis of an “*internal cognitive distortion of reality*”.^{4,5} In addition, “*intergenerational fossilization*”, “*violent and anti-developmental dysfunctional families*” and “*dysfunctional generations*” play a critical role in the emergence of wars, terrorism and genocides. The social reflections of the dissociative dynamics in domestic abuse cycles are wars and genocides. War and genocide according to psychotraumatology and psychohistory; they are the clearest indicators of oppressive systems, family psychopathologies and childhood traumas.⁴⁻⁷ According to Öztürk, the desire to switch from a fossilization-oriented primitive psychosocial consciousness alliance to a developmentally-oriented new psychosocial consciousness alliance lies at the root of mass acts of violence. Because psychosocial development is characterized by the neutralization of fossilization, and outdated communities sabotage themselves, making the birth of new and modern communities possible. A psychosocial consciousness alliance is the experience of integrating thoughts, feelings and actions on behalf of individuals and societies with a high level of awareness and understanding.^{4,5} The dissoanalysis of individual and social traumatic experiences based on the collective

anamnesis of childhood traumas, which have been transmitted through generations and continue their psychological traces for generations, makes it easier for us to understand and realize the violence, terrorism, wars and genocides that exist today.^{1,4-6} As a result, in the center of "*developmental unity of consciousness*" in order to neutralize wars and genocides and not to experience them again; individuals or societies that are psychologically healthy give priority to their own children; they can create a new world focused on peace, tranquility and merit by teaching reality, empathy, reciprocity, distance, compassion and fairness!...^{4,5}

Keywords: Psychotraumatology; psychohistory; war; genocide; dissoanalysis; psychosocial consciousness alliance; dissociative projective identity transition

KAYNAKLAR

1. Öztürk, (2020). E. Psicotarih, Travma ve Dissosiyasyon: Çocukluk Çağı Travmaları, Savaşlar ve Dissosiyasyonun Anamnezi. Öztürk E, editör. *Psicotarih*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. p.1-21.
2. Öztürk, E. (2020). *Travma ve Dissosiyasyon: Psikotravmatoloji Temel Kitabı*. 2. Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi. p.1-33.
3. deMause, L. (1997). The psychogenic theory of history. *Journal of Psychohistory*, 25(2), 112.
4. Öztürk, E. (2022). Dissoanaliz ve Psikotoplumsal Bilinç Alyansı Kuramı: İnkâr Travması ve Dissosiyatif Yansıtımlı Kimlik Geçiş. Öztürk E, editör. *Psikotravmatoloji*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. p.1-40.
5. Öztürk, E. (2022). Modern Psikotravmatoloji. Öztürk E, editör. *Psikotravmatoloji*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. p.41-69.
6. Öztürk, E (2021). Disfonksiyonel Aile Modellerinden Fonksiyonel Aile Modeline: "Doğal ve Rehber Ebeveynlik Stili". Öztürk E, editör. *Aile Psikopatolojisi*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. p.1-39.
7. Öztürk, E. (2021). Trauma based alliance model therapy. *Medicine-Science*, 10(2), 631-50.

Adli Genetikte RNA Yaklaşımlı Teknoloji Uygulamaları

Emel Hülya Yükseloğlu

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Ribonükleik asit (RNA), virüslerde ve canlı organizmalarda bulunan bir moleküldür. Yapısında riboz şekeri, fosfat grubu, azotlu bazlar bulunduran nükleotidlerden meydana gelmektedir ve adenin, guanin, sitozin bazlarına ek DNA'dan farklı olarak urasil bazı bulundurur. DNA'dan bir diğer farkı tek sarmallı biçimde bulunmasıdır fakat çift sarmallı özel RNA virüsleri de mevcuttur. RNA'nın birincil görevi, protein sentezinde görev almaktır ve sentez süresince üç ana RNA (mRNA, rRNA, ve tRNA) türü rol alır. Bazı spesifik RNA molekülleri gen ekspresyonunun düzenlenmesinde yer alır. Gen düzenlemesinin yanı sıra RNA düzenlemesi (RNA editing) ve RNA müdahalesi (RNA interference) de RNA moleküllerinin gerçekleştirebileceği eylemler arasındadır. Düzenleyici RNA'lardan bazıları küçük nükleer RNA (snRNA), mikro RNA(miRNA), ve küçük müdahaleci RNA (siRNA)dır. Adli genetikte en çok araştırılan RNA'lar mRNA ve miRNA'lardır.

Adli bilimlerde kişilerin masumiyetleri ya da suçluluklarının belirlenmesi ve kimliklendirme oldukça önemlidir. Moleküler tekniklerin geliştirilmesi bu alanlarda oldukça yardımcı olmaktadır. RNA testi, birçok adli vakanın çözülmesinde önemli bir araçtır. Vücut hücrelerinin tümünde bulunan DNA hücrelerinin aksine RNA, organlarda değişiklik gösteren ve kalıtım materyalinin proteinlere dönüşümünün ifadesindeki ara basamakta yer alan bir moleküldür. Bir doku ya da vücut sıvısının ayırt edilmesinde önemli olan gen ifadelerinin belirlenmesi çok önemlidir. Bu ifade farklılıklarından yararlanılarak adli bilimlerin birçok farklı alanında RNA tabanlı teknolojilerden faydalanılabilir. Olay yerlerinden elde edilen örneklerin analizindeki en büyük problem RNA'nın degradasyonudur çünkü bu degradasyondan kaynaklı yanlış negatif sonuçlar elde edilebilir. RNA bütünlüğünün sağlanması da delil teslim zincirinin korunduğu esnada RNaz aktivitesinin en düşük seviyede tutulmasıyla ilişkilidir. DNA analizlerinde olduğu gibi RNA analizlerinde de total RNA'nın kalitesi ve saflığı, RNA profilinin doğruluğu (kesinliği) ile doğrudan ilişkilidir. RNA'ların adli bilimlerde en çok araştırıldığı alan vücut sıvılarının tanımlanmasıdır. Olay yerinden elde edilen bir lekenin kaynağı, farklı vücut sıvıları ya da bu sıvıların karışımı olabilir. Olayların çözümünde vücut sıvılarının orijinlerinin bilinmesi oldukça faydalıdır. Olay yerinde en sık karşılaşılan biyolojik delillerden olan kanın kaynağının belirlenmesi de oldukça önemlidir. Özellikle cinsel saldırı davalarında kanın menstrual ya da venöz orijinli olduğunun tespiti dava da fark yaratabilir.

Bu uygulamalara ek olarak ölümden sonraki zamanı ifade eden post-mortem aralığın tespitinde de RNA'ların kullanımı araştırılmaktadır. Bu aralığın tahmininde RNazların salınımı değerlendirilmektedir. Yara yaşı tahmini de RNA'ların yararlanıldığı analizlerden biridir. Birden fazla yara olması durumunda öncelik belirlenmesinde yararlanılabilir. Böylece olayların akışının anlaşılmasında önemli olabilir. Kişinin yaralanma sonrası hayatta kalma süresinin belirlenmesi, yaralanma ile ölüm arasındaki ilişkinin daha net anlaşılmasını sağlayabilir. Adli bilimlerde, bir biyolojik delilin bekleme zamanı da oldukça değerlidir. Bunun tespitiyle birlikte toplanan biyolojik delilin olayla ilgisinin olup olmadığı belirlenebilir. Ölüm nedeninin RNA analizi yardımıyla belirlenebilmesi adli bilimlerde en önemli uygulamalardan biri olmaya adaydır. Geleneksel yöntemlerin yetersiz kalabildiği vakalarda moleküler analizlerle ölüm nedeninin belirlenmesi oldukça kıymetlidir. Dışarıdan ilk bakışta anlaşılacak ölüm nedenleri olabilir. Örneğin darp, zehirlenme, mekanik asfiksi, uyuşturucu gibi ölüm sebeplerinde RNA tabanlı moleküler testlerden yararlanılarak gen ifadelerinin seviyelerinin incelenmesiyle ölüm nedeni daha net belirlenebilir. RNA teknolojilerinin kullanımı ile uyuşturucu madde istismarı, cinsiyet belirlenmesi (DNA tabanlı teknolojilere ek), organ dokularının tespiti, yeni doğanların yaşlarının belirlenmesi (özellikle kaçırma vakalarında) gibi konularda adli bilimlerde oldukça faydalı hale gelebilir. Adli bilimlerde RNA tabanlı araştırmalar yürütülürken Gerçek Zamanlı PCR (RT-PCR), Son Nokta PCR Kapiler Elektroforez, Mikro-dizileme, Nano String Teknolojisi, Yüksek-Çözünürlüklü Erime (HRM) Analizi gibi teknolojilerden yararlanılmaktadır.

Adli Psikotravmatoloji ve Adli Psikopatoloji

Görkem Derin

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Klinik psikoloji, psikiyatri ve adli bilimler ile yakın ilişki dinamikleri olan psikotravmatoloji, travmatik yaşantılar esnasında ya da sonrasında insanların ve toplumların verdikleri tepkiler ile hem psikoterapilere hem de önleme stratejilerine odaklanan psikolojinin ana çalışma alanlarından biridir.¹⁻³ Son onlu yıllarda özellikle ceza adalet sisteminde yer alan tutuklu ve hükümlülerle gerçekleştirilen psikotravmatoloji çalışmaları, hakim ve yargıçlar başta olmak üzere adli sistemde çalışan profesyonellerin şeffaf, objektif ve doğru kararlar almalarında temel bir rol oynamaktadır. Bu yönelimde adli psikotravmatoloji, hem bireylerin ceza adalet sistemine dahil olmasına neden olabilen travma kökenli psikiyatrik bozuklukların ya da eşik altı tanı kriterleriyle seyreden psikopatolojilerin değerlendirilmesi hem de bu bireylerin klinik zeminde adli görüşmelerinin sistematik bir şekilde gerçekleştirilmesidir.^{4,5} Adli psikopatoloji ise ceza adalet sisteminde bulunan faillerin, travma ile ilişkili psikiyatrik bozukluklar ve semptomlar ekseninde değerlendirilmesidir. Faillerin psikopatolojik ve nöropsikolojik açıdan değerlendirilmesi, nevroz-psikoz ayrımı, adli mekanizma içerisinde yer alan kişilerin psikoterapilerinin optimal seviyede gerçekleştirilmesi ve suç mağduru bireylere dissosiyatif bozukluklar ve travma sonrası stres bozukluğu gibi olumsuz yaşam deneyimleriyle karakterize psikiyatrik tanılarının konulması, adli psikotravmatolojinin çalışma ve uygulama alanlarını oluşturmaktadır.^{5,6} Bu doğrultuda adli psikotravmatoloji ve adli psikopatoloji açısından kritik bir öneme sahip "görünürde çelişkili bilgi" ve "gizleme eğilimi" hem mağdur hem de fail ile gerçekleştirilen adli görüşmelerde dikkat edilmesi gereken en temel iki odaktır. Klinik deneyimi belirli seviyenin altındaki adli sistemde çalışan uzmanlar tarafından zaman zaman travmatize bireylerin çelişkili gibi algıladıkları olumsuz yaşam olaylarıyla ilgili ifadeleri, aslında bu kişilerin travma kökenli psikiyatrik tanılarını ile doğru orantı gösterip sadece "görünürde" çelişkili olarak algılanabilecek "gerçek" bilgilerdir. Mağdurların, adli görüşmelerini gerçekleştiren uzmanlara güvenememesi nedeniyle deneyimledikleri olumsuz olaylarını anlatmakta güçlük çekmeleri, anılarını travmatik belleğinden dolayı parçalı olarak paylaşmaları ve bu yaşantıları kendilerine acı vermesi sebebiyle büyük oranda dissosiyasyon etmeleri "gizleme eğilimleri"ne işaret etmektedir.^{3,5,7} Sonuç olarak, adli sistemde yer alan kişilerin majör bir kısmının geçmiş dönemlerde kronik ve kümülatif çok sayıda travma bildirmeleri sebebiyle hem adli görüşmelerinin hem de adli değerlendirmelerinin klinik yönelimli adli psikotravmatolojik ve adli psikopatolojik bir zeminde gerçekleştirilmesi önerilmektedir.^{1-3,7,8}

Anahtar Kelimeler: Adli psikotravmatoloji; adli psikopatoloji; travma; psikotravmatoloji; görünürde çelişkili bilgi; gizleme eğilimi

Forensic Psychotraumatology and Forensic Psychopathology

ABSTRACT

Psychotraumatology, which is closely related to clinical psychology, psychiatry and forensic sciences, is one of the main field of psychology that focuses on the reactions of people and societies during or after traumatic experiences, and both psychotherapies and prevention strategies.¹⁻³ In recent decades, psychotraumatology studies, especially with detainees and convicts in the criminal justice system, play a fundamental role in making transparent, objective and correct decisions by professionals working in the judicial system, especially rulers and judges. In this orientation, forensic psychotraumatology is both the evaluation of trauma-induced psychiatric disorders that may cause individuals to be included in the criminal justice system or psychopathologies with sub-threshold diagnostic criteria, and the systematic forensic interviews of these individuals on a clinical basis.^{4,5} Forensic psychopathology is the evaluation of perpetrators in the criminal-justice system in the axis of trauma-related psychiatric disorders and symptoms. Psychopathological and neuropsychological evaluation of perpetrators, the distinction between neurosis and psychosis, the optimal level of psychotherapy for people involved in the forensic mechanism, and psychiatric diagnoses of crime victims characterized by negative life experiences such as dissociative disorders and post-traumatic stress disorder are the fields of study and application of forensic psychotraumatology.^{5,6} In this respect, "apparently contradictory testimony" and "hiding tendency", which are of critical importance in terms of forensic psychotraumatology and forensic psychopathology, are the two main focuses that should be considered in forensic interviews with both the victim and the perpetrator. The statements of traumatized individuals about negative life events, which they sometimes perceive as contradictory, by experts working in the judicial system with less than a certain clinical experience, are actually "real" information that can only be perceived as "apparently" contradictory, showing direct proportion with the psychiatric diagnoses of traumatized individuals. The fact that the victims have difficulty in describing the negative events they have experienced due to their inability to trust the experts who conduct their forensic interviews, that they share their

memories fragmented due to their traumatic memory, and that these experiences are largely dissociated because it causes them pain indicate their "*hiding tendency*".^{3,5,7} As a result, it is recommended that both forensic interviews and forensic evaluations be carried out on a clinically oriented forensic psychotraumatological and forensic psychopathological basis, since a major part of the individuals in the judicial system have reported many chronic and cumulative traumas in the past.^{1-3,7,8}

Keywords: Forensic psychotraumatology; forensic psychopathology; trauma; psychotraumatology; apparently contradictory testimony; hiding tendency

KAYNAKLAR

1. Öztürk, E. (2022). Dissoanaliz ve Psikotoplumsal Bilinç Alyansı Kuramı: İnkâr Travması ve Dissosiyatif Yansıtımlı Kimlik Geçiş. Öztürk E, editör. *Psikotravmatoloji*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. p.1-40.
2. Öztürk, E. (2022). Modern Psikotravmatoloji. Öztürk E, editör. *Psikotravmatoloji*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. p.41-69.
3. Öztürk, E., Erdoğan, B., & Derin, G. (2021). Psychotraumatology and dissociation: A theoretical and clinical approach. *Medicine-Science*, 10(1), 246-254.
4. Brand, B. L., Schielke, H. J., Brams, J. S., & DiComo, R. A. (2017). Assessing trauma-related dissociation in forensic contexts: address- ing trauma-related dissociation as a forensic psychologist, part II. *Psychological Injury and Law*, 10(4), 298-312.
5. Öztürk, E. (2020). *Travma ve Dissosiyasyon: Psikotravmatoloji Temel Kitabı*. 2. Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi. p.1-33.
6. Webermann, A. R., & Murphy, C. M. (2019). Childhood trauma and dissociative intimate partner violence. *Violence against women*, 25(2), 148-166.
7. Öztürk, E. (2021). Trauma based alliance model therapy. *Medicine-Science*, 10(2), 631-50.
8. Bailey, T. D., & Brown, L. S. (2020). Complex trauma: Missed and misdiagnosis in forensic evaluations. *Psychological Injury and Law*, 13(2), 109-123.

Travmanın Kuşaklararası Geçişinde Epigenetik Faktörler

Selda Mercan

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Kişilerin ruhsal bütünlüğünü tehdit eden durumların başında ruhsal travmaya maruz kalmaları gelmektedir. Kişilerin yaşadıkları bu travma karşısında sergiledikleri savunma mekanizmaları yetersiz olduğunda sonuçları çeşitlilik gösteren bazı psikopatolojiler meydana gelmektedir. Ruhsal travmaların sebebiyet verdiği fizyolojik, duygusal ve bilişsel etkilerin travmatik bir hafıza yarattığı ve bu hafızanın kuşaktan kuşağa aktarıldığı ile ilgili pek çok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalar, son yıllarda, epigenetik araştırmalarla kanıta dayalı bir biçimde gelişim göstermekte ve gerek ruh sağlığı araştırmacılarının gerekse moleküler araştırmalar yapan bilim insanlarının odağı haline gelmiştir. Epigenetik, DNA dizisindeki kalıtsal farklılıkların dışında olan, gen ifadesinde meydana gelen modifikasyonları tanımlamayı sağlayan bir araştırma alanıdır. Savaş, göç, kıtlık gibi toplumsal travmaların yanı sıra kişilerin yaşadıkları bireysel travmaların sonraki nesillere aktarıldığına dair yapılan araştırmalar, epigenetik mekanizmaların izlenmesini ve nesiller arası geçişlerini incelemek sureti ile açıklığa kavuşturulmaya devam etmektedir. Bu konuşma içeriğinde, kuşaklar arası travma geçişinin epigenetik araştırmalar ışığında ortaya koyulması sağlanacak, travma geçişini izlemeye etkin olan epigenetik mekanizmalar irdelenecek ve travmatik hafızanın epigenetik geçiş konusuna edildiği noktalar ele alınacaktır. Ayrıca travmanın kuşaklar arası aktarımında disiplinler arası işbirliğinin önemi ortaya koyulacak ve bu konunun davranışsal, bilişsel ve epigenetik araştırmalarla çok boyutlu incelenmesi gerektiğine vurgu yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Epigenetik, travma, kuşaklar arası travma geçişi, travmatik hafıza

Epigenetic Factors in Intergenerational Transmission of Trauma

ABSTRACT

Exposure to psychic trauma is one of the leading situations that threaten the mental integrity of people. When the defense mechanisms of individuals against this trauma are insufficient, some psychopathologies with varying results may offer. There are many studies on the physiological, emotional and cognitive effects of psychic traumas that create a traumatic memory and this memory is transferred inter-generationally. These studies have developed in an evidence-based manner in recent years thanks to epigenetic studies and have become the focus of both mental health researchers and molecular researchers. Epigenetics is a field of research that allows identifying modifications in gene expression that are except of hereditary differences in DNA sequence. In addition to social traumas such as war, migration, and famine, studies on the transmission of individual traumas of individuals to the next generations continue to be clarified by examining the monitoring of epigenetic mechanisms and their transmission between generations. In this study, the intergenerational transmission of trauma will be revealed in the light of epigenetic studies, the epigenetic mechanisms that are effective in monitoring the trauma transition will be examined, and the points where traumatic memory is the subject of epigenetic transition will be discussed. In addition, the importance of interdisciplinary cooperation in the intergenerational transmission of trauma will be revealed and it will be emphasized that this issue should be examined multi-dimensionally with behavioral, cognitive and epigenetic studies.

Keywords: Migration; Epigenetic, trauma, intergenerational transmission of trauma, traumatic memory

Travma Sonrası Büyüme ve Psikolojik Dayanıklılık

Kerem Çetinkaya

Milli Savunma Üniversitesi, Deniz Harp Okulu, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Bireyler karşılaştıkları zorlu yaşam olaylarının ve travma deneyimlerinin üstesinden gelebilmek için bir takım baş etme mekanizmalarını kullanırlar. Baş etme süreci sonucunda kişi bu olumsuz deneyimi atlatabilmekte hatta eskisine kıyasla daha iyi bir işlevselliğe ulaşabilmektedir. Kişinin olumsuz deneyimleri aşmasında ve iyileşmesinde etkili olan faktörler araştırıldığında travma sonrası büyüme ve psikolojik dayanıklılık kavramları karşımıza çıkmaktadır. Travma sonrası büyüme, yaşanan travmatik deneyimler, bu deneyimler sonucunda çıkartılan dersler ve bireysel anlamlandırmalar sonucunda, kişinin travma sonrasında olumlu bir bakış açısı kazanması olarak tanımlanmaktadır (Tedeschi ve Calhoun, 2004). Psikolojik sağlamlık ise, kişinin olumsuz koşulların üstesinden başarıyla gelebilme ve yeni duruma uyum sağlayabilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Doğan, 2015). Bu çalışmada travma sonrası büyüme ve psikolojik dayanıklılık kavramlarının psikotraumatoji perspektifinden ilişkilerine yönelik inceleme yapılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda ilgili kavramlara yönelik yurtiçi ve yurtdışında yapılmış çalışmalar incelenmiş, çalışmaların sonuçları karşılaştırılarak benzerlikler ve farklılıkları ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Travma sonrası büyüme, psikolojik dayanıklılık, travma sonrası stres bozukluğu

ABSTRACT

Individuals utilize some coping mechanisms in order to deal with difficult life circles and trauma experiences. In the wake of the coping process, the person can overcome this negative outcome and even reach a better functionality compared to the past. As and when the factors effective in overcoming and recovering from negative experiences are investigated, there appear the concepts of post-traumatic growth and psychological resilience. Post-traumatic growth can be defined as the person's gaining a positive perspective stemming from traumatic experiences, lessons learned, and individual interpretations in the aftermath of trauma. (Tedeschi & Calhoun, 2004). Furthermore, psychological resilience is defined as a person's ability to successfully overcome adverse conditions and adapt to a new situation. (Doğan, 2015). This study aims to examine the relationships between the concepts of post-traumatic growth and psychological resilience through psychotraumatology. In this context, studies conducted at home and abroad on related concepts were examined, the results were compared, and the similarities and differences were revealed.

Keywords: Post-traumatic growth, psychological resilience, post traumatic stress disorder

Psikolojik travma, depresyon, sel gibi doğal felaketler, savaşlar, cinsel ya da fiziksel saldırıya uğrama, işkence, cinsel taciz, çocuklukta yaşanan istismar, trafik kazaları, iş kazaları, yaşamı tehdit eden bir hastalığın tanısının konması, tehlikeli bir olaya tanık olmak gibi zorlayıcı ve kişinin başa çıkma yeteneğini olumsuz yönde etkileyen olaylar olarak tanımlanmıştır. (Öztürk, 2017). Fakat yaşanan her zorlayıcı deneyim travma olarak nitelik kazanmamaktadır. Zorlayıcı bir yaşam olayının travma olarak nitelendirilebilmesi, deneyimi yaşayan kişiye bağlıdır yani travma kişiye özeldir. Benzer deneyimler herkes için travma olarak algılanmayabilir. Bu noktada Öztürk (2020) travmatik durumu, nesnel tehdit ile öznel baş edebilme gücü arasındaki yaşamsal dengesizlik olarak tanımlamıştır. Öztürk'ün (2020) tanımındaki öznel baş etme gücü kavramı bizi psikolojik dayanıklılık terimine götürmektedir.

Psikolojik dayanıklılık, hastalıklardan, psikolojik sorunlardan, olumsuz yaşantılarında ya da stresten çabuk bir şekilde kurtulabilme, iyileşme ve kendini toparlayabilme gücü olarak tanımlanabilir. Bir başka deyişle, psikolojik sağlamlık, kişinin olumsuz koşulların üstesinden başarıyla gelebilme ve yeni duruma uyum sağlayabilme yeteneğidir (Doğan, 2015). Bu kavram literatürde psikolojik sağlamlık, esneklik, kendini toparlama gücü, yılmazlık gibi farklı isimlerle de kullanılmaktadır. Psikolojik dayanıklılığa ilişkin mevcut görüşler, yapının hem dinamik hem de çok sistemli olduğunu vurgulamakta ve bu yapının çok boyutlu doğasına odaklanmaktadır (Masten ve Narayan, 2012). Araştırmalar, birey, topluluk, kültür gibi sistemlerin içindeki çok sayıda farklı faktörün (ilişkiler, kimlik oluşumu, aidiyet duygusu, kültürel bağlantılar v.b) dayanıklılığa katkıda bulunmak için etkileşime girdiğini göstermiştir (Ungar ve ark., 2007). Buna göre psikolojik dayanıklılık, travmatik durum yaşayan

bireylerin iyilik halini sürdürebilmesi ve hayata uyum sağlayabilmesi noktasında psikolojik, sosyal ve kültürel alanlardaki kaynaklarını kullanma yeteneği olarak da tanımlanabilir (Ungar, 2012).

Travma sonrası büyüme, yaşanan travmatik deneyimler, bu deneyimler sonucunda çıkartılan dersler ve bireysel anlamlandırılmalar sonucunda, kişinin travma sonrasında olumlu bir bakış açısı kazanması olarak tanımlanmaktadır (Tedeschi ve Calhoun, 2004). Travma sonrası büyüme konusunu çalışan araştırmacılar, bu yapının psikolojik sağlamlıktan farklı olduğunu belirtmektedirler. Çünkü travma sonrası büyüme, travmatik deneyimlerden sonra eski işlevselliği geri kazanmaktan veya psikopatolojiden korunmaktan farklı olarak bireyin yaşadığı olumsuz bir deneyimi olumlu bir anlama dönüştürebilme olarak savunulmaktadır (Tedeschi ve Calhoun, 2004).

Alan araştırmacıları çalışmalarında, psikolojik dayanıklılık ile travma sonrası büyüme arasındaki benzerliklere değinmişler ve temel olarak bu iki kavramın "tünelin ucundaki ışığa giden" iki yol olarak atıfta bulunmuşlardır (Almedom, 2005). Psikolojik dayanıklılık ve travma sonrası büyümenin birçok ortak özelliği vardır ve bu iki terimdeki esas ortak nokta, travmatik deneyimlerin ardından nihai olarak olumlu psikolojik tepkileri yansıtmalarıdır (Schaefer ve ark.. 2018).

Dayanıklılık ve travma sonrası büyüme arasındaki benzerliklere rağmen, bunlar araştırma literatüründe farklı yapılar olarak görülmektedir. Araştırmacılar, psikolojik dayanıklılık için ayırt edici yönün bireylerin travma sonrasında daha fazla gelişme göstermelerinin aksine, uyuma yönelik işlevsellik gösterip göstermemeleri ile ilgili olduğunu savunmakta, travma sonrası büyüme için ise travma sonrası dönemde yaşanan durumu anlamlandırma olarak belirtmektedirler (Schaefer ve ark.. 2018).

Travma Sonrası Büyüme ve Psikolojik Dayanıklılık Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Güncel Çalışmalar

Psikolojik dayanıklılık ve travma sonrası büyüme arasındaki ilişki, alan uzmanlarının ilgisini çekmiş ve ilişkiyi incelemeye yönelik yapılmış olan oldukça çeşitli çalışmanın olduğu görülmüştür. Bu çalışmalardan bazıları incelenmiş, çalışmaların benzerlikleri ve farklılıkları irdelenmiştir.

İkizer ve Özer (2020) Türkiye'de terör saldırılarına doğrudan ya da dolaylı olarak maruz kalmış olan 331 üniversite öğrencisi üzerinde psikolojik dayanıklılık ve travma sonrası büyüme durumlarını incelemiştir. Bu çalışmanın bulguları iki değişken arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Psikolojik dayanıklılık ve travma sonrası büyüme arasındaki pozitif ve doğrusal ilişkinin, dayanıklılığın büyümeyi kolaylaştırmak için önemli bir araç olabileceğini söylemektedir (İkizer ve Özer, 2020).

Bilge ve Bilge'nin (2021) koronavirüs salgınının psikolojik etkilerini farklı parametreler açısından incelendiği çalışmasında salgının etkilerini özellikle "Psikolojik Dayanıklılık" ve "Travma Sonrası Büyüme" kavramları çerçevesinde ele almıştır. Çalışmada katılımcıların koronavirüs öncesi ile sonrası arasındaki semptom düzeyleri karşılaştırıldığında semptomların öncesine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Bazı bireylerde travma sonrası büyümenin gerçekleştiği, bazı bireylerde ise psikolojik dayanıklılığa bağlı olarak semptomlarda kötüleşmenin olmadığı hatta semptomların kısmi olarak engellendiği tespit edilmiştir. Psikolojik dayanıklılık ve Travma sonrası büyüme arasındaki ilişki açısından sonuçlar değerlendirildiğinde ise psikolojik dayanıklılığın travma sonrası büyüme önünde bir engel olduğu görülmüştür (Bilge ve Bilge, 2021). Bu da dayanıklılığın artmasının travmatik olayın etkisini azaltması sebebiyle kişinin az travmatize olmasına veya hiç travmatize olmaması ile sonuçlanması ve dolayısıyla travma sonrası büyüme skorunun az olmasına yol açmaktadır.

Güngör (2019) kanser hastaları üzerinde yaptığı çalışmada hastaların psikolojik dayanıklılıkları ve travma sonrası büyüme arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bu çalışmada Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği ile Travma Sonrası Gelişim Ölçeği toplam puanları arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Kaye-Kauderer ve Ark. (2019) 2011 yılında Japonya'da meydana gelen deprem, tsunami ve nükleer felaket mağdurlarına yönelik gönüllü yardım çalışmalarına katılan ve katılmayan tıp öğrencilerinin travma sonrası büyüme ve psikolojik dayanıklılık durumlarını karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Çalışmanın örneklemi 579 tıp öğrencisinden oluşmaktadır. Tıp öğrencilerinin hem tüm felaket süreçlerini yaşamaları hem de felaket sonrasında yardım gönüllüsü olarak felaketin sonuçlarının direkt olarak içinde görev almaları sebebiyle bu deneyimler sonucunda iyi kalabilmeleri veya iyileşebilmelerinde psikolojik dayanıklılıklarının travma sonrası büyümeye etkisi araştırmacılar tarafından merak edilmiştir. Çalışma sonucunda yardım gönüllüsü olan öğrencilerin diğer öğrencilere kıyasla daha yüksek psikolojik dayanıklılık gösterdiği ve bu sayede daha yüksek travma sonrası büyüme gösterdiği bulunmuştur. Fakat psikolojik dayanıklılık puanlarının ve travma sonrası büyüme

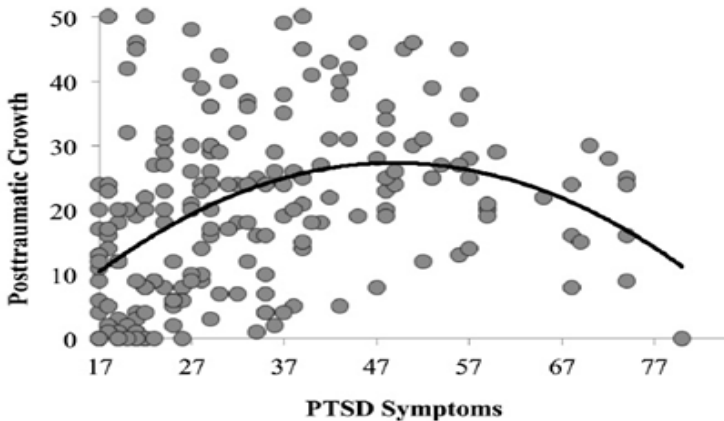
puanlarının yüksek olmasına karşın TSSB belirtilerinin daha fazla görülmüş olduğu fark edilmiştir. Bu duruma sebep olan şeyin öğrencilerin direkt sahada olmaları sebebiyet vermiş olabilir ayrıca travmanın dozunu daha yüksek yaşanmış olması travma sonrası büyümenin de daha fazla olmasını sağlamıştır.

Berg (2005) bir denizaltı kazası sonrası, kazaya maruz kalan personellerin travma sonrası stres durumlarını incelemek amacıyla bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışma Mayıs 2002'de Kaliforniya açıklarında elektrik arızası sonucu yangın çıkan USS Dolphin adlı denizaltı gemisinin 22 personeli ile, kazadan 7 ay sonra gerçekleştirilmiştir. Bu kaza sırasında gemi personelleri yangın, duman, büyük dalgalar, hipotermi ve yaralanma gibi sorunlarla mücadele etmiş fakat hiçbir mürettebatta ciddi yaralanma veya ölüm meydana gelmemiştir. Bu büyük travmatik deneyime rağmen şaşırtıcı bir şekilde mürettebat düşük TSSB, düşük peritratmatik disosiyasyon ve düşük depresyon belirtileri göstermiştir. Berg (2005) bu sonuçları, mürettebatın görev için uygun ve iyi seçilmiş olmasına, gönüllü olmalarına, travmatik deneyimi çok iyi bildikleri bir ortamda yaşamış olduklarına ve benzer kötü senaryoları düzenli olarak tatbik etmelerine bağlamıştır.

Greenberg ve ark. (2021) Vietnam savaşı ve asker emeklilerinin travma sonrası büyüme durumları üzerine yaptığı bir çalışmada, iki veya daha fazla savaş görevinde bulunmuş olan kişilerin TSSB semptom düzeyinin, toplam travma sonrası büyüme puanıyla pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde ise sonuçlarının birbirlerinden farklılık gösterdiği gözlenmiştir. Bazı çalışmalar yüksek psikolojik dayanıklılığın yüksek travma sonrası büyüme sağladığı, bazı çalışmalar ise yüksek psikolojik dayanıklılığın travma sonrası büyümenin önünde bir engel olduğunu ileri sürmüşlerdir. Travma sonrası belirtiler ile travma sonrası büyüme arasında pozitif bir ilişkinin varlığı paradoksal görünebilir. Rahatsız edici semptomların, pozitif değişim veya büyüme ile ilişkili olması fikri her ne kadar mantıksız gibi görünse de sıkıntı ve büyümenin birbirini dışlamadığını ve aynı bireyde bir arada var olabileceğini gösteren temel çalışmalar ile tutarlıdır (Solomon ve Dekel, 2007; Tedeschi ve Calhoun, 2004). Taylor ve ark. (1991) yalnızca olumlu değişiklikler bildiren bireylere kıyasla, hem olumlu hem de olumsuz değişiklikler bildiren kişilerin daha fazla travma sonrası büyüme yaşadığını belirtmişlerdir. Semptomlar çok şiddetliyse, bir kişinin işleme kabiliyetini veya travma sonrası büyüme için gerekli olan diğer kaynakları çözüm bulmakta zorlanabilir (Butler ve ark., 2005). Öte yandan, asgari bir semptom eşiği karşılanmazsa, travmanın yeterince etkili olmamasından dolayı travma sonrası büyüme için gerekli zihinsel ortam olmayacağı için travma sonrası büyümenin etkin olmaması mümkündür (Greenberg ve ark., 2021).

Sonuç olarak, bireyin yüksek psikolojik dayanıklılığa sahip olması, travmanın olumsuz etkilerini giderme sürecinde kolaylaştırıcı rol oynaması kabul edilebilir. Diğer taraftan ise yüksek psikolojik dayanıklılık travmadan etkilenme düzeyini azaltacağı için dolayısıyla travmadan çok az etkilenmiş birisinin travma sonrası büyümesinin az olacağı söylenebilir. Bu iki farklı noktadan bakıldığında psikolojik dayanıklılığın travma öncesinde ve sırasında koruyucu, travma sonrasında geliştirici rol üstlenebileceği söylenebilir. Greenberg ve ark. (2021) çalışması aslında bunu kanıtlar nitelikte sonuçları elde etmiştir. Bu çalışmanın şekil 1. de gösterdiği ters-u şeklindeki fonksiyon, travma sonrası semptomlar çok hafif veya şiddetli oldukları zamana kıyasla orta bir aralıkta olduğunda travma sonrası büyümenin maksimuma ulaştığını göstermektedir (Greenber ve ark., 2021).

Şekil 1. Travma sonrası stres bozukluğu ve travma sonrası büyüme arasındaki ilişki

KAYNAKLAR

1. Almedom, A. M. (2005). Resilience, hardiness, sense of coherence, and posttraumatic growth: all paths leading to "light at the end of the tunnel"? *Journal of Loss and Trauma*, 10(3), 253–265. <https://doi.org/10.1080/15325020590928216>.
2. American Psychiatric Association. (2000). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (4th ed., Text rev.). Washington, DC: American Psychiatric Association.
3. Berg, J.S. (2005). Psychiatric symptoms and cognitive appraisal following the near sinking of a research submarine. *Military Medicine*, 170, 1:44.
4. Butler, L.D., Blasey, C.M., Garlan, R.W., McCaslin, S.E., Azarow, J., Chen, X. Ve diğerleri. (2005). Posttraumatic growth following the terrorist attacks of September 11, 2001: cognitive, coping, and trauma symptom predictors in an internet convenience sample. *Traumatology* (Tallahass Fla) 11, 247–267.
5. Bilge, Y. Ve Bilge, Y. (2021). Travma Sonrası Büyüme Açısından Bir Risk Faktörü Olarak Psikolojik Sağlamlık: Koronavirüs Salgını Örneği. *Acıbadem Univ. Sağlık Bilim. Dergisi*, 12(2): 312-325. <https://doi.org/10.31067/acusaglik.852182>
6. Doğan, T. (2015). Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 2015, 3(1), 93-102.
7. Greenberg, J., Tsai, J., Southwick, S. M. ve Pietrzak, R. H. (2021). Can military trauma promote psychological growth in combat veterans? Results from the national health and resilience in veterans study. *Journal of Affective Disorders*, 282, 732–739.
8. Güngör, E. (2019). *Kanser tanısı alan bireylerde travma sonrası büyüme ve psikolojik dayanıklılık düzeylerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniv. Erzurum.
9. Kaye-Kauderer, H. P., Levine, J., Takeguchi, Y., Machida, M., Sekine H., Taku, K., Yanagisawa, R. ve Katz, C. (2019). Post-traumatic growth and resilience among medical students after the March 2011 disaster in Fukushima, Japan. *Psychiatric Quarterly*. <https://doi.org/10.1007/s11126-019-09646-z>
10. İkizer, G. ve Özel, E.P. (2021). Examining psychological resilience and posttraumatic growth following terrorist attacks in Turkey. *Traumatology*, 27, 236-243. <http://dx.doi.org/10.1037/trm0000255>
11. Masten, A. S., ve Narayan, A. J. (2012). Child development in the context of disaster, war, and terrorism: Pathways of risk and resilience. *Annual Review of Psychology*, 63(1), 227–257. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-120710-100356>
12. Öztürk, E. (2017). *Travma ve Dissosiyasyon: dissosiyatif kimlik bozukluğunun psikoterapisi ve aile dinamikleri*. (1. Bs.). Nobel Tıp Kitabevi, İstanbul.
13. Öztürk, E. (2020). *Travma ve Dissosiyasyon: Psikotravmatoloji Temel Kitabı* (2. Bs.). Nobel Tıp Kitabevi, İstanbul.
14. Solomon, Z. ve Dekel, R. (2007). Posttraumatic stress disorder and posttraumatic growth among Israeli ex-POWs. *J. Trauma Stress* 20, 303–312.
15. Schaefer, L. M., Howell, K. H., Schwartz, L. E., Bottomley, J. S., Crossnine, C. B. (2018). A concurrent examination of protective factors associated with resilience and posttraumatic growth following childhood victimization. *Child Abuse & Neglect*, 85: 17-27. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2018.08.019>
16. Taylor, S.E., Kemeny, M.E., Reed, G.M. ve Aspinwall, L.G. (1991). Assault on the self: positive illusions and adjustment to threatening events. In: Strauss, J., Goethals, G.R. (Eds.), *The Self: Interdisciplinary Approaches*. Springer-Verlag, New York, pp. 239–254.
17. Tedeschi, R. G., ve Calhoun, L. C. (2004). Posttraumatic growth: Conceptual foundations and empirical evidence. *Psychological Inquiry*, 15(1), 1–18. <https://doi.org/10.1207/s15327965pli1501>.
18. Ungar, M., Brown, M., Liebenberg, L., Othman, R., Kwong, W. M., Armstrong, M., ... Gilgun, J. (2007). Unique pathways to resilience across cultures. *Adolescence*, 42(166), 287–310.
19. Ungar, M. (2012). *Social ecologies and their contribution to resilience. The social ecology of resilience*. New York: Springer13–31.

Adli Genetik İncelemelerinde Örnek Toplanması

Ferhat Turgut Tunçez

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

1. Adli Genetik

Adli genetik tarihi 20. yy başlarına 1900 yılında Karl Landsteiner'in ABO Kan grupları tanımlamasına dayanmaktadır. 1915'te Leone Lattes, ABO Kan grupları ile babalık tayini kitap yayınlamıştır. 1968'de DNA üzerindeki polimorfik bölgelerin keşfi ve Southern Blot tekniği kullanılmıştır. 1983 Karry Mullis Polimeraz Zincir Reaksiyonu keşfetti. Adli DNA analizlerinin hız kazanmasına sebep olan gelişme ise 1984'de İngiliz bilim adamı Alec Jeffreys'in hastalıklar üzerinde genetik çalışmalar yaparken RFLP teknolojisinin kişilerin tanımlanmasında kullanılabileceğini keşfetmesidir "DNA Parmak izi" olarak adlandırılan bu yeni teknik ilk olarak 1985 yılında İngiltere'de bir suç olayının araştırılmasında kullanılmıştır.

2. Biyolojik Materyalin Önemi

DNA profilendirmesinin bugünkü aşamaya gelmesi 50 yılı aşan araştırmaların sonucudur. DNA analizleri, PCR'ın keşfi ile büyük ölçüde DNA'nın kalitesinden bağımsız hale gelmiş ve iz miktarda elde edilen delillere bile uygulanabilir hale gelmiştir. Elde edilen biyolojik delillerin önemi artmıştır. Bugün olay ile ilgili deliller üzerinde bulunan tek bir sağlam hücreden elde edilen DNA molekülü bile değerlendirilebilmekte ve mahkemeye %99.999 olasılık ile sonuç verilebilmektedir.

3. DNA Analizi ve Önemi

Kimliklendirme gerektiren ya da bir delil ile bir kişi arasında direkt bağlantının arandığı olayların tamamında kullanılabilir. Bunlar; bir polimorfizm gözlenen gen bölgesinde kişinin taşıdığı özelliklerin yarısı anne yarısı da babadan geldiği için "babalık ve/veya annelik tespiti davaları", bir biyolojik delilin belli bir kişiye ait olup olmadığının belirlenmesi için "kriminal olgularda" (cinayet, cinsel saldırı, gasp, hırsızlık vb), bir bireye ait kalıntılar ile muhtemel aile bireylerinin DNA'sı kıyaslanarak kimliklendirme gerçekleştirilebildiği için "felaket kurbanlarının kimliklendirilmesi" ve "kayıp kişilerin kimliklendirilmesi" davalarında, arkeolojik kalıntılardan elde edilen tarihi örnekler ile günümüzde yaşayan bireyler arasındaki akrabalık ilişkilerinin ortaya konulması amacı ile "antropolojik çalışmalarda", adli DNA analiz teknikleri türler arasındaki farklılıkları ortaya koyabilmek için de kullanılabildiğinden "Vahşi yaşamda korumaya alınan ve farklı bölgelere transferi yasaklanan canlıların tespitinde" kullanılabilir.

4. İlgili Kanun Maddeleri

Moleküler genetik incelemeler CMK Madde 78, hâkimin kararı ve inceleme yapılması CMK Madde 79, genetik inceleme sonuçlarının gizliliği Madde 80, şüpheli veya sanığın beden muayenesi ve vücudundan örnek alınması CMK Madde 75, diğer kişilerin beden muayenesi ve vücuttan örnek alınması CMK Madde 76 ile düzenlenmiştir.

a. CMK Madde 78 Moleküler genetik incelemeler

(1) 75 ve 76 ncı maddelerde öngörülen işlemlerle elde edilen örnekler üzerinde, soybağının veya elde edilen bulgunun şüpheli veya sanığa ya da mağdura ait olup olmadığının tespiti için zorunlu olması hâlinde moleküler genetik incelemeler yapılabilir. Alınan örnekler üzerinde bu amaçlar dışında tespitler yapılmasına yönelik incelemeler yasaktır. (2) Birinci fıkra uyarınca yapılabilen incelemeler, bulunan ve kime ait olduğu belli olmayan beden parçaları üzerinde de yapılabilir. Birinci fıkranın ikinci cümlesi, bu hâlde de uygulanır.

b. CMK Madde 79 Hâkimin kararı ve inceleme yapılması

(1) 78 inci madde uyarınca moleküler genetik incelemeler yapılmasına sadece hâkim karar verebilir. Kararda inceleme ile görevlendirilen bilirkişi de gösterilir. (2) Yapılacak incelemeler için resmen atanan veya bilirkişilikle yükümlü olan ya da soruşturma veya kovuşturmayı yürüten makama mensup olmayan veya bu makamın soruşturma veya kovuşturmayı yürüten dairesinden teşkilât yapısı itibarıyla ve objektif olarak ayrı bir birimine mensup olan görevliler, bilirkişi olarak görev-

lendirilebilirler. Bu kişiler, teknik ve teşkilât bakımından uygun tedbirlerle yasak moleküler genetik incelemelerin yapılmasını ve yetkisiz üçüncü kişilerin bilgi edinmesini önlemekle yükümlüdürler. İncelenecek bulgu, bilirkişiye ilgilinin adı ve soyadı, adresi, doğum tarihi bildirilmeksizin verilir.

c. CMK Madde 80 Genetik inceleme sonuçlarının gizliliği

(1) 75, 76 ve 78 inci madde hükümlerine göre alınan örnekler üzerinde yapılan inceleme sonuçları, kişisel veri niteliğinde olup, başka bir amaçla kullanılamaz; dosya içeriğini öğrenme yetkisine sahip bulunan kişiler tarafından bir başkasına verilemez. (2) Bu bilgiler, kovuşturmayla yer olmadığı kararına itiraz süresinin dolması, itirazın reddi, beraat veya ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilip kesinleşmesi hâllerinde Cumhuriyet savcısının huzurunda derhâl yok edilir ve bu husus dosyasında muhafaza edilmek üzere tutanağa geçirilir.

d. CMK Madde 75 Şüpheli veya sanığın beden muayenesi ve vücudundan örnek alınması

(1) Bir suça ilişkin delil elde etmek için şüpheli veya sanık üzerinde iç beden muayenesi yapılabilmesine ya da vücuttan kan veya benzeri biyolojik örneklerle saç, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilmesine; Cumhuriyet savcısı veya mağdurun istemiyle ya da re'sen hâkim veya mahkeme, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilebilir. Cumhuriyet savcısının kararı, yirmidört saat içinde hâkim veya mahkemenin onayına sunulur. Hâkim veya mahkeme, yirmidört saat içinde kararını verir. Onaylanmayan kararlar hükümsüz kalır ve elde edilen deliller kullanılamaz. (2) İç beden muayenesi yapılabilmesi veya vücuttan kan veya benzeri biyolojik örnekler alınabilmesi için müdahalenin, kişinin sağlığına zarar verme tehlikesinin bulunmaması gerekir. (3) İç beden muayenesi veya vücuttan kan veya benzeri biyolojik örnekler alınması, ancak tabip veya sağlık mesleği mensubu diğer bir kişi tarafından yapılabilir.

e. CMK Madde 76 Diğer kişilerin beden muayenesi ve vücuttan örnek alınması

(1) Bir suça ilişkin delil elde etmek amacıyla, mağdurun vücudu üzerinde dış veya iç beden muayenesi yapılabilmesine veya vücudundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle saç, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilmesine; sağlığını tehlikeye düşürmemek ve cerrahî bir müdahalede bulunmamak koşuluyla; Cumhuriyet savcısının istemiyle ya da re'sen hâkim veya mahkeme, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilebilir. Cumhuriyet savcısının kararı, yirmidört saat içinde hâkim veya mahkemenin onayına sunulur. Hâkim veya mahkeme, yirmidört saat içinde kararını verir. Onaylanmayan kararlar hükümsüz kalır ve elde edilen deliller kullanılamaz. (2) Mağdurun rızasının varlığı halinde, bu işlemlerin yapılabilmesi için birinci fıkra hükmüne göre karar alınmasına gerek yoktur. (3) Çocuğun soy bağının araştırılmasına gerek duyulması halinde; bu araştırmanın yapılabilmesi için birinci fıkra hükmüne göre karar alınması gerekir. (4) Tanıklıktan çekinme sebepleri ile muayeneden veya vücuttan örnek alınmasından kaçınılabilir. Çocuk ve akıl hastasının çekinmesi konusunda kanunî temsilcisi karar verir. Çocuk veya akıl hastasının, tanıklığın hukukî anlam ve sonuçlarını algılayabilecek durumda olması hâlinde, görüşü de alınır. Kanunî temsilci de şüpheli veya sanık ise bu konuda hâkim tarafından karar verilir. Ancak, bu hâlde elde edilen deliller davanın ileri aşamalarında şüpheli veya sanık olmayan kanunî temsilcinin izni olmadıkça kullanılamaz. (5) Bu madde gereğince verilen hâkim veya mahkeme kararlarına itiraz edilebilir.

5. Adli Genetik-Biyolojik Delil

Olay yerinden toplanan örnekler, referans biyolojik örneklerle karşılaştırılır. Örnekler mağdur veya sanığa ait olabilir. Kan (eski ve yeni kan lekeleri, periferik kan, serum ve plazma), vücut sıvıları (tükürük ve burun akıntısı), sperm, anal- vajinal sürüntü ve sıvılar, saç-kıl, kemik-doku-organ parçaları, kepek ve deri döküntüleri biyolojik delil niteliğindedir. DNA İzolasyonu için Uygun Örnek; Örneklerde çekirdekli hücreler bulunmalıdır. Kan ve kan lekeleri, meni ve meni lekeleri, dokular ve hücreler, kemikler ve organlar, kılıf hücreli saç kılları, tükürük ve tükürük lekeleri (epitel hücreleri çekirdek hücreli olan) gibi biyolojik örneklerden DNA izolasyonu yapılarak analiz gerçekleştirilebilir.

6. Olay Yerinden DNA'ya

Başarılı bir suç soruşturmasında, biyolojik kanıtların toplanması ve korunması için uygun prosedürler kullanılmasını gerekir. Kanıt niteliğindeki biyolojik materyalin bütünlüğünün sağlanması olay yeri inceleme ekibi ile başlar ve laboratuvarında analizi yapılınca kadar devam eder. Doğru bir şekilde toplanmamış veya incelemeye kadar gerekli koşullarda muhafaza edilmemiş örnekler, kovuşturma aşamasında hukuki delil olma özelliği sorgulanmaktadır. Mahkemelerde, genetik incelemel-

erin metodolojisi, olay yerinde toplanması ve sonraki değerlendirme basamaklarına itirazlar olabilmektedir. Başarılı bir DNA analizi yapılması temel olarak, delilleri toplama ve belgelemede kullanılan tekniklere, toplanan delilin tipi ve miktarına, delil teslim zincirine dikkat edilmesine bağlıdır.

a. Olay Yeri

Olay yeri koruma altına alınmalıdır. Fail- mağdur- olay yeri arasındaki ilişkiyi kuracak deliller bulunur. Delillerin korunması gerekir. İlgisiz kimselerin olay yerine girmesi önlenmelidir. Uygun olan, Adli Tıp uzmanı ve olay yeri inceleme ekibinin eş zamanlı olay yerinde bulunmasıdır. Olay yerindeki hiçbir şeye dokunulmamalı, sigara içilmemelidir. Delillerin numaralandırılması, kroki çizimi, fotoğraf ve video kayıtları oldukça önemlidir. Delillerin belgelenmesi, uygun bir şekilde toplanması, paketlenmesi, saklanması ve taşınması gereklidir.

7. Delilin Belgelenmesi

Delilin orijinal koşulları ve pozisyonu belgelenmeden önce hiçbir şeyin yeri değiştirilmemelidir. Delile dokunmadan, hareket ettirmeden ya da toplamadan önce,

fotoğraflanmalı ya da video kasete alınmalıdır. Delilin yeri ve pozisyonu not edilmeli, olay yeri ve mevcut diğer nesnelerle olan ilişkileri not edilerek ve krokisi çizilmelidir.

8. Delilin toplanması

DNA teknikleri oldukça hassas olduğundan kontaminasyon (bulaş) gerçek bir sorundur. Fiziksel temasta bulaş, uygun pens kullanılarak ve eldiven giyilerek engellenebilir. Eldivenler her zaman giyilmeli ve sık sık değiştirilmelidir. Her delilde ayrı eldiven kullanılmalıdır. Açıkça görülebilen lekelerin zor görünen farklı lekelerle bir araya getirilmesinden kaçınılmalıdır. Mutlaka maske takılmalıdır. Mağdur ve sanığa ait örneklerin her seferinde birbiri ile teması önlenmelidir. Kişiye kan nakli yapılmış ise laboratuvar bilgilendirilmeli ve nakledilen kanın özellikleri temin edilmelidir. Lekelerin tespiti için el feneri, UV ışık veya alternatif ışık kaynağı (Crime Scope CS-16-500, Hand Scope Xenon) veya büyük bir büyüteç ile dikkatlice aranmalıdır. Biyolojik delil toplama kitleri kullanılabilir. Bu kitlerde; pens, pipet, makas, neşter, flaster, pamuk, gazlı bez, delil zarf ve poşetleri, tırnak makası, tebeşir, serum fizyolojik, şırınga, UV ışık kaynağı, svaplar vb. bulunur. Makas, pens ve bıçak ağzı gibi kullanılan aletler, her zaman her bir örnek alındıktan sonra %5'lik H₂O₂ (ya da alkol) ile tamamen temizlenmelidir.

a. Kan Örneği Alınması

DNA analizi için EDTA'lı mor kapaklı 5 ml'lik tüplere veya antikoagülan içeren tüplere kan alınmalıdır. Kan mutlaka sodyum florür veya EDTA'lı tüplere alınmalıdır ve tüp ağzı kesinlikle açılmamalı ve yavaşça 5-6 kez alt üst ederek karıştırılmalıdır. Tüp üzerinde mahkeme veya savcılık kararıyla gönderilen kişilere (mağdur-şüpheli) kodlama yapılarak kimlik kontrolü sonrası örnek alınması gerekmektedir. Alınan kan örneklerinin soğuk zincirde saklanmadığında bozulacağı akıldan çıkarılmamalıdır.

b. FTA Kartı

Kartlar herhangi bir hücreyi lizis edebilecek kimyasallar içerir ve DNA (ve RNA)'yı stabilize ederler. Ayrıca DNA ve RNA'yı koruyan kimyasallar içerir ve dolayısıyla kartlar oda sıcaklığında uzun yıllar saklanabilir. Kan, tükürük veya semen örnekleri kart üstüne damıtılabilir veya kart bu örneklerin üzerine konup bastırılarak örnek alınabilir. Doku örnekleri ve pıhtılaşmış kan örnekleri kart üzerine ezilmiş şeklinde konulabilir. DNA'lar ve örnekler mümkün ise soğuk ve nemsiz yerde saklanmalıdır. Bu koşulların yerine getirilememesi halinde; emici vasıfta steril spanç üzerine 8-10 damla kan damlatılarak oluşturulan lekelerin oda ısısında, güneş ışınlarından uzak, tozsuz, temiz bir ortamda doğal seyriyle kurutularak beyaz kağıda sarılmasını müteakiben zarflanıp etiket bilgileri yazılarak gönderilmesi gerekmektedir.

c. Cinsel Saldırılarda Örnek Alınması

Cinsel saldırıya uğrayan kişilerden onam alınmalı ve tecrübeli bir hekim tarafından beden muayenesi yapılarak vajinal, oral ve anal deliller toplanmalıdır. Materyal toplanırken cinsel saldırı kitleri kullanılmalıdır. Vagen ve anüs için; 2 adet sürüntünün (vagen için arka fornixsten alınacak) eküvyon ile alınarak ayrı ayrı steril tüpler içine konulması, ağızlarının iyice kapatılması ve her tüpün üzerinde gerekli bilgileri içeren etiketin bulunması gerekmektedir. Meme üzeri için; 2 adet eküvyon çubuk

öncelikle distile su ile nemlendirilerek vücut ya da meme (özellikle areola) üzerindeki şüpheli yerlere sürülerek steril bir tüp içine yada karton kutu içine konup gönderilir. Sıvı semen mevcutsa temiz bir iğne ya da tek kullanımlık pipet ile temiz bir test tüpüne aktarılmalıdır ya da sıvı semen temiz bir svaba emdirilerek kurutularak saklanmalıdır. Cinsel saldırıya uğrayan kişinin giydiği iç çamaşırlar, giysiler vs. toplanmalıdır.

d. Saç-Kıl Örnekleri Toplanması

Kimliklendirme amaçlı (Makroskobik, Mikroskobik ve DNA analizleri için); saç örnekleri temiz bir çift forseps ile alınmalı. En az 10-20 tel (kafa saçı, koltukaltı, sakal, bıyık) kökleri ile beraber alınmalıdır. Toplanırken saç köküne zarar vermemeye dikkat edilmelidir. Temiz bir kağıda sarılmalı ve köşeleri mühürlenmiş zarfa yerleştirilmeli, her örnek ayrı ayrı paketlenmelidir.

e. Tükürük Örneği Alınması

Temiz pamuk svaplar ile, steril su ile ağız çalkalanması veya temiz bir filtre kağıdı kullanılarak alınabilir. DNA incelemesi için yanakların iç yüzeylerinden bukkal svapla sürüntü şeklinde örnek alınmalıdır. Mahkeme ve savcılıklar tarafından nesep tayini için gönderilen şahısların DNA test çalışmalarına başlayabilmek için örnek almadan önce ilgili şahısların kimlik tespitinin yapılması gerekmektedir.

f. Tırnak-tırnak altı dokusundan Örnek Alma

Tırnak altlarında bulunma olasılığı olan biyolojik deliller sağ ve sol ellerden steril svaplarla alınmalı. Tırnaklar steril bir tırnak makası ile dikkatlice kesilmelidir.

g. Giysilerden Örnek Alma

Giysiler kan, semen, saç, iplik, toprak, bitki, barut, cam parçaları ya da sanığın parmak izinin bulunması açısından önemli bir kanıttır. Giysiler yere serilmiş beyaz kağıt üzerinde çıkarılmalıdır (eldiven ve az dokunma). Silkelenmemeli, katlanmamalı, üst üste gelecek kısımlarına kağıt yerleştirilmeli ve ayakkabılar da çıkarılarak alınmalıdır. Giysiler çıkarılacaksa asla el gücüyle yırtılmamalı, kesim işlemi gerekiyorsa, yaralı alandan uzak ve giysi dikişleri boyunca yapılmalıdır. Kişi sedye üzerinde yatırılarak geldiyse sedyedeki çarşaf da alınmalıdır. Tüm giysiler kağıt paketlere ıslak olmayacak biçimde dikkatlice yerleştirilmeli. Kesilmişse giysiler kesildi" yazısı olan bir kart konmalı ya da dosyaya kaydedilmelidir.

9. Delilin korunması

DNA analizi için alınan numuneler +4 0C de saklanmalı ve mümkün olduğunca çabuk laboratuvara gönderilmelidir. Donmuş örnekler de uygundur, ama bunlar donmuş seviyede tutulmalıdır. Olay yeri örnekleri gibi DNA kimliği elde edilebilecek diğer örneklerde de, küf ve bakterilerin gelişmesine neden olan, DNA'ya zarar veren nemli ve sıcak koşullarda saklanmamalıdır. İdeal olarak, örnekler ayrı ayrı paketlenmeli ve laboratuvara önce dondurulmalı ya da buzdolabında saklanmalıdır. Nemli örnekler kurutulmalı ve öyle saklanmalıdır. Kuru ve soğuk ortamlar en uygundur, nemli ve sıcak ortamlardan kaçınılmalıdır. Giysiler temiz bir yüzeye konulur ve hava temasıyla kuruması beklenir. Direkt güneş ışığından kaçınılmalıdır. Delillerin konulacağı kutuların hava akımına izin vermesine dikkat edilmelidir. En uygun malzeme kağıttır.

10. Delilin paketlenmesi

Deliller ıslak paketlenmemelidir. Islak örnekler oda sıcaklığında kurutulmalıdır. Plastik torbalar kullanılmamalıdır. Bunların yerine kağıt torbalar tercih edilmeli ve kağıt torbalar bez torbaların içine konmalıdır. Kan, vücut sıvıları ve diğer bulaşıcı sıvılar ya da kontamine olmuş keskin uçlu maddeler (iğneler, bıçaklar) içeren numuneler, sızıntı geçirmez, kırılmaz, delinmeye dayanıklı, koruyuculara konmalıdır. Ambalajları kapatmak için tel zımba ya da toplu iğne kullanılmamalıdır. Kağıt torba üzerindeki etiketlere tarih, zaman, şahsın ismi, yeri, toplayıcının ismi, olay numarası ve gösterim numarası yazılmalıdır. Böylece hem örnekler uygun şartlarda korunur hem de mühürlenmek suretiyle laboratuvara ulaşma aşamasında delillerin değiştirilmesi engellenebilir. Doku parçaları ; Doku parçaları herhangi bir koruyucu madde içine konulmamalı ve soğuk zincir ile gönderilmelidir. Özellikle histopatolojik inceleme amacı ile gönderilen organ veya doku parçalarının formol içerisinde gönderilmesi genel olarak benimsenmiştir ancak DNA analiz yapılacak örneğin bu madde içerisinde gönderilmesi tam tersine analizi imkansız hale getirebilmektedir.

11. Ölen bir kişinin kimlik tespiti

Kan ya da kan lekesi soğuk hava zincirine uyularak gönderilmelidir. Embriyo, fötüs, yeni doğmuş bebek, otopside alınan dokular ise steril kap içinde ve herhangi bir koruyucu madde konulmaksızın, en kısa zamanda ve soğuk hava zincirine uyularak gönderilmelidir. Embriyo, fetus ve yenidoğan bütün halinde, koruyucu sıvı konulmadan, termos içerisinde, soğuk zincire uyularak kurye ile gönderilmelidir.

12. Biyolojik Delillerin Toplanması ve Gönderilmesinde Yapılan Hatalar

Mağdura ait mukayese kan ve kıl örneklerinin laboratuara gönderilmemesi, şüphelilere ait elbise ve eşyalar gönderildiği halde şüphelinin mukayese kan örneğinin laboratuara gönderilmemesi, kişilerden alınan mukayese sıvı kan örneklerinin içerisine koruyucu madde konulmaması, sıvı kan ve vajinal svap örneklerinin soğuk ortamda muhafaza edilmemesi, delillere çıplak elle dokunulması ve kontamine olması, olay yerinde steril eldiven, maske, bone ve galoş kullanılmaması, kullanılan eldiven ve pens gibi yardımcı gereçlerde steriliteye dikkat edilmemesi, alınan biyolojik materyalin, etiketlenmemesi ya da yanlış veya eksik etiketlenmiş olması, az miktarda numune gönderilmesi, koruyucusuz veya uygun olmayan koruyucularla örneklerin gönderilmesi, yanlış taşıma nedeniyle örneklerin zarar görmüş olması (tüplerin kırılıp, çatlaması veya örneklerin tüpün dışına sızmış olması, soğuk zincire uygun gönderilmemesi), delil teslim zincirine uygun olmayan sevk genellikle yapılan hatalardır.

KAYNAKLAR

1. ALAKOÇ, Yeşim DOĞAN. Adli bilimlerde DNA analizleri. Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi, 2010, 9.2: 1-8.
2. KANUNU, Türk Ceza. Türk Ceza Kanunu. Retrieved December, 2004, 13: 2012.
3. Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Delil Teslim Prosedürleri, Biyoloji İhtisas Dairesine Materyal Gönderme Prosedürü, <https://www.atk.gov.tr/biyoloji-ih-tisas-dairesi.html>
4. ELMAS, İmdat; ERSOY, Gökhan. Adli Olgulardan Biyolojik Örnek Alınması ve Moleküler Genetik İncelemelerde Yasal Boyut. Klinik Gelişim Dergisi.
5. KOLUSAYIN, Melek Ozlem, et al. Evaluation of Awareness for Emergency Unit Workers in Collecting, Keeping and Transferring of Biological Evidences from Forensic Cases [Adli Olgularda Biyolojik Delil Alınması, Saklanması Ve Gönderilmesinde Acil Servis Çalışanlarının Farkındalıklarının D. Medicine Science, 2015, 4.1: 1912-1926. https://dergi-park.org.tr/en/pub/medsci/issue/10431/127665#article_cite
6. İLÇE, Arzu, et al. Acil servislerde çalışan sağlık bakım personelinin adli olgularda delillerin korunması ve saklanmasıyla yönelik bilgi ve uygulamalarının incelenmesi. Ulus Travma Acil Cerrahi Derg, 2010, 16.6: 546-51.
7. İPEKÇİOĞLU, Pervin Aksoy. Vücuttan Örnek Alma İşleminin Hukuki Niteliği ve Anayasaya Uygunluğu. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 2013, 19.2: 1157-1176.
8. ASLANOVA, Kemale. Hukuki ve etik boyutuyla gen analizleri. 2018.

MikroRNA (miRNA) ve Adli Genetikte Kullanım Alanları

Nazlı Hölümen

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye

Mikro RNA(miRNA)'lar kodlama yapmayan, yaklaşık 19-24 nükleotid uzunlukta olan ve gen regülasyonunda rol alan RNA türleridir. İlk miRNA (lin-4), 1993 yılında Lee ve çalışma arkadaşları tarafından keşfedilmiştir. miRNA'ların öncelikli görevi haberci RNA (mRNA)'da bulunan hedef dizilere bağlanarak, çeviri mekanizmasına müdahale etmek ve protein üretimini önlemek ya da değiştirmektir. Ek olarak, mRNA'ların çevrilmemiş bir bölgesine (3'UTR) bağlanan miRNA'ların transkripsiyonu baskıladığını, 5'UTR ve kodlama bölgelerine bağlanmasının gen ekspresyonunda susturucu etki gösterdiği ve promoter bölgelere miRNA bağlanmasının transkripsiyonu indüklediğini gösteren çalışmalar mevcuttur.

Adli tıp uygulamasına ilişkin ilk öneri, 2009 yılında Hanson ve arkadaşları tarafından öne sürülmüştür ve adli vücut sıvısı tanımlama (BFID) potansiyellerinin olduğu belirtilen miRNA'lar ile ilgili çalışmalara başlamışlardır. Olay yerinden elde edilen vücut sıvısının doğru tanımlanması ve kimliklendirilmesi, eylem koşullarının anlaşılması, olay sırasının belirlenmesi, mağdur / şüpheli / tanık ifadelerini onaylanması veya çürütülmesi, ve mağdur / fail / olay yeri üçgeni arasındaki bağlantının net bir şekilde kurulması için önemlidir. Hâlihazırda kullanılan vücut sıvısı belirleme testlerinin (Kimyasal & immünolojik testler, protein katalitik aktivite testleri, spektroskopik & mikroskobik yöntemler) yanlış pozitif sonuç verme ihtimalleri mevcuttur. Ayrıca, bu yöntemler delile zarar verici olabilmektedir ve küçük numune boyutları nedeniyle hem DNA profillemesi hem de vücut sıvısı tanımlaması yapmak için yeterli materyal bulunamayabilir. Bu yüzden aynı örnekten, eş zamanlı DNA profillemesi ve vücut sıvısı tanımlanması için miRNA profillemesi amaçlı bir protokol oluşturulup rutin haline getirilirse iki farklı işlem tek adımda gerçekleştirilebilir ve adli bilimlerde oldukça kullanışlı hale getirilebilir. Özellikle cinsel saldırı davalarında yararlanılabilecek olan vajinal materyal tanımlaması ve adet kanı-venöz kan ayırımında miRNA'ların kullanım potansiyellerinin araştırılması, vücut sıvısı kimliklendirmesi alanında yapılan çalışmalardandır.

Vücut sıvısı belirlenmesine ek olarak, miRNA'nın organ dokusu tanımlaması için işe yarayabileceğini düşündüren çalışmalar mevcuttur. Organ dokusunun tanımlanması, şiddet içerikli suçların araştırılmasında önemli rol oynayabilir. İç organ dokusu, mağdurdan faile, suç aletine, ya da olay yerine aktarılabilir.

Rutinde organ dokusu tanımlaması için standart moleküler operasyon prosedürleri olmamakla birlikte bu tarz delillerden sadece DNA profillemesi yapılmaktadır. miRNA'nın bozulmaya dirençli oluşu ve sağlamlığı, organ dokusu tanımlamasında potansiyelinin yüksek olduğunu düşündürmektedir. Güncel çalışmalar en çok vücut sıvısı kimliklendirmesine odaklansa da gelecekte miRNA'nın yarar sağlayabileceği düşünülen başka alanlar da mevcuttur. Bunlar; bir biyolojik numune alınan donörün yaşının tahmin edilmesi, leke yaşının birikmeden bu yana geçen süresinin (TSD) belirlenmesi ve postmortem interval (PMI) yani ölüm anından itibaren geçen sürenin belirlenmesidir. miRNA'ların uzun süre stabiliteelerini koruyabilmeleri ve çevre koşullarına diğer biyo-belirteçlerle karşılaştırdıklarında daha dayanıklı olmaları, bu alandaki çalışmalarda avantajlı olabilecekleri fikrini doğurmuştur.

Olay yerinden elde edilen örneklerin UV, ısı, su ya da nem, ve kimyasal madde maruziyetinden korunmaları, RNA analizi için oldukça önemlidir. Elde edilen analiz verileri değerlendirilirken uygun istatistiksel yöntemler kullanılmalıdır. Doğru standardizasyon ve validasyon işlemleri de uygulandığı takdirde güvenilir hale gelen miRNA biyo-belirteç sayısı artırılabilir. Mevcut tanımlanmış miRNA profillemesindeki yöntem farklılıklarının yanı sıra yeni keşfedilecek miRNA'ların doğru analiz edilip yorumlanması da önemlidir. Gelişen teknolojiyle birlikte yeni cihaz ve yöntemler bu alana uyarlanarak çalışmalarda değerlendirilebilir. Şuan RNA profillemesi için kullanılan mevcut yöntem olan RT-qPCR yanı sıra yeni nesil sekanslama (NGS) gibi teknolojiler kullanılarak fark yaratılabilir. Son olarak miRNA alanında çalışacak daha fazla uzman yetiştirildiği takdirde, analizler daha doğru ve hızlı ilerleyecektir. Uygun teknoloji tercihi ve çalışma alanının önündeki potansiyel engeller kaldırıldığı takdirde, rutine uyarlanabilmesi durumunda miRNA tabanlı yöntemler, adli sürecin kısalması, doğru ve hassas analiz için çok önemli bir araç haline gelebilir.

Malpraktiste Adli Tıbbi Yaklaşım

Turgay Börk

Fırat Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Elazığ, Türkiye

Malpraktis kelimesi, Latince "Male" ve "Praxis" kelimelerinden türetilmiştir. Herhangi bir meslek mensubunun hatalı veya kusurlu eylemleri için kullanılan terimdir. Türk Dil Kurumu "Özen göstermeksizin veya yanlış uygulanan tedavi sonucunda ortaya çıkan, görevi kötüye kullanma anlamına gelen hukuki durum" olarak belirtmiştir. Kendi alanımız itibarı ile Tıbbi Malpraktis sağlık çalışanlarının hatalı, kusurlu davranması sonucu ortaya çıkar. Farklı yerlerde yapılan tanımlara bakacak olursak, Dünya Tabipler Birliği "Doktorun tedavi sırasında standart tedaviyi yapmaması, beceri eksikliği veya hastaya tedavi vermemesi ile oluşan zarar" olarak tanımlamakta, Türk Tabipler Birliği'nin 01/02/1999 tarihinde yayınladığı Hekimlik Meslek Etiği Kuralları 13. Maddesi'nde; "deneyimsizlik ya da ilgisizlik nedeniyle bir hastanın zarar görmesi hekimliğin kötü uygulaması" olarak belirtilmektedir. Terminolojide farklı kullanılmaların olduğunu görmekteyiz. Tıbbi tedavide hata, Tıbbi kötü uygulama, Hatalı tıbbi uygulama, Medikal malpraktis bunlardan bazılarıdır.

Sağlık Bakanlığı verilerine göre; doktorlara 5 yılda 6 bine yakın malpraktis davası açıldı ve davalar sonucunda 172 milyon lira tazminat ödenmesine hükmedildiği belirtilmektedir. En çok dava edilen branşlar ise acil, kadın doğum ile genel cerrahi oldu.

Literatüre baktığımızda; gelişmekte olan ülkelerden örnek verecek olursak, Brezilya'da 12 yıllık dönemde Beyin cerrahi kliniğini ilgilendiren 79 tıbbi uygulama hatası nedeniyle dava açıldığı, her yıl doktorların %6,9'u dava edildiği ve bu davaların %7,14'ü beyin cerrahisindeki malpraktis vakaları olduğu bildirilmiştir. Bu malpraktis davalarında, mahkeme kararlarının %26,58'i (n= 21/79) Beyin cerrahları aleyhine olup, bu tıbbi uygulama hatası davaları için toplam 185.364 \$ tazminat ödendiği görülmektedir.

Japonya'da yapılan çalışmada; tıbbi uygulama hatası nedeniyle yedi yıl boyunca çalışmanın yapıldığı hastanede toplam 197 vaka olduğu, 31.310 milyon JPY (245.000\$) sağlık harcaması yapıldığından bahsedilmektedir.

Malpraktis ile ilgili literatürde dikkat çeken önemli bir hususta bu tür olaylarda tazminat ödemeleri ile birlikte yapılan sağlık harcamaları olduğu görülmektedir. Avrupa Birliği ülkelerinde malpraktis ile ilişkili sağlık harcamalarının 2014 yılında 20 milyar dolar olduğu bildirilmektedir.

Tıbbi uygulama hatasından bahsedebilmek için bazı temel unsurların bulunması gerekmektedir. Bunlar; fiilin (veya eylemsizliğin) bulunması, hekimin uygulamasının hukuka aykırı olması, yapılan eylem veya eylemsizlik nedeni ile bir zararın oluşması (Tabi bu zarar her zaman bedensel olmayabilir) ve hekimin eylemi ile oluşan zarar arasında bir nedensellik bağının bulunması gereklidir. O zaman hukuka uygun tıbbi müdahalenin ne olduğunu konuşmamız gerekmektedir. Hukuka uygun müdahale, yapılan tıbbi uygulamanın tıp mesleğini icraya kanunen yetkili kişiler yani hekimler tarafından gerçekleştirilmiş olması, kanunen öngörülmüş amaçlara yönelik olması, yapılan uygulamanın tıp biliminde genel kabul görmüş ilke ve kurallara uygun olarak yapılması ve aydınlatılmış olan hastanın bu müdahaleye rıza göstermiş olmasının gerektirmektedir.

Burada Aydınlatılmış onam için ayrı bir parantez açmak gerekte. Çünkü yeni açılan davalarda onam eksikliği ve usulüne uygun alınmadığı iddiası ile açılan dava sayısının gün geçtikçe arttığını görmekteyiz. Aydınlatılmış onam ülkemizde öncelikle 1928 tarihli Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'da geçmektedir. Madde 70'de; "Tabipler, diş tabipleri ve dişçiler yapacakları her nevi ameliye için hastanın, hasta küçük veya tahtı hacirde ise veli veya vasisinin evvel emirde muvafakatını alırlar. Büyük ameliye-i cerrahiyeler için bu muvafakatın tahriri olması lazımdır. Hilafında hareket edenlere ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir" denilmektedir. Biyotıp sözleşmesinde; "Sağlık alanında herhangi bir müdahale, ilgili kişinin bu müdahaleye özgürce ve bilgilendirilmiş bir şekilde muvafakat etmesinden sonra yapılabilir" denilmektedir. Türk Tabipler Birliği Hekimlik Meslek Etik Kuralları Madde 26'da; hekim hastasını, hastanın sağlık durumu ve konulan tanı, önerilen tedavi yönteminin türü, başarı şansı ve süresi, tedavi yönteminin hastanın sağlığı için taşıdığı riskler, verilen ilaçların kullanılışı ve olası yan etkileri, hastanın önerilen tedaviyi kabul etmemesi durumunda hastalığın yaratacağı sonuçlar, olası tedavi seçenekleri ve riskleri konularında aydınlatır. Tabi ki burada aydınlatma hastanın kültürel, toplumsal ve ruhsal durumuna özen gösteren bir uygunlukta olmalıdır.

Aydınlatılmış onam ile ilgili dava konusu olmuş durumlar ve bunun ile ilgili Yargıtay dairelerinin vermiş olduğu kararlardan örnekler vermek istiyorum. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 2015/15331 Esas ve 2017/3251 sayılı kararı'nda; "Davacıya imzalatılan rıza formunun ise, davalı tarafından dosyaya sunulmadığı görülmüştür. Öncelikle davalı taraftan davacıya imzalatılan rıza formunun celbedilmesi gerekmektedir. Mahkemenin bu yönleri göz ardı ederek, eksik incelemeyle yazılı şekilde hüküm kurmuş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir." denilmektedir. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 2015/11729 Esas ve 2016/9861 sayılı kararı'nda; "Davacının yapılan enjektör öncesi, enjektörün komplikasyonları konusunda bilgilendirildiğine dair aydınlatılmış onam düzenlendiği davalı tarafça ispat edilememiştir. O sebeple davalı hastanenin meslek alanı içinde olan bütün kusurları, hafifte olsa sorumluluğun unsuru olarak kabul edilmelidir. O halde, mahkemece bu yön GÖZETilerek uygun miktarda manevi tazminat takdiri gerekirken, davanın tümünden reddi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir." denilmiştir. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 2013/26330 Esas ve 2014/27050 sayılı kararı'nda; "davalıların ameliyat öncesi muhtemelen hâsıl olabilecek sonuç ve komplikasyonlar hakkında hastasını bilgilendirmeleri bir zorunluluktur. Davalıların, davacıyı kolon yaralanması hususunda bilgilendirdiği ve gerekçeli açıklamaları yaparak uyardığı hususu ve davacının yeterli derecede aydınlatılıp aydınlatılmadığı, operasyonun komplikasyonlarının bilinmesi halinde dahi bu operasyona davacının rıza gösterip göstermeyeceği, bu tür bir müdahalenin ne tür komplikasyonları olduğu izah edilmemiştir. O halde mahkemece, bu konuda ispat külfetinin davalılarda olduğu hususu dikkate alınarak aydınlatma külfeti GÖZETilmek sureti ile taraf delillerini toplayıp sonucuna göre karar vermek gerekirken Mahkemenin bu yönleri göz ardı ederek, eksik incelemeyle yazılı şekilde hüküm kurmuş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir." denilmiştir.

Tıbbi uygulama hatası ile ilgili bir durum olduğunda bu davanın hangi mahkemede görülmesi ile ilgili bilgi paylaşımında bulunmak istiyorum.

Tıbbi malpraktis nedeniyle eser veya vekalet sözleşmesine dayanan hallerde görevli mahkeme "tüketici mahkemesi" olarak düzenlenmiştir. Bunlar; Bağımsız çalışan doktorlar aleyhine açılacak maddi ve manevi tazminat davaları ve Şirket, adi ortaklık veya gerçek kişilerin işletici olduğu özel hastaneler aleyhine açılacak maddi ve manevi tazminat davaları için Ticaret mahkemeleri görevlendirilmiştir. Kamu hastaneleri veya sağlık kuruluşları aleyhine tıbbi malpraktis nedeniyle açılan maddi ve manevi tazminat davalarına bakmaya görevli mahkeme "idare mahkemesi" olarak düzenlenmiştir. Tıbbi malpraktis nedeniyle doktorun sigorta şirketine karşı açılacak davalarda görevli mahkeme "asliye ticaret mahkemesi" olarak düzenlenmiştir. Kamu hastanelerinde meydana gelen yanlış tıbbi uygulamalar nedeniyle tazminat davaları doğrudan ilgili kamu kurumuna karşı açılabilir. Kamu kurumunun doktora rücu hakkı saklıdır. Görevli mahkemenin belirlenmesini belirleyen birkaç adet yüksek yargı kararını sunmak istiyorum.

Vekalet sözleşmesi; hasta poliklinikte şikayeti hakkında anamnez vermeye başladığı andan itibaren hekim ile hasta arasında kurulduğu varsayılan sözleşmedir. Hastanın %100 oranında iyileşeceğini garanti etmez, tıbbın dünyada geldiği seviyede elinden gelen gerekli dikkat ve özeni göstereceğine, bildiği bütün bilgi ve becerisini onun için kullanacağına, hastasının sırlarını saklayacağına, gerekli tetkik ve tedavisini sürdüreceğine dair söz vermiş olur. Bu sürecin başlaması ile birlikte tedavi sağlanana kadarki sürenin herhangi bir yerinde yapılan veya yapılmayan eylemler dava konusu olabilmektedir. Yargıtay'da karara bağlanan dosyalara bakıldığında; en sık yanlış tedavi, özen-dikkat göstermeme, ihmal, tanı hatası olduğu görülmektedir. Son yıllarda Aydınlatılmış onam eksikliği ve usulüne uygun olmadığı iddiası ile dava konusu olan vaka sayısının artış gösterdiği dikkat çekmektedir.

Tıbbi malpraktis iddiası ile gelen dosyalarda hekimin hastayı görmesinden tedavinin sonuçlanıncaya kadar geçen sürenin algoritmik şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Tanı için gerekli tetkiklere müracaat etmesi, tanıyı doğru koyması, gerekli konsültasyonları istemesi, zamanında ve uygun sevkini sağlanması, uygun tedaviyi seçmesi, bu süreçte hastayı aydınlatması ve onamının alınması, aydınlatılmış onamın tıbbi ve hukuki prosedürlere uygun şekilde yapılması, tanı ve tedavi sürecinde ortaya çıkabilecek komplikasyonlara karşı gerekli tedbirleri alması, operasyon gerekli ise sonrasında takip ve rehabilitasyonu için düzenli kontrollerinin saplanması, yapılan tüm işlemlerin yazılı şekilde kayıt altına alması, kayıtların sağlıklı şekilde arşivlenmesinin sağlanması gibi konuların irdelenmesi gerekmektedir. Bu durumlara ait özellikle İdare mahkemelerince başvuru dosyalarına ait vaka örnekleri sunarak konuşmamı bitirmek istiyorum. Teşekkür ederim.

SÖZLÜ SUNUMLAR

SS-1

Türkiye’de Suça Sürüklenen Çocuklar: Güncel Bakış

Abdullah Mert Ünsal

Adalet Bakanlığı, Adli Tıp Kurumu, Bitlis Şube Müdürlüğü, Bitlis, Türkiye

ÖZET

Ülkemizde suça sürüklenen çocukların sayısı artış göstermekte ve bu durum önemli bir sorun haline gelmektedir. Çocuklar sosyal yaşama ve yasal kurallara uyum göstermede yaşadıkları zorluklar nedeniyle suç olarak nitelendirilecek davranışları bilinçli olarak ya da olmayarak gösterebilmektedir. İşledikleri fiilin kanunla belirlenen bir suç olduğunu algılama yetenekleri erişkinlerden beklenen seviyede olmayabilir. Çocukların suça sürüklenmesini önüne geçilmesi için öncelikli olarak onları suça sürükleyen nedenlerin belirlenmesi gerekmektedir. Çocukları suça sürükleyen çeşitli risk faktörleri bulunmaktadır. Çocuğun zekası, ergenlik döneminde yaşadığı bireysel ve ailevi zorluklar, uygun olmayan akran ilişkileri, ailesinin düşük sosyoekonomik-kültürel durumu ve eğitimsizliği, alkol ve/veya uyuşturucu madde kullanımı bu faktörlerden bazılarıdır. Ülkemizde “Çocuk Koruma Kanunu” (ÇKK) ile, koruyucu ve destekleyici tedbirler ön plana çıkarılmış, çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ile hapis cezasına en son çare olarak başvurulması gerektiği belirtilmiştir. Türk Ceza Kanunu’nun 31. maddesine göre 12 yaşını bitirmiş, 15 yaşını bitirmemiş bir çocuk suç işlediğinde, işlediği suçun hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişip gelişmediği yönünden değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu derlemede değerlendirmeye alınan tüm çalışmalar suça sürüklenen çocukların özelliklerini belirlemeye yönelik tanımlayıcı kesitsel niteliktedir. Araştırma kapsamına alınan çalışmalar karşılaştırılarak konu hakkında önemli sonuçlar ortaya konmuştur. Bu derleme ile suça sürüklenen çocukların sosyodemografik özellikleri incelenerek ceza sorumluluğu değerlendirilmesinde göz önünde bulundurulacak kriterler ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Suç, Çocuk, Suça Sürüklenen Çocuk

Juvenile Delinquency in Turkey: A Review

ABSTRACT

The number of juvenile delinquents is increasing in our country, and this is becoming an important problem. Due to the difficulties they experience in adapting to social life and legal rules, children may consciously or unintentionally display behaviors that will be considered as crimes. Their ability to perceive that their act is a crime determined by law may not be at the level expected from adults. In order to prevent children from being dragged into crime, it is necessary to determine the reasons that lead them to crime first. There are various risk factors that lead children to delinquency. Some of these factors are the intelligence of the child, the individual and family difficulties experienced during adolescence, inappropriate peer relationships, the low socioeconomic-cultural status and lack of education of the family, alcohol and/or drug use. With the "Child Protection Law" (ÇKK) in our country, protective and supportive measures have been brought to the fore, and it has been stated that measures restricting freedom for children and imprisonment should be used as a last resort. According to Article 31 of the Turkish Penal Code, when a child who has completed the age of 12 but not completed the age of 15 commits a crime, his ability to perceive the legal meaning and consequences of the crime he has committed and to direct his behavior should be evaluated in terms of whether he has developed sufficiently. All studies evaluated in this review are descriptive and cross-sectional in order to determine the characteristics of juvenile delinquents. The studies included in the research were compared and important results were revealed on the subject. In this review, the sociodemographic characteristics of the delinquent children were examined and the criteria considered in the evaluation of criminal responsibility were discussed.

Keywords: Crime, Child, Juvenile Delinquency

SS-2

İlaç İntoksikasyonuna Bağlı Ölüm Olgularının İncelenmesi

Ahmet Sedat Dünder, İsmail Altın

Adli Tıp Kurumu Şanlıurfa Adli Tıp Şube Müdürlüğü, Şanlıurfa, Türkiye

ÖZET

Amaç: Zehirlenme, otopside belirgin patolojilerle ortaya çıkmayan şiddetli ölümlerin önemli bir nedenidir. Otopside tespit edilen ilaçlar intiharların, kaza sonucu ölümlerin veya beklenmedik ani ölümlerin arka planının araştırılmasına katkıda bulunabilir. Bu çalışmada; medikolegal otopsi sonucu ilaç intoksikasyonuna bağlı öldüğü belirlenen olguları incelemeyi amaçladık.

Yöntem: Bu retrospektif çalışmada, Adli Tıp Kurumu Şanlıurfa Şube Müdürlüğü'nde 2012-2022 yıllarında yapılan 7950 otopsi sonucunda ilaç intoksikasyonuna bağlı öldüğü belirlenen 8 olgunun dosyaları retrospektif olarak incelenmiştir.

Bulgular: İlaç intoksikasyonuna bağlı ölen 8 olgu incelendi. Olguların 6'sı kadın, 2'si erkekti. Yaş ortalaması 26.1 olup, en küçüğü 8 en büyüğü 44 yaşında idi. Olguların 7'sinin hastane başvurusu olup, 1 olgunun olay yerinde öldüğü belirlendi. Olguların tamamında çoklu ilaç alımı olduğu görüldü. Otopside alınan numunelerin kimyasal analizleri sonucunda; tamamına yakınında hastane yatışında verilen ilaçlar tespit edilmiş olup suisid amaçlı alınan ilaçların kısmen tespit edilebildiği görüldü.

Sonuç: Otopside ilaç intoksikasyonu kurbanlarından alınan numunelerde uzun hastane yatışlarına bağlı olarak herhangi bir bulgu elde edilemeyebileceği unutulmamalıdır. Bu nedenle hastane başvurusunda alınan numune incelemelerinin önemi unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: İlaç intoksikasyonu, intihar, medikolegal otopsi

The Council of Forensic Medicine, Şanlıurfa, Turkey

ABSTRACT

Introduction: Poisoning is an important cause of violent deaths that do not show up with obvious pathologies at autopsy. Drugs detected at autopsy may contribute to the investigation of the background of suicides, accidental deaths or sudden unexpected deaths. In this study; We aimed to analyze the cases that were determined to have died due to drug intoxication as a result of medicolegal autopsy.

Methods: In this retrospective study, the files of 8 cases who were found to have died due to drug intoxication as a result of 7950 autopsies performed in the The Council of Forensic Medicine, Şanlıurfa between 2012-2022 were retrospectively analyzed.

Results: Eight patients who died due to drug intoxication were analyzed. 6 of the cases were female and 2 were male. The mean age was 26.1, the youngest 8 years old and the oldest 44 years old. It was determined that 7 of the cases applied to the hospital and 1 case died at the scene. As a result of the chemical analysis of the samples taken at autopsy; Nearly all of the drugs given during hospitalization were detected, and it was observed that the drugs taken for suicidal purposes could be partially detected.

Conclusion: It should be noted that in the autopsy samples taken from the victims of drug intoxication, no findings may be obtained due to long hospital stays. For this reason, the importance of sample examinations taken at the hospital application should not be forgotten.

Keywords: Drug intoxication, suicide, medicolegal autopsy

SS-3

Şahitli Şüpheli Ölüm

Ahmet Serdar Alışık, Mucahit Oruç, Ömer Dengeşik, Osman Celbiş

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler : Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yaşlı nüfusu hızla artmaktadır. Yaşlılık döneminde, kronik hastalıklar ve kanserler önde gelen mortalite sebepleri arasındadır. Bu tür ölümler bir hastalığa bağlı ölüm şekli olduğundan “patolojik ölüm” olarak adlandırılmaktadır. Ancak bu ölümlerin bir kısmı ölenin hastalığını belirleyen bir hastane veya hekim raporu yoksa, ölüm tanısı konamıyorsa ya da ölünün durumunda şüphe uyandıracak bir bulgu varsa adli kovuşturma ve adli otopsi gerektirmektedir. Olgumuzda evde şahitli bir şekilde ölen 77 yaşındaki kronik kalp hastası, astım ve hipertansiyonu olan kadının otopsi bulguları incelenmiştir.

Olgu: Evde gelini ve torunu tarafından hırıltılı bir solunum sonrası kötüleşen ve ardından öldüğü söylenen, olay yerinde yapılan ölü muayenesinde şüphe uyanması nedeniyle adli otopsi yapılmak üzere Malatya Adli Tıp Grup Başkanlığına gönderilen 77 yaşındaki kadın cesedinin yapılan otopsisinde burun kökünde ekimoz, ağız kenarında peteşiyel kanamalar, çene sol yanda ekimoz tiroid kartilajda bilateral kırık, boyun kaslarında bilateral kanama, bilateral multiple ekimozlu kot kırıkları, olduğu görüldü.

Sonuç: Yaşlı ölümlerinde “patolojik ölüm” genç ölümlerine göre daha sık görülüyor olsa da vakamızda olduğu gibi dikkatli bir ölü muayenesi ve otopsi yapılmasının adli ve hukuki süreçlerin sağlıklı işlemesi açısından ne kadar önemli olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Şahitli Ölüm, Şüpheli Ölüm, Yaşlı Ölümleri

Witnessed Suspicious Death

ABSTRACT

General Information: In our case, autopsy findings of 77-year-old woman with chronic heart disease, asthma and hypertension who died at home with a witness, were examined.

As in the whole world, the elderly population is increasing rapidly in our country. In old age, chronic diseases and cancers are among the leading causes of mortality. However, some of these deaths require judicial prosecution and forensic autopsy, if there is no hospital or physician report determining the disease of the deceased, if the diagnosis of death cannot be made or if there is finding that raises suspicion in the condition of the deceased.

Case: The 77-year-old woman, who was said to have deteriorated after wheezing at home by her daughter-in-law and granddaughter, and later died, was sent to Malatya Forensic Medicine Group Presidency for autopsy, result of the death examination performed at the crime scene, as forensic death.

Autopsy revealed ecchymosis at the root the nose, petechial hemorrhages at the corner of the mouth, ecchymosis on the left side of the chin, bilateral fractures in the thyroid cartilage, bilateral hemorrhage in the neck muscles, and rib fractures with bilateral multiple ecchymoses.

Conclusion: Although "pathological death" is seen more frequently in elderly deaths than in young deaths, it has been seen how important careful examination of the dead and autopsy is for the healthy functioning of forensic and legal processes, in our case.

Keywords: Witnessed Death, Suspicious Death, Elderly Deaths

SS-4

Asistan Hekimlerden Tıbbi Uygulama Hatası Olgularında Beklenen Yetki ve Sorumlulukların Yargıtay Kararı Çerçevesinde İrdelenmesi

Anıl Çağrı Kabal, Mucahit Oruç, Osman Celbiş

İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de tıbbi uygulama hatası iddiası açılan dava sayılarında nüfus artışının hızından daha yüksek artış olduğu bilinmektedir. Çalışmamızda asistan hekimlerin tıpta uzmanlık eğitimleri sırasında tıbbi uygulama hatası iddiası ile karşı karşıya kaldıklarında, bilirkişiler ve yargı mercilerince kendilerinden beklenen yeterlilik, yetki ve sorumlulukların ayrıntılı olarak irdelenmesi, konu üzerine dikkat çekmek ve asistan hekimlerin tıbbi uygulama hatası çerçevesinde adli tıbbi bilgi seviyelerinin artırılması amaçlanmıştır.

Olgu: Çalışmamızda; 38 haftalık gebe kadının spontan vajinal doğumu sırasında perinatal asfiksiye maruz kalarak doğan yeni doğanın doğumdan 50 saat sonra yeni doğan yoğun bakım servisinde vefat etmesi üzerine açılan ceza davasının ilk derece yargılaması sonrası verilen kararın temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 2016/12670 esas 2017/3105 karar numaralı temyiz kararı sonrası kesinleşmiş yargılama kararı incelenmiştir. İncelenen temyiz kararında Adli Tıp Genel Kurulu ve Yargıtay tarafından varılan ortak kanaate göre; sorumlu uzman hekimin doğum sırasında asistan hekimlerin başında olmaması, asistan hekimlerinse perinatal asfiksiye maruz kalarak dünyaya gelen yeni doğan için uzman hekime derhal bilgi vermemeleri şeklindeki eylemlerinin tıp kurallarına aykırı olduğu, lakin bu eksik eylemlerin bebeğin ölümüyle illiyetinin net olmadığı tespiti ortaya konmuştur.

Sonuç: Örnek vakada belirtildiği üzere tıpta uzmanlık eğitimi kapsamında görev yapan asistan hekimlerin ilgili uzmanlık alanında karşılaşacakları pratisyen hekimin genel tababet seviyesini aşan tüm tıbbi müdahale ve tedavileri uzman hekim gözetiminde yapması gerekliliği asistan hekimlerin ve eğitimlerinden sorumlu uzman hekimlerin özen gösterilmesi gereken bir konu olduğu akıllardan çıkarılmamalıdır.

Anahtar kelimeler: İşitme engeli, hukuki ehliyet, adli rapor

Examination of the Expected Powers and Responsibilities of the Assistant Physicians in the Cases of Medical Malpractice in the Framework of the Supreme Court Decision

ABSTRACT

General Information: It is known that there is a higher increase in the number of lawsuits filed with the claim of medical malpractice in our country, as in the whole world, than the rate of population growth. In our study, it is aimed to examine in detail the competence, authority and responsibilities expected from the medical experts and judicial authorities in cases where resident physicians are exposed to medical malpractice charges during their education. In addition, it is aimed to draw attention to the subject and to increase the level of forensic medicine of resident physicians.

Case: In the examined file, it was decided that it was a deficiency that the responsible specialist physician was not at the head of the assistant physicians during the delivery, with the consensus reached by the medical expert committee and the Supreme Court. In addition, they concluded that it is a deficiency in the resident physicians that they do not immediately inform the specialist about the baby born with respiratory distress. However, they decided that the contribution of these incomplete actions to the death of the baby could not be known.

Conclusion: As stated in the example case, it should be kept in mind that resident physicians and responsible specialist physicians should work under the supervision of specialist physicians in cases exceeding the level of general medical knowledge and skills they will encounter in the relevant specialty.

Keywords: Hearing Impairment, legal capacity , forensic report

SS-5

Madde Bağımlılığı ve Etkileri

Bengü Berrak Özkul, Ahmet Serdar Alışık, Mucahit Oruç, Osman Celbiş

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

Genel Bilgiler: Kimyasal yapıları nedeniyle alışkanlık veya bağımlılık yapan; çeşitli alanlarda sorunlara yol açan uyuşturucu ve uyarıcı maddeler, öncelikle merkezi sinir sistemini etkileyerek kullanan kişide anormal hareketler, psikotik ataklar, saldırganlık, huzursuzluk, halüsinasyonlar, algı bozuklukları, konfüzyon, sersemlik ve uyuşukluğa neden olarak kişinin ruh ve beden bakımından kendisini savunamamasına neden olabilmektedir. Bu yazıda, son zamanlarda sıkça rastladığımız uyuşturucu madde kullanımının kişinin ruh ve beden bakımından kendini savunup savunamaması üzerine etkileri olgu serisi incelenmesi üzerinden değerlendirilecektir.

Olgu: Ateşli silah yaralanması sonucu ölen, kanında amfetamin, metamfetamin ve pregabalin saptanan 26 yaşında erkek maktûlün (Olgu 1), kesici delici alet yaralanması sonucu ölen, kanında etanol, MDMB 4-en Pinaca metb., pregabalin, lidocaine, atropine saptanan 41 yaşında erkek maktûlün (Olgu 2), kesici delici alet yaralanması sonucu ölen, kanında pregabalin, amfetamin, metamfetamin ve lidokain saptanan 25 yaşında erkek maktûlün (Olgu 3) olay tarihinde ruh ve beden bakımından kendisini savunabilecek durumda olup olmadığının tespiti istenmekte olup olguların yapılan değerlendirmede maddelerin etkisinin kişiden kişiye farklılık göstermekle birlikte ortalama değerler dikkate alındığında suç tarihleri itibariyle ruh ve beden bakımından kendilerini savunabilecek durumda olmadıkları sonucuna varılmıştır.

Sonuç: Organizmaya giren kimyasalların toksik ve terapötik değerlere bağlı etkilerinin; doz, uygulama yolu, emilim farklılıkları, tolerans, analiz yöntemi, ölüm sonrası yeniden dağılım gibi farmakokinetik faktörlere bağlı olarak değiştiği bilinmektedir. Bu faktörlerin değerlendirilmesine yönelik çalışmaların artırılması ve geliştirilmesine ihtiyaç duyulmakla birlikte veri sistemlerinde incelenebilen maddelerin çeşit ve sayılarının artırılması hayati önem taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: Uyuşturucu Madde, Kendini Savunma, Adli Tıp

Substance Abuse and Its Effects

ABSTRACT

General Information: Habitual or addictive due to their chemical structure; Drugs and stimulants primarily affect the central nervous system, causing abnormal movements, psychotic attacks, aggression, restlessness, hallucinations, perception disorders, confusion, stupor and drowsiness, causing the person to be unable to defend himself in terms of spirit and body. This study evaluates the effects of drug use, which we have encountered frequently recently, and whether the person can defend himself or herself in terms of spirit and body, through a case series analysis.

Case-1: A 26-year-old male victim, who died as a result of a gunshot wound and whose blood had amphetamine, methamphetamine and pregabalin; **Case-2:** 41-year-old male victim, who died as a result of stab wounds and whose blood was found to have ethanol, MDMB 4-en Pinaca metb., pregabalin, lidocaine, atropine; **Case-3:** It is requested to determine whether the 25-year-old male victim, who died as a result of stab wound and whose blood was found to have pregabalin, amphetamine, methamphetamine and lidocaine, was asked to determine whether he could not defend himself at the time of the incident. It was concluded that they could not defend themselves.

Conclusion: Although the toxic and therapeutic effects of chemicals entering the organism differ from person to person depending on metabolic status, genetic and environmental factors, age, gender and the last time they were taken, it is known that they have significant effects on the central nervous system.

Keywords: Drugs, Self Defense, Forensic Medicine

SS-6

Uzman Mütalaasının Önemi

Bengü Berrak ÖZKUL, Anıl Çağrı KABAL, Mucahit ORUÇ, Osman CELBİŞ

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (CMK) 67/6. maddesinde, Hukuk Muhakemesi Kanunu'nun (HMK) 293. maddesinde tarafların "Uzman Mütalaası" alabileceği hükme bağlanmıştır.

Taraflar dava açılmadan önce yada davanın devamı sırasında davanın konusu ile ilgili olması kaydıyla, bilimsel ve teknik uzmanlık gerektiren konularda uzman görüşüne başvurabilirler. Bunun göz ardı edilmesi ise gereksiz ve yanlış davaların açılmasına neden olabileceği gibi yargılamanın adil ve hızlı yapılmasını engelleyebilir.

Bu çalışma, dosya içeriğinin detaylı incelenmesinin ve uzman görüşünün alınmasının önemini bir vaka incelemesi üzerinden değerlendirmektedir.

Olgu: Mahkemece tarafımıza gönderilen olgu Anabilim Dalımız ve ilgili branşlarca değerlendirildi. 2016 yılında memende ağrı şikayeti ile başvuran 38 yaşında kadın hastanın, 2016-2017 ve 2018 yıllarında USG ile takip edildiği, 2019 yılında bir ay ara ile yapılan incelemelerde BIRADS-0 ve BIRADS-4 olarak değerlendirildiği, 2019 yılında infiltratif meme karsinomu tanısı ile opere olduğu ve memesini kaybettiği, bu doğrultuda 2016-2017 ve 2018 yıllarında takibini yapan davalıların yanlış teşhis ve tedavi yapıp yapmadıkları, kusurlu olup olmadıklarının tespiti istenildiği, anabilim dalımızca yapılan incelemede; kişiye uygulanan tetkik ve tedavinin genel tıp etik kural ve ilkelerine uygun olarak yapıldığı, 2016-2017 ve 2018 yıllarında uygulanan teşhis-takip süreçlerinde görev alan davalıların herhangi bir hizmet kusurunun olmadığı görüldü.

Sonuç: Dosya içeriğinin yeteri kadar incelenmesi ve dava açılmadan önce uzman mütalaasına başvurulması; gereksiz ve yanlış açılan davaların önüne geçilmesi, yargılama sürecinin etkin ve hızlı olması açısından büyük önem arz etmektedir.

Anahtar kelimeler: Uzman Mütalaası, Bilirkişi, Adli Tıp

The Importance of Expert Opinion

ABSTRACT

General Information: Article 67/6 of the Criminal Procedure Code. Article 293 of the Code of Civil Procedure stipulates that the parties can receive "Expert Opinion".

Before the lawsuit is filed or during the continuation of the lawsuit, the parties may apply for expert opinion on issues that require scientific and technical expertise, provided that they are related to the subject of the lawsuit. Ignoring this may lead to unnecessary and wrong lawsuits, and may prevent a fair and speedy trial.

This study evaluates the importance of detailed examination of the file content and obtaining expert opinion through a case study.

Case: The case sent to us by the court was evaluated by our Department and related branches. A 38-year-old female patient, who applied with the complaint of breast pain in 2016, was followed up with USG in 2016-2017-2018, was evaluated as BIRADS-0 and BIRADS-4 with a one-month interval in 2019, operated with the diagnosis of infiltrative breast carcinoma in 2019. In this direction, it is requested to determine whether the defendants, who followed up in 2016-2017-2018, misdiagnosed and treated, whether they were defective or not. it was found that the defendants involved in the diagnostic and follow-up processes implemented in 2016-2017-2018 did not have any service defects.

Conclusion: Examining the contents of the file and seeking expert opinion before filing a lawsuit; Prevention of unnecessary and wrongly filed lawsuits is of great importance in terms of effective and fast judicial process.

Keywords: Expert Opinion, Expert, Forensic Medicine

SS-7

Süreç ve Sonuç Araştırmaları Kapsamında Travma Sonrası Stres Bozukluğunun Psikoterapisi

Bilge Nur Çelebi

Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, travmanın yol açtığı bilişsel, duygusal ve davranışsal sorunların sağaltımında yaygın olarak kullanılan bazı terapötik müdahale türlerini süreç ve sonuç araştırmaları kapsamında ele alarak, etkinliklerini ortaya koymaktır.

Yöntem: Bu araştırma doküman incelemesi yöntemi ile nitel paradigmaya uygun olarak yapılmış bir derleme çalışmasıdır.

Bulgular: Bu çalışmada, süreç ve sonuç araştırmaları kapsamında yapılmış olan, bilişsel davranışçı terapi (BDT), göz hareketleri ile duyarsızlaştırma ve yeniden işleme (EMDR), Bilişsel davranışçı terapi ile entegre edilmiş, bilişsel davranışçı grup terapisi (BDGT), hipnoz, bilişsel davranışçı yazma terapisi ve sanal gerçekliğe maruz bırakma terapisi (SG) ayrıca bilişsel davranışçı terapilere alternatif olarak kullanılan; grupla müzik terapisi ve öyküsel maruz kalma terapisinin (NET), travma sonrası stres bozukluğunun tedavisindeki etkinliğini gösteren bulgular sunulmuştur.

Sonuç: Bu çalışmada BDT, EMDR ve BDT temelli terapiler ile ele alınan alternatif diğer terapi yaklaşımlarının, TSSB semptomlarını azaltmadaki etkisi, süreç ve sonuç araştırmaları kapsamında gösterilmiş olup bütün bu terapilerin başta BDT, EMDR ve BDT temelli terapiler olmak üzere TSSB semptomlarını azaltmada etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Travma sonrası stres bozukluğu, süreç-sonuç araştırmaları, psikoterapiler

Psychotherapy of Post Traumatic Stress Disorder in the Scope of Process and Outcome Research

ABSTRACT

Aim: The aim of this study is to reveal the effectiveness of some types of therapeutic interventions, which are widely used in the treatment of cognitive, emotional and behavioral problems caused by trauma, within the scope of process and outcome studies.

Method: This research is a compilation study made in accordance with the qualitative paradigm with the literature review method.

Result: In this study, the findings, showing effectiveness of cognitive behavioral therapy (CBT), eye movement desensitization and reprocessing (EMDR), cognitive behavioral group therapy (CBGT) integrated with cognitive behavioral therapy (CBT), hypnosis, cognitive behavioral writing therapy and virtual reality exposure therapy (VR) as well as group music therapy and narrative exposure therapy (NET) used as alternatives to CBT in the treatment of post-traumatic stress disorder, are presented.

Conclusion: In this study, the effect of CBT, EMDR and CBT-based therapies as well as other alternative therapy approaches in reducing PTSD symptoms has been shown within the scope of process and outcome studies, and all these therapies, especially CBT, EMDR and CBT-based therapies, have been found to be effective in reducing PTSD symptoms.

Keywords: Post-traumatic stress disorder, process and outcome research, psychotherapy

SS-8

Damar Yaralanmalarına Bağlı Ölümler: Retrospektif Bir Değerlendirme

Mehmet Atılğan, Y.Mustafa Karagöz, **Cemyiğit Deveci**

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye

ÖZET

Amaç: Günümüzde kazalar, şiddet olayları, intiharlar ve cerrahi girişimlerin komplikasyonu sonucu gelişebilen damar yaralanmaları kanama sonucu ölüme neden olabileceği gibi, sıklıkla sakatlıklara, organ hasarına, amputasyonlara yol açar ya da öldürücü komplikasyonlarla da insan yaşamını tehdit edebilir. Bu retrospektif çalışmada damar yaralanması sonucu meydana gelen ölümler geniş bir adli otopsi serisinde incelenerek yaralanma özelliklerinin değerlendirilmesi ve olası adli tıbbi sorunların belirlenmesi ile çözüm yollarının önerilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntemler: Üç sene boyunca yapılan 5454 otopsi retrospektif olarak incelenmiş ve bu olguların 446'sında (%8,1) ölümlerin tek başına damar yaralanması veya diğer nedenlerin ortak etkisiyle olduğu saptanmıştır.

Bulgular: 21-30 ve 31-40 yaş grubundakiler; her iki cinste de ilk sırada olup ve genelde de bu iki yaş grubu %58,8 ile olguların yarısından fazlasını oluşturmuştur. Etken olarak ateşli silah yaralanmaları 80 olgu (%40,4) ile ilk sıradadır, bunu kesici-delici alet yaralanmaları 174 olgu (%39) ile izlemektedir. Genelde en fazla yaralanan damar %20,6'lık bir oranla aorta thoracica'dır. Yalnızca bir damar yaralanması sonucu ölen 67 (%15) olguda ise a.femoralis 16 olgu (% 23,8) ile en başta gelmektedir.

Tartışma: Travma niteliğinin damar yaralanmasını akla getirdiği olgularda penetre lezyonların lokalizasyon, sayı ve nitelik olarak dikkatlice incelenmesi, hangi damarın yaralandığı ve öldürücü olanların belirlenmesi ile yaşamsal tehlike ve kastın tayini açısından çok önemlidir. Künt travmalarda, ekstremitelerdeki şekil bozuklukları önemsenmeli, buradaki kırıkların damar yaralanmalarına neden olabileceği unutulmamalıdır.

Sonuç: Otopsilerde toksikolojik inceleme ile birlikte, ölüme yol açan damar harabiyeti yanı sıra iç organ lezyonları da araştırılmalı, komplikasyonları ve damar patolojilerini ekarte edebilmek için histopatolojik tetkikler mutlaka yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: vasküler sistem yaralanmaları; travma; otopsi; adli tıp

Deaths caused by vascular injuries: a retrospective evaluation

ABSTRACT

Aim: Vascular injuries that may develop due to violence, suicides, and surgical interventions not only can cause death directly because of bleeding but also can often threaten human life by causing disabilities, organ damage, amputations, or fatal complications. In this study, the aim was to evaluate the injury characteristics by retrospective evaluation of deaths due to vascular injury through a large forensic autopsy series and to propose solutions by determining possible forensic medical problems.

Material and Method: A retrospective review of 5454 autopsies in three consecutive years was made and it was determined that deaths were caused by vascular injury alone or by the common effect of other causes in 446 (8.1%) cases.

Results: For those in the 21-30 and 31-40 age group, which constituted 58.8% of all cases, this cause of death ranked first overall and for both genders. As for the cause of vascular injury, gunshot wounds were leading with a total of 180 cases (40.4%), followed closely by stab wounds with 174 cases (39%). Generally, the most injured vessel was the thoracic aorta with a rate of 20.6%. In 67 (15%) cases who died as a result of only one vascular injury, a.femoralis was the most injured vessel with 16 cases (23.8%).

Discussion: In cases where the nature of trauma suggests vascular injury, it is very important to carefully examine the localization, number, and quality of penetrating lesions to determine which vessel is injured and which ones are fatal, and to determine the manner of death. In blunt traumas, deformities in the extremities should be investigated, and it should not be forgotten that possible fractures may cause vascular injuries.

Conclusion: In autopsies, along with toxicological examinations and in addition to fatal vascular injury, internal organ le-

sions should also be investigated, and histopathological samples should be taken to rule out complications and vascular pathologies.

Keywords: vascular system injuries; trauma; autopsy; forensic medicine

Giriş

Büyük kan damarlarına isabet eden her çeşit travma, direkt etki ile kanama sonucu ölüme neden olabileceği gibi genellikle beklenmedik bir şekilde meydana gelen bu tür travmalar, aynı zamanda sıklıkla sakatlıklara, organ harabiyetlerine, amputasyonlara yol açar ya da öldürücü komplikasyonlarla da insan yaşamını tehdit edebilir (1, 2).

Damar yaralanmalarının büyük bir bölümü damarda yırtılma, kesilme ya da delinme meydana getiren, en çok kesici-delici aletler ile ateşli silahların neden olduğu penetran travmalar sonucu oluşur (2, 3). Nonpenetran damar yaralanmaları ise başta artan trafik kazaları olmak üzere her türlü künt travma sonucu oluşabilir. Çoğunlukla yaygın yumuşak doku zedelenmesi ile kırık ve çıkığa neden olan bu tür travmalar, damarlarda kesilme ve yırtılma meydana getirebildiği gibi, damarların kontüzyon ve trombozu ile birlikte arterlerde spazma da yol açar (2-6). Damarlarda kontüzyon meydana getiren travma sonucu genellikle intima etkilenir ve lezyon bölgesinde bir trombüs oluşur. Bu trombüs yerinden koparsa yaşamı tehdit eden embolilere neden olabilir (3).

Günümüzün modern yaşamı içindeki kazalar, şiddet olayları, intiharlar ve cerrahi girişimlerin komplikasyonu sonucu gelişebilen damar yaralanmalarına bağlı ölüm olguları aynı zamanda adli tıp açısından çözüm gerektiren birtakım sorunları da beraberinde getirebilir.

Bu çalışmada damar yaralanması sonucu meydana gelen ölüm olguları geniş bir adli otopsi serisi üzerinden retrospektif olarak incelenerek yaralanma özelliklerinin değerlendirilmesi ve olası adli tıbbi sorunların belirlenmesi ile çözüm yollarının önerilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Adli Tıp Kurumu Morg İhtisas Dairesi'nde ardışık 3 yıl içinde otopsis yapılmış toplam 5454 olgu gözden geçirildi. Bunlar arasında ölümün büyük damar yaralanması sonucu meydana geldiği belirlenen 446 olgu retrospektif olarak incelenerek; yaş, cinsiyet, yaralayıcı alet veya neden, yaralanan damarların vücut bölgelerine göre dağılımı, ölümden önce etkili başka nedenin olmadığı, yalnızca damar yaralanması sonucu meydana gelen ölümlerde yaralanma nedenleri açısından değerlendirildi.

Bulgular

Çalışma süresince yapılmış olan toplam 5454 otopsinin 446'sında (%8,1) ölümlerin tek başına damar yaralanması veya diğer nedenlerin ortak etkisiyle olduğu saptanmıştır. Bu olguların 395'i (%88,6) erkek, 51'i (%11,4) kadındı.

Yaş gruplarına göre dağılım incelendiğinde; 21-30 ve 31-40 yaş grubundakilerin her iki cinste de ilk sırada olduğu ve genelinde de bu iki yaş grubunun %58,8 ile olguların yarısından fazlasını oluşturduğu dikkati çekmektedir (Tablo 1).

Tablo 1: Olguların yaş grupları ve cinsiyete göre dağılımı				
Yaş grupları	Kadın	Erkek	Toplam	%
0-10	2	1	3	0,7
11-20	8	41	49	11
21-30	14	117	131	29,4
31-40	14	117	131	29,4
41-50	5	67	72	16,1
51-60	4	30	34	7,6
61-70	2	15	17	3,8
71 ve üstü	2	7	9	2
TOPLAM	51	395	446	100

Tüm olgular yaralayıcı alet veya nedene göre sınıflandırıldığında; ateşli silah yaralanmalarının 80 olgu (%40,4) ile ilk sırada bulunduğu, bunu az bir farkla kesici-delici alet yaralanmalarının 174 olgu (%39) ile izlediği, üçüncü sırayı ise 42 olgu (%9,4) ile trafik kazalarının aldığı görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 2: Olguların yaralanma nedenleri ve cinsiyete göre dağılımı				
Yaralanma nedeni	Kadın	Erkek	Toplam	%
Ateşli silah	16	164	180	40,4
Kesici-delici alet	22	152	174	39
Trafik kazası	3	39	42	9,4
Yüksekten düşme	7	25	32	7,2
Diğer nedenler	3	15	18	4
TOPLAM	51	395	446	100
61-70	2	15	17	3,8
71 ve üstü	2	7	9	2
TOPLAM	51	395	446	100

446 olguda toplam 552 damar yaralanması tespit edilmiş, bunların 443'ünü (%80,3) arterler, 109'unu (%19,7) venler oluşturmuştur. Genelde en fazla yaralanan damar %20,6'lık bir oranla aorta thoracica'dır ve ardından aorta abdominalis (%9,7) ile a.carotis communis (%9,2) gelmektedir. En sık yaralanan ven olan v.jugularis interna'nın tüm damar yaralanmalarının %4,3'ünü meydana getirdiği tespit edilmiştir.

Ölümcül damar yaralanmaları vücut bölgelerine göre değerlendirildiğinde; toplam 168 adet (%30,4) damar yaralanması ile göğüs bölgesi damarları ilk sıradadır. Bu bölgede en fazla yaralanan damar aorta thoracica (%67,8), en büyük etkeni ateşli silahlardır. Boyun bölgesinde ise %41,1 ile a.carotis communis'in en fazla yaralanan damar olduğu ve daha çok ateşli silahlarla yaralandığı tespit edilmiştir. Karın damarlarında yine en sık ateşli silahlarla yaralanan aorta abdominalis, %36,7 ile ilk sıradadır. Ekstremitelerde ise daha çok kesici-delici aletlerle yaralanan a.femoralis %41,5 ile en sık yaralanan damardır (Tablo 3).

İç organ yaralanması ya da başka bir ortak etkili neden olmadan, ölüm nedeninin yalnız damar yaralanmasına bağlandığı 96 olguda (%21,5) toplam 120 damar yaralanması tespit edilmiştir. Bunlar arasında a.femoralis 23 olgu (%19,2) ile en başta gelmektedir. İkinci sırada 12 olgu ile (%10) a.carotis communis ve üçüncü sırada 9 olgu (%7,5) ile v.jugularis interna yer almaktadır (Tablo-4).

Ölümün başka bir ortak etkili neden olmaksızın yalnız damar yaralanmasına bağlandığı 96 olgunun 67'sinde (%69,8) ölüm sadece bir damarın yaralanması sonucu meydana gelmiştir. Geri kalan 29 olguda (%30,2) birden fazla damarın yaralandığı tespit edilmiştir. Tek damar yaralanması sonucu ölen 67 (%15) olgunun 62'sinde (%92,5) arter ve 5'inde (%7,5) ven yaralanması gerçekleşmiştir. A. femoralis 16 olgu (%23,8) ile bu tür ölümlerde en fazla yaralanan damar olup, ardından 6'şar olgu (%8,9) ile a.carotis communis ve aorta thoracica gelmektedir. Ölümün yalnızca bir damarın yaralanması sonucu meydana geldiği bu olguların 48'i (%71,6) tedavi görememiş, 19'u (%28,4) ise tedavi görmesine rağmen ölmüşlerdir.

Toksikolojik inceleme sonucunda 84 olgunun (%18,8) alkollü olduğu görülmüştür (Tablo 5). Ayrıca bir olguda maprotilin, bir olguda barbitürik asit, bir olguda %60'tan fazla HbCO ve bir olguda da morfin türevi maddeler saptanmıştır.

Tablo 3: Vücut bölgelerine göre damar yaralanmalarının dağılımı

BÖLGE	ARTER	n	VEN	n	Toplam %
BAŞ BOYUN	A.carotis communis	51	V.jugularis interna	24	124 %22,5
	A.carotis externa	21	V.jugularis externa	10	
	A.carotis interna	11			
	A.thyroidea	5			
	A.vertebralis	2			
GÖĞÜS	Aorta thoracica	114	V.cava superior	5	168 %30,4
	A.subclavia	20	V.subclavia	3	
	A.pulmonalis	19	V.pulmonalis	1	
	A.intercostalis	4	V.azygos	1	
	Tr.brachiocephalicus	1			
KARIN	Aorta abdominalis	54	V.cava inferior	14	147 %26,6
	A.iliaca communis	19	V.iliaca communis	6	
	A.renalis	10	V.porta	5	
	A.iliaca externa A.iliaca interna	9 5	V.mesent. superior V.renalis	5 4	
	A.mesent.sup.	5	V.iliaca externa	3	
	A.mesent.inf.	3			
	A.obturatoria A.colica media	2 1			
	A.epigastrica inf.	1			
	A.gastrica	1			
EKSTREMİTE	A.femoralis	47	V.femoralis	17	113 %20,5
	A.brachialis	11	V.brachialis	3	
	A.profunda femoris	6	V.profunda femoris	2	
	A.radialis	6	V.poplitea	2	
	A.ulnaris	6	V.axillaris	1	
	A.poplitea	5	V.cephalica	1	
	A.tibialis posterior	2	V.basilica	1	
	A.axillaris	2	V.saphena magna	1	
TOPLAM		443		109	

Tablo 4: Ölüm nedeninin yalnız damar yaralanmasına bağlandığı olgularda damarların yaralanma nedenleri ve damarlara göre dağılımı

Yaralanan damar	KDAY	ASY	KT	Toplam	%
A.femoralis	17	5	1	23	19,2
A.carotis communis	3	9	-	12	10
V.jugularis interna	6	3	-	9	7,5
Aorta thoracica	3	1	4	8	6,6
A.iliaca interna	6	-	-	6	5
A.carotis externa	4	1	-	5	4,2
V.femoralis	5	-	-	5	4,2
V.profunda femoris	5	-	-	5	4,2
A.carotis interna	2	2	-	4	3,3
Aorta abdominalis	2	-	2	4	3,3
A.brachialis	4	-	-	4	3,3
V.jugularis externa	3	-	-	3	2,5
A.subclavia	1	2	-	3	2,5
A.iliaca communis	1	1	1	3	2,5
A.profunda femoris	3	-	-	3	2,5
A.poplitea	3	-	-	3	2,5
Diğerleri	14	1	5	20	16,7
TOPLAM	82	25	13	120	100

Tablo 5: Olguların kanındaki etil alkol düzeyleri

Kandaki Etil Alkol Düzeyi	Olgu Sayısı	%
100 mg/dl'den düşük	-	0
100-199 mg/dl	32	38,1
200-299 mg/dl	47	55,9
300-399 mg/dl	3	3,6
400 mg/dl'den fazla	2	2,4
TOPLAM	84	100

Tartışma

Genel olarak büyük damar yaralanmasına bağlı mortalite oranları ABD'de %9,7 ile %13,2 arasında, İngiltere'de ve Avustralya'da yapılan çalışmalarda ise %18 ve %20 olarak bildirilmiştir (7-9). İzmir'de yapılan bir çalışmada adli otopsi uygulanmış 6174 olgu içerisinde, büyük damar yaralanması saptanan olguların oranı %5,9 (n=365) olarak tespit edilmiştir (10). İstanbul'daki bir çalışmada ise 2740 adli otopsi içinde bu oran %4,5 (n=124) olarak bulunmuştur (11). Yine İzmir'de yapılan başka bir çalışmada, adli otopsi yapılmış 1620 olgunun %5,8'i (n=94) büyük damar yaralanmasına bağlı ölüm olarak değerlendirilmiştir (12). Çalışmamızda ise ülkemizde benzer çalışmalardan biraz daha yüksek oranda 5454 otopsinin 446'sında (%8,1) ölümlerin tek başına damar yaralanması veya diğer nedenlerin ortak etkisiyle meydana geldiği saptanmıştır.

Olgularımızın 395'i (%88,6) erkek olup, 21-30 ve 31-40 yaş grubu her iki cinsten de ilk sıradadır ve genelde de bu iki yaş grubu %58,8'lik bir oran ile olguların yarısından fazlasını oluşturmaktadır. İzmir'de yapılan benzer çalışmalarda da olguların büyük çoğunluğu (%83,8 ve %84 oranlarında) erkektir ve bu çalışmaların birinde olguların %43,3'ü 20-40 yaş aralığında yer almakta olup, diğerinde de %35,1 oranında 21-30 yaş grubu çalışmamızla uyumlu olarak ilk sıradadır (10, 12). Büyük damar yaralanmaları sonucunda meydana gelen ölüm olayları ile ilgili bu tespitler; orta yaş gruplarındaki erkeklerin göreceli olarak aktif sosyal yaşam ve şiddet olayları içinde daha fazla yer almaları ile açıklanabilir.

Ölümcül büyük damar yaralanmalarının genellikle kesici-delici alet ile yapıldığını bildiren çalışmalar (11-13) olmakla birlikte daha önce İzmir'de yapılmış benzer bir otopsi çalışmasında da (10) bizim bulgularımızla uyumlu olarak büyük damar yaralanmalarının çoğunlukla ateşli silahlar ile meydana geldiği tespit edilmiştir. Trafik kazaları ve yüksekten düşme gibi künt travmaların neden olduğu büyük damar yaralanmalarına bağlı ölüm olgularının daha az görülmesinde bu tür olaylarda daha az otopsi yapılması da bir etken olabilir.

Çalışmamızda genelde en fazla yaralanan damar %20,6'lık bir oranla aorta thoracica'dır. Benzer otopsi çalışmalarından İstanbul'daki bir çalışmada (11) a. carotis communis, İzmir'deki çalışmaların birinde (10) aorta thoracica, diğer çalışmada (12) ise mesenter damarlarının ardından en fazla yaralanan damar olarak yine aorta thoracica tespit edilmiştir. Damar yaralanmaları ile ilgili olarak yapılan klinik çalışmalarda ise ekstremiteler damarlarının daha çok yaralandığı belirtilmiştir (14). İzmir'de yapılan bir otopsi çalışmasında büyük damar yaralanmalarının %49,6'sının gövdede olduğu, İstanbul'daki bir başka otopsi çalışmasında ise %35,4 oranında en sık karın bölgesindeki büyük damarların yaralandığı bildirilmiştir (10, 11). Bizim çalışmamızda ise; toplam 168 adet (%30,4) damar yaralanması ile göğüs bölgesi damarları ilk sıradadır. Klinik çalışmalarda tespit edilen ekstremiteler damar yaralanmalarının, postmortem incelemelerdeki ekstremiteler damar yaralanmalarına oranla daha fazla görünmesinin nedeni; daha kolay tedavi edilebilmeleri, göğüs ve batındaki yaralanmaların ise yüksek mortalitede seyretmesi olabilir.

Boyun bölgesinde en fazla a.carotis communis'in, göğüs bölgesinde ise en sık aorta thoracica'nın yaralandığı şeklindeki elde ettiğimiz sonuçlar; bu konuda yapılmış hem klinik hem de otopsi çalışmalarıyla uyumludur (10-12, 15, 16).

Çalışmamızda karın bölgesinde en fazla aorta abdominalis yaralanması tespit edilmiş, benzer otopsi çalışmalarından İzmir'deki çalışmaların birinde mezenterik damarların (12) diğerinde (10) a.iliaca communis'in daha fazla yaralandığı, İstanbul'daki çalışmada ise aorta abdominalis ve a.iliaca communis'in hemen hemen aynı oranda yaralandığı belirtilmiştir (11).

Ekstremitelerde ise en sık femoral arterin yaralandığı şeklindeki tespitimiz, hem genel olarak damarların incelendiği otopsi çalışmalarında hem de periferik damar yaralanmaları sonucu meydana gelen ölüm olgularının değerlendirildiği otopsi çalışmalarında benzer şekilde bulunmuştur (10-12, 17-19).

İç organ yaralanması olmadan, yalnız damar yaralanması sonucu ölüm saptanan 96 olgudaki toplam 120 damar yaralanmasının %19,2'sini a.femoralis oluşturarak ilk sırada yer almıştır. Etken olarak da en fazla kesici-delici aletler tespit edilmiştir. İzmir'deki bir çalışmada da bu sınıflamaya göre kesici-delici aletlerin çoğunlukla neden olduğu a.femoralis yaralanmaları başta gelmektedir (12), Yine ülkemizde ekstremiteler damarlarının yaralanmasına bağlı ölümlerin incelendiği ve başka öldürücü lezyonu bulunmayan 49 olguda %91,4 oranında a.femoralis ve dallarının yaralandığı tespit edilmiştir (20).

Ölümün yalnızca bir damarın yaralanması sonucu geliştiği olgu sayısı 67'dir (%15). A. femoralis bu sınıflamaya göre de en fazla yaralanan damardır. Bu şekilde sadece bir damar yaralanması sonucu kişiler, %71,6 oranında tedavi görmeden, %28,4 oranında ise tedavi görmelerine rağmen ölmüşlerdir. Çoğu önlenebilir nitelikte olan bu tür damar yaralanmalarındaki

ölüm oranları ilk müdahale ve yaralının sağlık merkezlerine ulaştırılmasında yetersizlikler bulunduğunu düşündürmektedir.

Çalışmamızda olguların %18,8'inin kanında, yarısından fazlasında 200-299 mg/dl aralığında olmak üzere etil alkol saptanmış olup, İzmir'de yapılan benzer çalışmada bu oran %32,98, ekstremiteler damarlarının yaralanmasına bağlı ölümlerin incelendiği çalışmalarda ise %30,2 ve %32,65 olarak bulunmuştur (12, 17, 20). Alkol alımı gerek kazalarda gerekse kasıtlı yaralamalarda kişilerin davranışları üzerine olumsuz etkileri, ayrıca vazodilatasyon yapması nedeniyle damar yaralanmalarında mortaliteyi arttıran etkenler arasında sayılabilir (21).

Bir travmanın şeklinin mekanizma açısından damar yaralanmasını akla getirdiği olgularda penetre lezyonlar varsa lokalizasyon, sayı ve nitelik açısından dikkatlice incelenmelidir. Çünkü hangi lezyonun öldürücü nitelikte olduğu ve hangi damarı yaraladığı, özellikle birden fazla failin bulunduğu şiddet olaylarında ve kastın tayini açısından çok önemlidir. Boyun venlerinde olduğu gibi büyük venlerin yaralandığı durumlarda hava embolisi olasılığı da akla gelmelidir. Künt travmalarda bazen dıştan lezyonlar tespit edilmeyebileceği için ekstremitelerdeki şekil bozuklukları önemsenmeli, buradaki kırıkların damar yaralanmalarına neden olabileceği unutulmamalıdır.

Sonuçta travmatik nitelikte olan bu tür ölümlerde yapılacak otopsilerde toksikolojik inceleme ile birlikte, ölüme yol açan damar harabiyeti yanı sıra iç organ lezyonları da araştırılmalı, özellikle yağ embolisi, akut tübüler nekroz gibi komplikasyonları ve ateroskleroz, anevrizma gibi damarları ilgilendiren patolojik nitelikteki olayları ekarte edebilmek için histopatolojik tetkiklerin de yapılması gereklidir.

*Bu sözel bildiri Dr.Öğr.Üyesi Mehmet Atılğan'ın uzmanlık tezinden üretilmiştir.

KAYNAKLAR

1. Cargile JS, 3rd, Hunt JL, Purdue GF. Acute trauma of the femoral artery and vein. J Trauma. 1992;32(3):364-70; discussion 70-1.
2. Davis RC. Vascular System. In: Tedeschi CG, G. TL, G. EW, editors. Forensic Medicine : A Study in Trauma and Environmental Hazards. Philadelphia: Saunders; 1977. p. 221-6.
3. Brunicaudi FC, Andersen DK, Billiar TR, Dunn DL, Hunter JG, Kao LS, et al. Schwartz's principles of surgery. New York: McGraw-Hill; 2019.
4. Eren B, Turkmen N, Erkol Z. Death due to peripheral vascular injury following blunt trauma. Soud Lek. 2012;57(4):58-9.
5. Saukko P, Knight B. Knight's forensic pathology: CRC press; 2015.
6. Singh O, Gupta SS, Sharma D, Lahoti BK, Mathur RK. Isolated renal artery thrombosis because of blunt trauma abdomen: report of a case with review of the literature. Urol Int. 2011;86(2):233-8.
7. Cannon JW, Peck MA. Vascular injuries in the young. Perspect Vasc Surg Endovasc Ther. 2011;23(2):100-10.
8. Perkins ZB, De'Ath HD, Aylwin C, Brohi K, Walsh M, Tai NR. Epidemiology and outcome of vascular trauma at a British Major Trauma Centre. Eur J Vasc Endovasc Surg. 2012;44(2):203-9.
9. Sugrue M, Caldwell EM, Damours SK, Crozier JA, Deane SA. Vascular injury in Australia. Surg Clin North Am. 2002;82(1):211-9.
10. Altundağ MT, Uluçay T, Aşırdizer M, Zeyfeoglu Y, Dalgıç M, Köker M, et al. İzmir'de Yapılmış Mediko-Legal Otopsilerde Büyük Damar Yaralanmaları Saptanan Olguların Değerlendirilmesi. 2014.
11. Kolusayin O, Cologlu AS. The Effects of the Recent Developments in Cardiovascular Surgery on the Forensic Evaluation: It's Importance in Legal Interpretations [In Turkish]. J For Med. 1988;4(12):73-8.
12. Ertürk S, Ege B, Karaali H. Adli otopsi yapılmış 94 damar yaralanması olgusunun retrospektif incelenmesi. Adli Tıp Dergisi. 1990;6(3-4):181-6.
13. Sayın A, Özer M, Karaözbek Y, Erdağ A, Aktan K, Tüzün H. Damar yaralanmaları: 208 olgunun değerlendirilmesi. Adli Tıp Dergisi. 1987;3(1-4):34-44.
14. Jawas A, Abbas AK, Nazzal M, Albader M, Abu-Zidan FM. Management of war-related vascular injuries: experience from the second gulf war. World J Emerg Surg. 2013;8(1):22.
15. Clark GC, Lim RC, Jr., Rosenberg JM. Cervicothoracic vascular injuries. Presentation, management, and outcome. Am Surg. 1991;57(9):582-7.
16. Mattox KL, Feliciano DV, Burch J, Beall AC, Jr., Jordan GL, Jr., De Baakey ME. Five thousand seven hundred sixty cardiovascular injuries in 4459 patients. Epidemiologic evolution 1958 to 1987. Ann Surg. 1989;209(6):698-705; discussion 6-7.

17. Bilgen S, Turkmen N, Eren B, Fedakar R. Peripheral vascular injury-related deaths. *Ulus Travma Acil Cerrahi Derg.* 2009;15(4):357-61.
18. Gören S, Tirasci Y. Ekstremit damarlarının yaralanmasına bağlı ölümlerin retrospektif olarak değerlendirilmesi. *Adli Tıp Bülteni.* 2000;5(2):112-3.
19. Tuncer SK, Toygar M, Karbeyaz K, Urazel B, Kaldırım U, Eyi YE, et al. A Ten Year Analysis of Fatal Peripheral Vascular Injuries Autopsy Study. *Journal of Clinical and Analytical Medicine.* 2015;6(Supplement 6):733-6.
20. Cetin G, Yavuz MF, Azmak D, Birincioglu I. Ekstremit damarlarının yaralanmasına bağlı ölümler. I Adli Bilimler Kongresi, 1994.
21. Atılğan M. Damar yaralanmalarına bağlı ölümlerin adli tıp açısından değerlendirilmesi. Uzmanlık Tezi, Akdeniz Üniversitesi, 1995.

SS-9

Geç Tanı Alan Konjenital Kalp Hastalıklarına İhmal Yönünden Adli Yaklaşım

Emre Boz, Ömer Dengeşik, Mucahit Oruç, Osman Celbiş

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Bu çalışma, geç tanı alan konjenital kalp hastalıklarının adli vaka olarak değerlendirilmesini bir olgu sunumu üzerinden değerlendirmektedir.

Ülkemizdeki konjenital hastalıkların çoğunluğunu kalp hastalıkları oluşturmaktadır. Konjenital kalp hastalığı canlı doğumların yaklaşık %0,8'inde görülür. Yaklaşık 1000 yenidoğan bebeğin 2-3 tanesi ilk bir yıl içinde bulgu vermektedir.

Konjenital kalp hastalıklarının belirtilerinden olan siyanoz aileler tarafından önemsenmeyebilir ve normal kişisel renk değişikliği ile karıştırılabilir. Bu durum ailelerin hastalığı geç fark etmesine ve bu hastalıkların geç tanı almasına da neden olmaktadır.

Olgu: Mahkemece tarafımıza aile ihmali yönünden kati rapor düzenlenmesi için gönderilen konjenital kalp hastalığı olan 12 aylık olgu polikliniğimizde değerlendirildi. Ebeveynlerinden alınan öyküsünde grip olduğu, halsizlik ve dudak çevresinde morarma şikayetiyle acil servise başvurdıkları, yapılan tetkiklerde kalbinde delik olduğunu öğrendikleri öğrenildi. Babanın uyumsuz olması ve rahat davranması şüpheleriyle adli vaka bildiriminde bulunduğu tespit edildi.

Sonuç: Olgumuzda her ne kadar ihmal düşündürecek bir bulgu saptanmamış olsa da konjenital hastalığı bulunan kişilerin rutin muayene ve takiplerinin yapılıp yapılmadığı hekimler tarafından sorgulanmalı, düzenli takibi yapılmayan kişilerde ihmal olabileceği akılda tutulmalıdır. İhmal düşünülen olguların bildirimi yapılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Konjenital Hastalıklar, İhmal, Kalp, Adli Tıp

Forensic Approach in terms of Neglect in Late Diagnosis of Congenital Heart Diseases

ABSTRACT

General Information: This study evaluates the evaluation of late diagnosed congenital heart diseases as a forensic case through a case report.

Heart diseases constitute the majority of congenital diseases in our country. Congenital heart disease occurs in approximately 0.8% of live births. Approximately 2-3 of 1000 newborn babies present with symptoms in first year.

Cyanosis, which is one of the symptoms of congenital heart diseases, may be ignored by families and may be confused with normal personal color change. This situation causes families to realize the disease late and these diseases to be diagnosed late.

Case: A 12-month-old patient with congenital heart disease, who was sent to us by the court for preparation of a final report in terms of family neglect, was evaluated in our polyclinic. It was learned that she had the flu in his history taken from his parents, that they applied to emergency service with complaints of weakness and bruising around the lips, and they learned that he had a hole in his heart during the examinations. It was determined that forensic case reports were made on suspicion of the father's incompatibility and relaxed behavior.

Conclusion: Although there was no finding suggestive of negligence in our case, physicians should question whether routine examinations and follow-ups of people with congenital diseases are performed, and it should be kept in mind that negligence may occur in people who are not followed up regularly. Cases considered to be neglected should be reported.

Keywords: Congenital Diseases, Neglect, Heart, Forensic Medicine

SS-10

Mandibula Kırıklarında Duyu-Organ Zaafiyeti ve Türk Ceza Kanunu Yaralanma Kılavuzu Yaklaşımının 4 Adet Olgu Sunumuyla Değerlendirilmesi

Emre Boz, Ömer Dengeşik, Mucahit Oruç, Osman Celbiş

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Bu çalışma, Adli Bilimlerde kati rapor düzenlenirken ele alınan hususlardan biri olan duyu-organ zaafiyetini, mandibula kırıkları açısından dört vaka üzerinden değerlendirmektedir.

Türk Ceza Kanunu yaralanma kılavuzuna göre; TCK'nın 87. Maddesinde yer alan işlev zayıflaması ve işlev yitimi durumlarının varlığının kabulü için, duyu veya organlardan birinin işlevindeki zayıflama ya da işlev yitiminin sürekli olması gerekmektedir. Anatomik kayıp ve/veya fonksiyonel bozukluk, o duyu, organ veya ekstremitenin kendi anatomik yapısı ve/veya fonksiyonuna göre %10-50 arasında ise işlevin sürekli zayıflaması; %50'den fazla ise işlevin yitilmesi olarak değerlendirilmelidir.

Bu konuda sık karşılaşılan belli başlı durumlar TCK yaralanma kılavuzunda belirtilmiştir. Ancak vücutta duyu-organlardan birinin işlevinin sürekli zayıflaması ya da yitirilmesine yol açan haller, ilgili kılavuzdaki değerlendirme ölçütlerinin dışına çıkabilmektedir.

Olgu: Mahkemece tarafımıza travmatik yaralanmaya bağlı duyu-organ zaafiyeti değerlendirilmesi için gönderilen dört olgu polikliniğimizde değerlendirildi. Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirilmesi Hakkında Yönetmeliğin Engel Oranları Alan Kılavuzu çerçevesinde değerlendirilmeleri sonucunda çene kırığı olan 3 olguda duyu-organ zaafiyeti olmadığı, ek olarak fasiyal paralizi gelişen olguda duyu organ zaafiyeti olduğu kararı verildi.

Sonuç: Duyu-organ zaafiyeti ve işlev yitimi değerlendirilmesi hususunda Türk Ceza Kanunu Yaralanma Kılavuzu pek çok olguda yol gösterici olmakla beraber bazı özellikli olgularda yetersiz kalmaktadır. Bu sebeple, kılavuzda duyu-organ işlev yitimi değerlendirilmesine yönelik güncelleme yapılması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Mandibula kırığı, Duyu-Organ Zaafiyeti, Adli Tıp

Evaluation of Sense-Organ Weakness and Turkish Penal Code Injury Guideline Approach in Mandible Fractures with 4 Case Reports

ABSTRACT

General Information: This study evaluates sensory-organ weakness, which is one of issues that is addressed when preparing final report in Forensic Sciences, in terms of mandible fractures, on four cases.

According to Turkish Penal Code injury guide; In order to accept existence of functional impairment TPC, the weakening/loss of function of one of sense-organs must be continuous. If functional impairment is between 10-50% according to anatomical structure/function of that organ/extremity, it should be considered as continuous weakening of function.

Certain situations frequently encountered in this regard are specified in TPC injury guide. However, situations that cause permanent weakening or loss of function of one of the sense organs in the body may go beyond the evaluation criteria in the relevant guideline.

Case: Four cases sent to us by court for evaluation of sensory-organ weakness were evaluated in our polyclinic. As a result of the evaluation of the Regulation on the Evaluation of Disability for Adults within the framework of the Field Guide on Disability Rates, it was decided that there was no sensory-organ weakness in 3 cases with jaw fracture, and that there was sensory organ weakness in the case who developed facial paralysis in addition.

Conclusion: Although the Turkish Penal Code Injury Guideline is guide in many cases regarding evaluation of sensory-organ weakness/loss of function, it is insufficient in some specific cases. For this reason, it is necessary to update guideline for evaluation of sense-organ dysfunction.

Keywords: Mandible fracture, Sense-Organ Defect, Forensic Medicine

SS-11

Dijital Ebeveynlik ve Dijital Minimalizm

Erdinç Öztürk¹, Gökem Derin¹, Barışhan Erdoğan²

¹*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı*

²*İstanbul Arel Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü*

ÖZET

Günümüzün postmodern toplumunun ebeveynleri, dijital çağın dissosiyojen dinamiklerinden dolayı çocukları adına rol model olmaktan uzaklaşarak onlar üzerinde optimal seviyedeki “kontrollerini” ve “denetimlerini” büyük oranda kaybetmişlerdir. Dijital çağın ebeveynleri, kendi çocuklarında deneyimlenmesi gereken ideal sınırları ve mesafeyi fonksiyonel bir şekilde öğretememekte hatta onların büyük bir bölümünün internet, sosyal medya ve oyun bağımlısı olarak hayatlarını devam ettirmesinde etken bir ajan olmaktadır. Dijital ebeveynlik, çocukla ebeveyni aynı statüye getirerek ev içerisinde iletişim kaosları yaratmakta ve çocuktan ebeveyne hatta ebeveyniden topluma yönelik şiddet döngülerinin ana bileşenlerini oluşturmaktadır. Dijital aile modelinde hem anne hem de baba teknolojik cihazlara ve çevrimiçi iletişimlere büyük bir ilgi duymakta, kendi aktüel hayatını bu yoğun ilgi odağına indekslemekte ve çocuğunu duygusal açıdan maksimal düzeyde ihmal etmektedir.¹⁻⁵ Dijital aile modelinde çocuklar, anne-babalarının yanlış çocuk yetiştirme stilleri ve değişken oranlı baskıcı tutumları ya da şımartma eğilimleri nedeniyle hemen hemen bütün siber bağımlılıkların ve siber psikopatolojilerin birer mağduru ya da kurbanı olmaktadır. Disfonksiyonel ilişki dinamikleri perspektifinde tanımladığı dijital ebeveynlik kapsamında Öztürk, “*Dijital iletişim ağları ile sosyal medya uygulamalarını bir ödül ve ceza sistemi olarak kullanan ebeveynler, kendi öz çocuklarını net bir şekilde duygusal olarak istismar etmektedirler.*” ifadesiyle siber iletişim dinamiklerinin kötüye kullanımının çocuk yetiştirme stilleri üzerindeki negatif etkisine dikkat çekmektedir.^{1,4,6} Aile içi şiddetin, şımartılmanın, aşırı izin vermenin ve gereğinden fazla hoşgörünün sık görüldüğü duygusal ihmal yönelimli dijital ebeveynlikte hem eşler hem de anne-babalar ve çocuklar arasında ruhsal açıdan sağlıklı iletişimler kurulamamakta hatta aile içerisinde sahte karşılıklılık yaşanılmaktadır. Dijital ebeveynliğe karşı psikotoplumsal bir önleme stratejisi olarak “*dijital minimalizm*” önerilmektedir. Dijital minimalizm, hem bireylere çevrimdışı platformlarda sosyal etkileşim imkânı sağlamak hem de siber uzamda uyaran fazlalığı karşısında onların deneyimlediği stresi ortadan kaldırmak amacıyla dijital iletişim ağlarının ve teknolojik cihazların optimal ve fonksiyonel düzeyde kullanılabilme becerisi olarak tanımlanmaktadır. Sonuç olarak dijital minimalizm, teknolojik cihazlardan ve sosyal medya uygulamalarından tamamen uzak durmaktan ziyade aslında dijital ağ platformlarını bireylerin kendi hayatlarına bilinçli bir şekilde entegre etmelerinin önemini vurgulamaktadır.⁷⁻⁹

Anahtar Kelimeler: Dijital aile; dijital ebeveynlik, dijital minimalizm; çocuk yetiştirme stilleri

Digital Parenting and Digital Minimalism

ABSTRACT

The postmodern parents of today's society have largely moved away from being role models for their children due to the dissociogenic dynamics of the digital age and have lost their optimal “control” and “discipline” over them. The parents of the digital age cannot functionally teach the ideal boundaries and distance that should be experienced in their own children, and even become an active agent for most of them to continue their lives as internet, social media and game addicts. Digital parenting bring the child and the parent to the same status, creating communication chaos in the home and constitute the main components of the cycles of violence from child to parent and even from parent to society. In the digital family model, both parents take a great interest in technological devices and online communications, index their current life to this intense focus of attention, and neglect their child emotionally at the maximal level.¹⁻⁵ In the digital family model, children become victims or scapegoats of almost all cyber addictions and cyber psychopathologies due to their parents' negative parenting styles and variable oppressive attitudes or pampering tendencies. Within the scope of digital parenting, which he defines

from the perspective of dysfunctional relationship dynamics, Öztürk says, “*Parents who use digital communication networks and social media applications as a reward and punishment system clearly abuse their own children emotionally.*” In other words, it draws attention to the negative effect of technology abuse on child rearing styles.^{1,4,6} In digital parenting with emotional neglect, where domestic violence, pampering, excessive permissiveness and overmuch tolerance are common, psychologically healthy communication cannot be established between both spouses, parents and children, and even a false reciprocity is experienced within the family. “*Digital minimalism*” is suggested as a psychosocial prevention strategy against digital parenting. Digital minimalism is defined as the ability to use digital communication networks and technological devices at an optimal and functional level in order to provide social interaction opportunities for individuals on offline platforms and to eliminate the stress they experience in the face of excessive stimuli in cyberspace. As a result, digital minimalism emphasizes the importance of consciously integrating digital network platforms into the lives of individuals rather than avoiding technological devices altogether.⁷⁻⁹

Keywords: Digital family; digital parenting, digital minimalism; child-rearing styles

Kaynaklar

1. Öztürk, E. (2021). Disfonksiyonel Aile Modellerinden Fonksiyonel Aile Modeline: "Doğal ve Rehber Ebeveynlik Stili". Öztürk E, editör. *Aile Psikopatolojisi*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. p.1-39.
2. Öztürk, E. (2020). *Travma ve Dissosiyasyon: Psikotravmatoloji Temel Kitabı*. 2. Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi. p.1-33.
3. Öztürk, E. (2020). Siber Toplamlar ve Siber Hayatlar: Dissosiyojen Bir Ajan olarak Dijital İletişim Ağları. Öztürk E, editör. *Siber Psikoloji*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. p.1-13.
4. Öztürk, E. (2022). Dissoanaliz ve Psikotoplumsal Bilişç Alyansı Kuramı: İnkâr Travması ve Dissosiyatif Yansıtımlı Kimlik Geçiş. Öztürk E, editör. *Psikotravmatoloji*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. p.1-40.
5. Öztürk E. Psicotarih, Travma ve Dissosiyasyon: Çocukluk Çağı Travmaları, Savaşlar ve Dissosiyasyonun Anamnezi. Öztürk E, editör. *Psicotarih*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2020b. p.1-21
6. Öztürk, E. (2022). Modern Psikotravmatoloji. Öztürk E, editör. *Psikotravmatoloji*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. p.41-69.
7. Yina, M. N. (2020). Newport, Cal. Digital Minimalism: Choosing a Focused Life in a Noisy World. *Journal of Interdisciplinary Studies*, 32(1/2), 209-211.
8. Uluçay, D. M., & Kobak, K. (2020). Dijital detoks: Teknoloji bağımlılığına karşı yeni bir eğilim ve genç yetişkinler özelinde bir değerlendirme. *Ankara Üniversitesi İlef Dergisi*, 7(2), 325-350.
9. Sherman, R. O., & Cohn, T. M. (2020). Embracing digital minimalism: Reduce technology use to reduce anxiety and increase productivity. *American Nurse Journal*, 15(10), 32-35.

SS-12

Psikotoplumsal Dönüşüm: Kuşaklararası Gelişim ve Kuşaklararası Fosilleşim**Erdinç Öztürk**, Görkem Derin

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı

ÖZET

İnsanlık tarihi geçmişten günümüze olan uzamda psikotoplumsal dönüşümlere sahne olmakta ve bu psikotoplumsal dönüşümlerde aileler öncül ve lokomotif bir rol üstlenmektedirler. Ruhsal açıdan entegre bireylerin oluşturduğu gelişim odaklı ailelerin ortalamaya oranı arttığında toplumda yeni bir insan ve aile profili varlanış göstermeye başlar. Kuşaklararası perspektifte ebeveynlerin çocukları ile olan ilişki dinamiklerinde pozitif faktörler kadar negatif faktörler de yer alabilmektedir ki bu değişim, “*kuşaklararası gelişim*” ve “*kuşaklararası fosilleşim*” olmak üzere iki farklı yönde gerçekleşmektedir.¹⁻³ Kuşaklararası gelişim; bilginin, tecrübenin, merhametin, adaletin, sadakatin, geleneğin ve travmatik yaşantılarla baş edebilme stratejilerinin ebeveynden çocuğa aktarılmasıyla karakterize bir psikotoplumsal tekamül sürecidir. Kuşaklararası gelişim yöneliminde, ruhsal açıdan normal: fonksiyonel ailelerin pozitif ve empati odaklı iletişim dinamikleri ile karşılıklılığın optimal seviyede sağlandığı doğru çocuk yetiştirme stilleri, o toplumun bütün bireyleri adına ulusal ve uluslararası huzurun, adaletin ve güvenin hem tesis edilmesini hem de sürdürülmesini imkanı kılmaktadır. Çocukluk çağı travmaları ve baskıcı sistemlerle ilişkili psikopatolojilerin ve toplumsal şiddet olaylarının günümüzde hala varlık göstermesinde, empatiden uzak, şiddet odaklı ve gelişim karşıtı disfonksiyonel ailelerin “*kuşaklararası fosilleşim*” temelli arkaik çocuk yetiştirme stilleri, etken bir ajan olarak fonksiyon göstermektedir. Bu hususla ilgili Öztürk, “*Aile içi istismar döngülerindeki dinamikler, savaş ve terörizm süreçlerinde toplumsal olarak yeniden eylem bulur.*” ifadesiyle aile içi dinamiklerin psikotoplumsal boyuttaki önemine dikkat çekmektedir.^{1,4,5} Öztürk’e göre “*kuşaklararası fosilleşim*”; yanlış çocuk yetiştirme stillerini uygulayan disfonksiyonel ailelerin, bir “*çağ ve insanlık dışı bilinç birliği*” yaratarak şiddet yönelimli ve gelişim karşıtı vandalist toplumlara dönüşerek kuşaklararası ekseninde varlanışlarını sürdürmesidir. Kuşaklararası fosilleşimi, travma geçişini ve psikopatoloji aktarımını deneyimleyen uluslarda, bilim, sanat, kültür, merhamet, adalet ve sadakat gibi tüm temel psikotoplumsal değerler yok olmaya başlar ki ancak bu uluslarda ortaya çıkabilecek gelişim ve liyakat temelli bir kırılma ile fosilleşim süreci nötralize edilebilir.^{1,4-7} Sonuç olarak “*gelişimsel bilinç birliği*” odağında; ruhsal açıdan sağlıklı ve entegre olan bireylerin ya da toplumların; kendi çocuklarına realiteyi, empatiyi, doğayı sevmeyi, merhametli, dürüst ve adil olmayı öğretmelerıyla evrensel barışın ve kuşaklararası gelişimin yaşantılanması mümkün olabilir.^{1,7,8}

Anahtar Kelimeler: Kuşaklararası gelişim; kuşaklararası fosilleşim; kuşaklararası travma geçişi; kuşaklararası psikopatoloji aktarımı; travma; disfonksiyonel aile; yanlış çocuk yetiştirme stilleri

Psychosocial Transformation: Intergenerational Development and Intergenerational Fossilization**ABSTRACT**

The history of humanity has witnessed psychosocial transformations from the past to the present, and families play a leading and locomotive role in these psychosocial transformations. When the ratio of development-oriented families formed by psychologically integrated individuals to the average increases, a new type of person and family begins to appear in the society. In the intergenerational perspective, negative factors as well as positive factors can take place in the relationship dynamics of parents with their children, and this change takes place in two different directions: “*intergenerational development*” and “*intergenerational fossilization*”.¹⁻³ Intergenerational development is a psychosocial evolution process characterized by the transfer of knowledge, experience, compassion, justice, loyalty, tradition and strategies for coping with traumatic experiences from parent to child. In the intergenerational development orientation, psychologically normal: the positive and empathy-oriented communication dynamics of functional families and the right child-rearing styles, where reciprocity is provided at an optimal level, make it possible to both establish and maintain national and international peace, justice and trust on behalf of all members of that society. The “*intergenerational fossilization*” based primitive child-rearing styles of non-empathic, violence-oriented and anti-developmental dysfunctional families function as an active agent in the

presence of psychopathologies associated with childhood traumas and oppressive systems, and social violence. Regarding this issue, Öztürk said, "*The dynamics in the cycles of domestic abuse find social action again in the processes of war and terrorism.*" it draws attention to the importance of family dynamics in the psychosocial dimension.^{1,4,5} According to Öztürk, "*intergenerational fossilization*"; dysfunctional families who practice negative child-rearing styles continue their existence on the intergenerational axis by transforming into violence-oriented and anti-developmental vandal societies by creating an "*outdated and inhuman consciousness*". In nations that have experienced intergenerational fossilization, transmission of trauma and transfer of psychopathology all basic psychosocial values such as science, art, culture, compassion, justice and loyalty begin to disappear, and the fossilization process can be neutralized only with a development and merit-based break that may occur in these nations.^{1,4-7} As a result, in the focus of "*developmental unity of consciousness*"; individuals or societies that are mentally healthy and integrated; it is possible to experience universal peace and intergenerational development by teaching their children a reality, empathy, loving nature, being compassionate, honest and fair.^{1,7,8}

Keywords: Intergenerational development; intergenerational fossilization; intergenerational transmission of trauma; intergenerational transfer of psychopathology; trauma; dysfunctional family; negative child-rearing styles

Kaynaklar

1. Öztürk, E. (2021). Disfonksiyonel Aile Modellerinden Fonksiyonel Aile Modeline: "Doğal ve Rehber Ebeveynlik Stili". Öztürk E, editör. *Aile Psikopatolojisi*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. p.1-39.
2. Öztürk, E. (2021). Trauma based alliance model therapy. *Medicine-Science*, 10(2), 631-50.
3. Öztürk, E. (2020). *Travma ve Dissosiyasyon: Psikotravmatoloji Temel Kitabı*. 2. Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi. p.1-33.
4. Öztürk, E. (2020). Psikotarih, Travma ve Dissosiyasyon: Çocukluk Çağı Travmaları, Savaşlar ve Dissosiyasyonun Anamnezi. Öztürk E, editör. *Psikotarih*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. p.1-21.
5. deMause, L. (1997). The psychogenic theory of history. *Journal of Psychohistory*, 25(2), 112.
6. deMause, L. (1998). The history of child abuse. *Journal of Psychohistory*, 25, 216-236.
7. Öztürk, E. (2022). Dissoanaliz ve Psikotoplumsal Bilinç Alyansı Kuramı: İnkâr Travması ve Dissosiyatif Yansıtımlı Kimlik Geçiş. Öztürk E, editör. *Psikotravmatoloji*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. p.1-40.
8. Öztürk, E. (2022). Modern Psikotravmatoloji. Öztürk E, editör. *Psikotravmatoloji*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. p.41-69.

SS-13

Bir Adli Belge Türü Olarak Duvar Yazısı: Olgu Sunumu

Erkal Gümüşboğa, Muhammed Emin Parlak, Mucahit Oruç, Osman Celbiş

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya

ÖZET

Genel bilgiler: Adli belge; Hukuk Muhakemeleri Kanunu madde 199'da "Uyuşmazlık konusu vakıaları ispata elverişli yazılı veya basılı metin, senet, çizim, plan, kroki, fotoğraf, film, görüntü veya ses kaydı gibi veriler ile elektronik ortamdaki veriler ve bunlara benzer bilgi taşıyıcıları bu Kanuna göre belgedir" şeklinde tanımlanmaktadır. Uygulamada belgeler genellikle yazılı kağıtlar şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Kanunda açıklandığı şartları sağladığı takdirde, ilaç kupürleri, gıda ambalajı, herhangi bir yüzeyin üzerine yazılmış intihar notu, duvar üzerinde oluşturulmuş yazı-simgeler vb. belge niteliğiyle adli incelemeye konu olmaktadır.

Olgu: Adli makamlarca 2021 yılında şüpheli bulunduğu hakaret-tehdit suçu nedeniyle müştekinin evinin duvarına yazı-simgeler oluşturduğu iddiası bulunan 29 yaşında erkek hakkında açılan soruşturmada söz konusu yazıların-simgelerin şüpheliye ait olup-olmadığı sorulmaktaydı. Adli tahkikat dosyasında; taraf ifadelerinde komşu oldukları ve aralarında anlaşmazlıkların bulunduğu, müştekiye ait evin duvarında "İrkçi Faşistler" ve gamalı Haç işareti bulunduğu dair görüntülerin çıktısının mevcut olduğu, şüphelinin oluşturulan yazı-simgenin kendisinin olmadığını ve suçlamaları reddettiği görülmüştür. Adli makam tarafından söz konusu yazı-simgenin şüphelinin istiktab tutanaklarıyla mukayese edilerek tarafımızca şüpheli yönünden incelenip raporlanması istenmiştir.

Sonuç: Adli belge incelemesi; anlaşmazlığa neden olan veya delil niteliği taşıyan ister basılı ister yazılı olsun her türlü belge üstünde inceleme yapmakla ilgilenen bir bilim alanıdır. Adli unsuru bulunan her türlü yüzey bu kapsama girebilmektedir. Yazının oluşturulduğu yüzey, kullanılan materyal ve alan, yazının oluşturma şeklini ve harfleri oluştururken ki hareket sayısını değiştirecektir. Duvar üzerindeki yazıların olay yeri inceleme raporlarında grafolojik inceleme açısından kısıtlı bilgiler içermesi, sorulan yazıların yeterli açı-ışık-genişlikteki örneklerinin mevcut olmaması ve mukayesedeki kullanılacak örneklerin kağıt üzerinde oluşturulmuş yazı-simgeler olması, incelemeyi sınırlandırarak net sonuç vermeyi zorlaştırmaktadır.

Anahtar kelimeler: Adli belge, Duvar yazısı, Olay yeri

Writing on The Wall as A Forensic Document: Case Report

ABSTRACT

General information: Forensic document: In article 199 of the Code of Civil Procedure, "Data such as written or printed text, promissory notes, drawings, plans, sketches, photographs, films, images or sound recordings, data in electronic media and similar information carriers are documents according to this Law". is defined as. In practice, documents usually appear in the form of written papers. Medicine clippings, food packaging, a suicide note written on any surface, writing-symbols on the wall, etc., if it meets the conditions described in the law. It is subject to forensic examination as a document.

Case: 29 -year-old male with the allegation that he created writings-symbols on the wall of the complainant's house due to the offense of insult-threat, which he was suspected in 2021, the judicial authorities were asking whether the texts-symbols belonged to the suspect. In the judicial investigation file; In the statements of the parties, it was seen that they were neighbors and there were disagreements, there were printouts of images showing that there were "Racist Fascists" and the swastika sign on the wall of the complainant's house, that the suspect did not have the text-icon created and he denied the accusations. The judicial authority requested that the inscription-symbol in question be compared with the suspect's check-book and examined and reported by us in terms of the suspect.

Conclusion: Forensic document review: It is a branch of science that deals with examining all kinds of documents, whether printed or written, that cause conflict or have the quality of evidence. Any surface with a forensic element can be included in this scope. The fact that the writings on the wall contain limited information in terms of graphological examination in the crime scene investigation reports, that there are not enough angle-light-width samples of the inscriptions, and that the examples to be used in comparison are text-symbols created on paper, limiting the examination and making it difficult to give a clear result.

Keywords: Forensic document, Written wall, Crime scene

SS-14

Örnekleriyle Adli Tıp Vakalarında Nükleer Tıp Tekniklerinin Rolü

Fatih Batı¹, Muhammed Emin Parlak², Osman Celbiş²

¹Samsun Üniversitesi Tıp Fakültesi, Nükleer Tıp Anabilim Dalı, Samsun

²İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya

ÖZET

Amaç: Bu bildirinin amacı, adli olay ve vakalarda nükleer tıp görüntüleme yöntemlerinden faydalanılabilir mi? Hangi tür adli vakalarda hangi nükleer tıp tekniklerine başvurulabilir? Bunu örnekleriyle ortaya koymak.

Gereç-Yöntem: Kaynak kitaplar ve araştırmalar incelendi ve derleme yapılarak sözlü bildiri hazırlandı.

Bulgular: Nükleer Tıp'ta yaygın olarak kullanılan sintigrafi, SPECT, PET/BT görüntülemeleri fonksiyonel görüntüleme yöntemi olup, fizyolojik sistemde ve organ fonksiyonlarında bozulma olduğunda, metabolik ve perfüzyonel doku hasarları meydana geldiğinde konvansiyonel yöntemlere kıyasla çok daha erken bulgular vermektedir.

Sonuç: Travmatik olayları izleyen fonksiyonel bozukluklar bazı durumlarda morfolojik anormallerden çok daha önemlidir ve çok daha erken ortaya çıkar. Travmatik lezyonların görüntülenmesinde ve travmatik olayın neden olduğu fonksiyonel bozuklukların değerlendirilmesi için hedefe ve travma bölgesine yönelik sintigrafik incelemeler yapılabilmeyle beraber bu incelemelerin sonucu mahkemede delil olarak kullanılabilir. Adli tıpta nükleer tıbbın kullanımını yansıtan bazı vaka raporları literatürde yer almaktadır. Bu raporların çoğunluğunu kemik sintigrafisi, böbrek sintigrafisi ve beyin perfüzyon SPECT çalışmaları oluşturmaktadır. İşkence mağdurlarında, trafik kazaları sonrasında gelişen fonksiyon kayıpları ve tazminat taleplerinin değerlendirilmesinde özellikle tüm vücut kemik sintigrafisi bulgularının çok değerli olduğu gösterilmiş, pedofili ve tecavüz suçlularının savunma olarak ileri sürdükleri beyin bulgularının SPECT görüntülemelerde normal olduğu tespit edilip cezalandırılmaları sağlanmıştır. Sanıkların suçlu bulunmasında ya da bulunmamasında ve mağdurların yaşadığı fiziksel ve psikolojik sorunların ortaya konulmasında ciddi veri ve deliller elde edilebilmektedir. Bunun sonucu geleneksel radyolojik görüntülemelere ek olarak bazı nükleer tıp tekniklerinin adli sonuca etkisi olabileceği ve mahkeme ve soruşturmalarda delil olarak gösterilebileceği ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Nükleer tıp, adli tıp, adli vaka, işkence, spect, pet/bt, sintigrafi

SS-15

Gözaltında Muayenesinde Tespit Edilen Travmaya Bağlı Testis Torsiyonu*Ferhat Turgut Tunçez**İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı***ÖZET**

Giriş: Gözaltında işkence ve kötü muamele tüm toplumlar için ciddi bir endişe oluşturmaktadır. İşkencenin çok farklı şekillerde meydana gelebildiği bilinmektedir. Testis torsiyonu, spermatik kordun ve içeriğinin bükülmesidir. Testisin kurtarılması için erken tanıma ve acil tedavi gereklidir. Testis torsiyonu çoğunlukla idiyopatik, %20 oranında ise travmayla meydana gelebilmektedir. Tanı ve tedavide gecikme testis kaybına veya doğurganlığın azalmasına yol açabilir.

Bulgular: Hastanemize kolluk kuvvetleri eşliğinde getirilen 16 yaş erkek hastanın gözaltı giriş muayenesinde her iki elinde minimal kurutlu abrazyonlar dışında lezyon olmadığı saptandı. Bir gün sonraki gözaltı çıkış muayenesinde; nezarethanede polis memuru tarafından darp edildiğini hayalarına yaklaşık 2 dakika boyunca tekme atıldığını, vücudunun başkaca bir bölümüne darbe almadığını, sonrasında testislerinde ağrı meydana geldiğini, ağrısının nezarethanede başladığını ifade ettiği, fizik muayenemizde; sağ testiste palpasyonla hassasiyet mevcut, sağ skrotumda ciltte kırmızı ekimotik alanlar mevcut ve sağ testis ödemli olarak saptandığı, önceden olduğunu ifade ettiği her iki el sırtında minimal kurutlu abrazyonlar mevcut olduğu tespit edilmiştir. Hastanın ürolojiye konsültasyonu sonrası üroloji tarafından istenen doppler usg' sinin torsiyon lehine olması üzerine hastanın acil ameliyata alınıp; testisin intravajinal olarak torsiyone olduğu, detorsiyone edildiği, testis kanlanması ve parankimi düzeldiğinin izlenmesinden sonra testisin dartos kasına fiksasyonu sağlanmıştır.

Sonuç: İstanbul Protokolünün güncellenmesi gerektiğine dair görüşler bildirilmiş olsa da halen "İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi için el kılavuzu" özellikle düşük ve orta gelirli ülkelerde anahtar role sahiptir. Gözaltı muayeneleri sırasında acil servis doktorlarının ve adli tıp uzmanlarının acil müdahale gerektiren durumlarda konsültasyonların hızlı bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gözaltı muayenesi, İşkence, Testis torsiyonu.

Trauma-Related Testicular Torsion Detected in the Detention Examination**ABSTRACT**

Aim: Torture and ill-treatment in custody is a serious concern for all societies. It is known that torture can occur in many different ways. Testicular torsion is the twisting of the spermatic cord and its contents. Early recognition and immediate treatment are necessary for testicular salvage. Testicular torsion is mostly idiopathic and can occur with trauma in 20%. Delay in diagnosis and treatment can lead to testicular loss or reduced fertility.

Results: A 16-year-old male patient, who was brought to our hospital accompanied by police, was found to have no lesion except for minimally dry abrasions on both hands at the entrance examination. Next day during exit examination; he stated that he was beaten by a police officer in the detention center in custody, he was kicked for about 2 minutes, he was not hit on any other part of his body, then he experienced pain in his testicles and the pain started in the custody. In our physical examination; there are red ecchymotic areas in the right scrotum, and the right testis has tenderness and edema in addition to minimally dry abrasions on the backs of both hands, which he stated those happened pre-custodial. After the patient's consultation with the urology, the Doppler USG requested by the urology was in favor of torsion, and the patient was taken to emergency surgery; following observation of the testis, it detorsioned intravaginally by hand. After testicular blood supply and parenchyma recovered, the testis fixed to the dartos muscle.

Conclusion: Although opinions have been expressed regarding the need to update the Istanbul Protocol, the "Manual on Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment" still has a key role, especially in low and middle income countries. During detention examinations, consultations of emergency doctors and forensic specialists should be evaluated quickly in cases requiring urgent intervention.

Keywords: Detention examination, Torture, Testicular torsion

Giriş

Gözaltında işkence ve kötü muamele uluslararası toplum için ciddi bir endişe oluşturmaktadır (Iacopino, Haar, Heisler, & Beriashvili, January 2020) (Perera, & Verghese, January 2011) (Haar, Lin, Modvig, Nee, & Iacopino, April 2017) (Kelly, Jensen, Andersen, Christiansen, & Sharma, 09/2018). Testis torsiyonu, spermatik kordun ve içeriğinin bükülmesidir (TÜRK, Çelik, İşoğlu, Tarhan, & İlbey, 2014) (Sharp, Kieran, & Arlen, 12/2013). Yıllık 100.000 çocuk erkekte 3,5-3,8ini etkileyen cerrahi bir acil durumdur (Sharp, Kieran, & Arlen, 12/2013) (TÜRK, Çelik, İşoğlu, Tarhan, & İlbey, 2014). Çocuklarda akut skrotal hastalıkların %10 ila %15'ini oluşturmaktadır (Sharp, Kieran, & Arlen, 12/2013). Testisin kurtarılması için erken tanıma ve acil tedavi gereklidir (Sharp, Kieran, & Arlen, 12/2013) (Zhong & Bi, 2021). Akut skrotum ile başvuran hastalarda ilk olarak dışlanması zorunludur. (Sharp, Kieran, & Arlen, 12/2013) (TÜRK, Çelik, İşoğlu, Tarhan, & İlbey, 2014). Travmaya bağlı testis torsiyonu nadir görülen bir durumdur ve gelişen tıbbi imkanlara rağmen bazı durumlarda gecikmiş tanıya sahiptir (Sharp, Kieran, & Arlen, 12/2013). Testis torsiyonu çoğunlukla idiyopatik, %20 oranında ise travmayla meydana gelebilmektedir (TÜRK, Çelik, İşoğlu, Tarhan, & İlbey, 2014). Tanı ve tedavide gecikme testis kaybına veya doğurganlığın azalmasına yol açabilir (Sharp, Kieran, & Arlen, 12/2013). Testis torsiyonu klinik bir tanıdır ve hastalar tipik olarak şiddetli akut tek taraflı skrotal ağrı, bulantı ve kusma ile başvururlar (TÜRK, Çelik, İşoğlu, Tarhan, & İlbey, 2014) (Sharp, Kieran, & Arlen, 12/2013). Kalıcı iskemik hasar oluşmadan önce tipik olarak dört ila sekiz saatlik bir zaman aralığı vardır (TÜRK, Çelik, İşoğlu, Tarhan, & İlbey, 2014) (Sharp, Kieran, & Arlen, 12/2013).

Vaka

16 yaş erkek Hasta birinci günkü Gözaltı Giriş muayenesi raporumuzda; yarım saat önce Bornova'daki yurttan polislerce alındığını, Öksürük ve Nefes darlığı benzeri covid-19 ilişkili sağlık şikayeti bulunmadığını, ek sağlık şikayetini bulunmadığını, psikiyatri tarafından yazılan risperidal ve mediket kullandığını, ancak kendi kararıyla aylar önce ilaçları kullanmayı bıraktığını ifade etmiştir. Kişinin ateşi 36,7°C, bilinci açık, oryante, koopere olduğu ve her iki elinde minimal kurutlu abrazyonlar görüldüğü yazılıdır.

Kişinin ikinci günkü Gözaltı Çıkış muayene raporumuzda; dün gözaltına alındığını, gözaltına alınırken herhangi bir kötü muameleyle maruz kalmadığını, 1 gece nezarethanede kaldığını, nezarethanede polis memuru tarafından darp edildiğini hayalarına yaklaşık 2 dakika boyunca tekme atıldığını, sonrasında bağırıma başladığını, vücudunun başkaca bir bölümüne darbe almadığını, sonrasında testislerinde ağrı meydana geldiğini, sağ testisinin ağrıdığını, ağrısının nezarethanede başladığını ifade ettiği, fizik muayenemizde; sağ testiste palpasyonla hassasiyet mevcut, sağ skrotumda ciltte kırmızı ekimotik alanlar mevcut ve sağ testis ödemli olarak saptandığı, önceden olduğunu ifade ettiği her iki el sırtında minimal kurutlu abrazyonlar mevcut ve genel durum iyi, bilinç açık koopere oryante, sistemik muayeneler olağan olduğu; batın rahat olduğu, defans ve rebound, kusma, çift görme, uykuya meyil bulunmadığı; nörolojik muayene olağan IR +/- IIR +/- olduğu; hastanın acil servise yönlendirildiği, acil servis konsültasyon notunda; hastanın ürolojiye konsülte edildiğinin, üroloji tarafından istenen doppler usg' sinin torsiyon lehine olması üzerine rekonsülte edildiğinin, hastanın üroloji tarafından yatırıldığı belirtiltiği, hastanın üroloji konsültasyon notunda; dün gece olan sağ testise travma öyküsü olan hastanın travmaya yönelik skrotal doppler USG sonrası tekrar tarafımıza danışılması, rekonsültasyon notunda; bulguların torsiyon lehine uyumlu olduğunun, hastanın acil operasyon amacıyla üroloji kliniğine yatışının yapıldığının belirtildiği kayıtlıdır.

Aynı günkü Ameliyat notunda; testisin intravajinal olarak torsiyone olduğu izlendiği, detorsiyone edildiği sıcak kompres ile 5 dakika beklendikten sonra epididim ve testiste kanlanma başladığı izlendiği tunica albuginea 1cm açıldığı ve testis kanlanması ve parankimi düzeldiği izlendiği, tunica albuginea 3.0 vicryl ile sütüre edildiği, kanama kontrolü sonrasında testisin dartos kasına 3.0 vicryl ile fiksasyonu sağlandı; Ertesi (Üçüncü) günü Epikrizinde; hastanın kontrol doppler USG' sinin normal olması sebebiyle eksterne edildiği yazılıdır.

Tartışma

İstanbul Protokolünün güncellenmesi gerektiğine dair görüşler bildirilmiş olsa da halen "İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi için el kılavuzu" özellikle düşük ve orta gelirli ülkelerde anahtar role sahiptir. (Kelly, Jensen, Andersen, Christiansen, & Sharma, 09/2018) (Iacopino, Haar, Heisler, & Beriashvili, January 2020). İstanbul Protokolü (IP) ilke ve kılavuzları, 1999 yılından bu yana işkence ve kötü muamelenin etkin bir şekilde soruşturulması ve belgelenmesi için uluslararası normlar olarak hizmet etmektedir (Kelly, Jen-

sen, Andersen, Christiansen, & Sharma, 09/2018) (Haar, Lin, Modvig, Nee, & İacopino, april 2017).

Sonuç

Acil servis doktorlarının ve adli tıp uzmanlarının akut koroner sendrom, serebrovasküler olaylar (iskemik ve hemorajik) ile over ve testis torsiyonu gibi acil müdahale ihtiyacı bulunan özellikle iskemik olay ilişkili konsültasyonların hızlı bir şekilde değerlendirmesi gerekmektedir. (Dracup, ve diğerleri, 2003) (Lacy, Suh, Bueno, & Kostis, 2001) (Sharp, Kieran, & Arlen, 12/2013). Bilhassa acil servis doktorları ve adli tıp uzmanları bu tür hastalıklar konusunda dikkatli olmalıdır.

Kaynaklar

1. Dracup, K., Moser, D. K., Mckinley, S., Ball, C., Yamasaki, K., Kim, C.-J., . . . Caldwell, M. A. (2003). An International Perspective on the Time to Treatment for Acute Myocardial Infarction. *Journal of Nursing Scholarship*, Volume 35, Issue 4.
2. Haar, R. J., Lin, J. M., Modvig, J. M., Nee, J., & İacopino, V. (april 2017). The Istanbul Protocol: A global stakeholder survey on past experiences, current practices and additional norm setting. *Torture Journal*, 70-84.
3. İacopino, V., Haar, R. J., Heisler, M., & Beriashvili, R. (january 2020). Istanbul Protocol implementation in Central Asia: Bending the arc of the moral universe. *Journal of Forensic and Legal Medicine*, Volume 69,.
4. Kelly, T., Jensen, S., Andersen, M. K., Christiansen, C., & Sharma, J. R. (09/2018). A comparative study of the use of the Istanbul Protocol amongst civil society organizations in low-income countries. *Torture Journal*, Vol26(3), 14.
5. Lacy, C. R., Suh, D.-C., Bueno, M., & Kostis, J. B. (2001). Delay in presentation and evaluation for acute stroke: Stroke Time Registry for Outcomes Knowledge and Epidemiology . *STROKE*, 32(1), 63-69.
6. Perera, , C. M., & Verghese, ,. A. (January 2011). Implementation of Istanbul Protocol for effective documentation of torture - review of Sri Lankan perspectives. *Journal of Forensic and Legal Medicine*;, Vol. 18, Iss. 1, .
7. Sharp, V. J., Kieran, K., & Arlen, A. M. (12/2013). Testicular Torsion: Diagnosis, Evaluation, and Management. *American Family Physican*, 88(12):835-840.
8. TÜRK, H., Çelik, O., İşoğlu, C. S., Tarhan, H., & İlbey, Y. Ö. (2014). Erişkinde Testis Torsiyonu. *Tepecik Eğitim Hast Dergisi*, 24 (1); 73-76.
9. Zhong, H., & Bi, Y. (2021). Pediatric trauma-induced testicular torsion: a surgical emergency. *Urologia Internationalis*,, 105(3-4), 221-224.

SS-16

İzmir’de Adli Tıp Polikliniğine Başvuran 18 Yaş Altı Olguların İncelenmesi

Ferhat Turgut Tunçez

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

ÖZET

Amaç: Çocukluk çağında meydana gelen adli olaylar tüm dünyada ve ülkemizde önlenebilir sağlık sorunlarının başında yer almaktadır. Çalışmamızda İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi Adli Tıp Anabilim Dalı’na başvuran 18 yaş altı adli olguların klinik, demografik özelliklerinin ve düzenlenen raporların incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi Adli Tıp Anabilim Dalı’nda 1 Ocak 2021- 1 Ocak 2022 tarihleri arasında düzenlenmiş 4063 adli rapordan 18 yaş altı olan olgulara ait 264 rapor; yaş, cinsiyet, olay türü, olay tarihi, yaralanma bölgesi ve Türk Ceza Kanunu 86., 87., 89. maddeleri kapsamında geriye yönelik incelenmiştir.

Bulgular: Çalışmamızda incelenen vakaların 154’ ü erkek (%58,3), 110’ u kadın (%41,6) olup yaş ortalaması 13,4, en sık 18 yaşında adli olgu olduğu görülmüştür. Vakaların %58,7 (n:154) i nitelikli eylem (darp) , %16,6 (n:44) sı trafik kazası, %3,0 ü (n:8) kesici delici alet yaralanması, % 1,5 i (n:4) ateşli silah yaralanması olduğu saptanmıştır. Olguların %2,65 (n:7) inde görülen yaralanmaların hayati tehlike oluşturduğu, %13,2 (n:35) sinde oluşan yaralanmanın basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif nitelikte olmadığı tespit edilmiştir. Vakaların %8,33 (n:22) ünde vücutta kemik kırığı olduğu görülmüştür. 18 yaş altı adli olguların en çok Aralık (n:39) ve Temmuz (n:31) aylarında başvurduğu saptanmıştır.

Sonuç: Çocuklarda görülen adli olayların azaltılabilmesi için yaşadığı çevrelerde gerekli düzenlemeler yapılmalı uygun güvenlik araçları kullanılmalı ve özellikle aile içi şiddet konusunda toplumsal yönden denetlemeler ve engelleyici uygulamalar artırılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Adli Vaka, Aile İçi Şiddet, Adli Rapor

ABSTRACT

Investigation of Cases Under the Age of 18 Admitted to the Forensic Medicine Polyclinic in Izmir

Aim: Forensic incidents occurring in childhood are among the leading preventable health problems all over the world and in our country. In our study, it was aimed to examine the clinical, demographic characteristics and reports of forensic cases under the age of 18 who admitted to İzmir Katip Çelebi University Atatürk Training and Research Hospital, Department of Forensic Medicine.

Material and Method: Of the 4063 forensic reports prepared in İzmir Katip Çelebi University Atatürk Training and Research Hospital, Department of Forensic Medicine between January 1, 2021 and January 1, 2022, 264 reports of cases under the age of 18; age, gender, type of event, date of the event, area of injury and Turkish Criminal Code Articles 86., 87., 89.

Results: Of the cases examined in our study, 154 (58.3%) were male and 110 (41.6%) were female, with a mean age of 13.4 years, and the most common 18-year-old forensic case. 58.7% (n:154) of the cases were qualified action (injury), 16.6% (n:44) were traffic accidents, 3.0% (n:8) were sharp injuries, 1.5% were (n:4) was found to be a gunshot wound. It was determined that the injuries seen in 2.65% (n:7) of the cases were life-threatening, and the injuries in 13.2% (n:35) were not of a mild nature that could be remedied with a simple medical intervention. It was observed that there was bone fracture in the body in 8.33% (n:22) of the cases. It was determined that forensic cases under the age of 18 applied mostly in December (n: 39) and July (n: 31).

Conclusion: In order to reduce the forensic incidents seen in children, necessary arrangements should be made in the environment they live in, appropriate security tools should be used, and social supervision and preventive practices should be increased, especially in the field of domestic violence.

Keywords: Forensic Case, Domestic Violence, Forensic Report

SS-17

Hekim Dışındaki Diğer Sağlık Çalışanlarının Yasal Sorumluluklarına İlişkin Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Günseli Akpınar

İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adli Tıp Anabilim Dalı ,Malatya, Türkiye

ÖZET

Amaç: Bu çalışmamızda hekim dışındaki diğer sağlık profesyonellerinin meslek hayatları boyunca sıklıkla karşılaşacakları adli vaka ve kanıtlara yaklaşımları, yasal sorumluluklarına dair bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve yöntem: Bu çalışma İnönü Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi ve Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören ebelik, hemşirelik, çocuk gelişimi, odyoloji ve fizik tedavi ve rehabilitasyon 4.sınıfta öğrenim gören 470 öğrencinin katılımıyla bir anket çalışması yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmamızda katılımcıların %73.6'sının adli vakaların tespit edilmesi, örnek alınması, delillerin saklanması, kurum ve kişilere nasıl ulaştırılması gerektiği konusunda bilgi sahibi olmadığı, %81.1'inin adli vaka ile karşılaştığında tıbbi kayıtların tutulması ve gerekli prosedürler hakkında bilgi sahibi olmadıkları, %74.5'inin adli vaka olgularında sorumluluklarını ve hata yaptığında alacağı cezai yaptırımlar hakkında yetersiz oldukları, %84.9'unun cinsel istismar vakası ile karşılaştığında öykü alma, kıyafetlerdeki delillerin nasıl toplanacağı, korunacağı ve muayenesinin nasıl yapılacağı konusunda bilgi sahibi olmadıkları, %46.4'ünün çocuklarda ekimoz gördüğünde istismar sonucu olup olmadığı konusunda çekimser davranacağı, %54.5'i aile içi şiddet olgularında emin olmadığına bildirim yapmada çekimser kalacağı saptandı. Ayrıca malpraktis konusunda %71.7'sinin bilgi sahibi olmadığını, %70.4'ünün adli ebelik, adli hemşirelik kavramlarından haberdar olmadıklarını, görev ve sorumluluklarını bilmediklerini ifade etmişlerdir.

Sonuç: Sağlık profesyonelleri içerisinde yer alan bu meslekler, adli vakaların değerlendirilmesinde özellikle kilit rol oynamaktadır. Adli vakaların tespit edilmesi, yetkili alanlara bildirilmesi, adli delillerin tanımlanması, toplanması, saklanması ve iletilmesi konusunda büyük oranda yetersiz oldukları görülmüştür. Ayrıca adli tıbbın önemli konularından çocuk istismarı, malpraktis ve yasal sorumluluk konularında da yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Sonuç olarak lisans eğitimi boyunca sağlık hukuku derslerinin zorunlu olarak verilmesinin önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Adli bilimler, adli vaka, eğitim, sağlık profesyonelleri

SS-18

Genel Cerrahi Alanında "Görevi Kötüye Kullanma" Suçu İle İlgili 2021-2017 Yılları Arası Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi

Çağrı Akalin¹, Hacer Yaşar Teke²

¹Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Ordu, Türkiye

²Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Ordu, Türkiye

ÖZET

Giriş ve amaç: Bu çalışmanın amacı sağlık çalışanlarının eylemleri nedeniyle sıklıkla karşılaştıkları "Görevi Kötüye Kullanma" suçlaması ile ilgili olarak genel cerrahi branşında alınan Yargıtay kararları incelenerek tıbbi uygulama hataları ile ilgili Yargıtay'ın tutumunu araştırmanın yanı sıra bu hataların özellikleri ortaya konarak literatürle birlikte değerlendirmektir.

Materyal ve Metot: İnternet vasıtasıyla Yargıtay Karar Arama sitesine (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>) girilerek iki anahtar kelime ile ("genel cerrahi" ve "görevi kötüye kullanma") yapılan arama sonucunda 2021-2017 yılları arasında bulunan 274 Yargıtay kararı incelendi.

Bulgular: Çalışmaya "görevi kötüye kullanma" ile ilişkili ve genel cerrahi uzmanının direkt eylemini içeren ceza dairelerinin 41 dosyası dahil edildi. Yargıtay kararında belirtilen suç türlerine bakıldığında; 25 tanesi taksirle öldürme suçu (% 60.97), 11 tanesi taksirle yaralama suçu (% 26.82), 5 tanesi görevi kötüye kullanma suçu (% 12.19) olarak belirtilmişti. Birden fazla kurul kararı olan dosya sayısı 15 (% 36.58) olarak bulundu. Taksirle öldürme suçu ile ilişkili olgularda otopsi yapılan olgu sayısı 5 (% 12.19) tir.

Tartışma ve Sonuç: Yargıtay'ın tıbbi uygulama hataları ile ilgili bozma kararlarında dikkati çeken unsurlar; suçun vasfının açıkça ortaya konulması, özellikle zararın olduğu durumlarda kişinin eylemi ile kişinin gördüğü zarar arasında illiyet bağının mevcudiyetinin araştırılması ve mevzu bahis olayda eksik inceleme oluşmaması, konu ile ilgili kanun maddelerinin iyi yorumlanması hususlarıdır. Bununla birlikte ölümlü olgularda ve özellikle tıbbi kayıtların düzenli tutulmadığı durumlarda tıbbi evrak üzerinden ölüm nedeni verilmesi ile hak kayıplarına yol açabilecek durumlar gelişebilir. Bu itibar ile tıbbi uygulama hatası şüphesi durumlarında mutlak suretle otopsi yapılmasının önemi vurgulanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Genel Cerrahi, Görevi kötüye kullanma, Tıbbi Uygulama Hatası, Otopsi

SS-19

Ölümlle Sonuçlanan Çocuk Yanık Olgularının İncelenmesi

İsmail Altın

Adli Tıp Kurumu Şanlıurfa Adli Tıp Şube Müdürlüğü, Şanlıurfa, Türkiye

ÖZET

Amaç: Yanık yaralanmaları, yüksek morbidite ve mortalite ile sonuçlanan önemli bir halk sağlığı sorunudur. Yanık vücudun karşılaşılabileceği ağır travmalardan biri olup çocuk yaş grubunun hassas fizyolojik dengelerini dramatik olarak etkilemektedir. Bu çalışmada; medikolegal otopsi sonucu yanığa bağlı öldüğü belirlenen çocuk yaş grubu olguları incelemeyi amaçladık.

Yöntem: Retrospektif çalışmada, Adli Tıp Kurumu Şanlıurfa Şube Müdürlüğü'nde 2016-2021 yıllarında yapılan çocuk yaş grubunda yanığa bağlı öldüğü belirlenen 15 olgunun dosyaları retrospektif olarak incelenmiştir.

Bulgular: Olguların 7'si erkek 8'i kadındı. Yaş ortalaması 5,5 olup en küçüğü 1 en büyüğü 17 yaşındaydı. Olguların çoğu 5 yaşın altındaydı. Olguların çoğunluğu kış ve ilkbahar mevsimlerinde meydana gelmişti. Olguların hepsinin kaza sonucu meydana geldiği görüldü. Olguların 4'ünde karbonizasyon derecesinde yanık bulunmaktaydı. Olguların 11'inde ölüm nedeninin yanık ve sonrasında gelişen komplikasyonlar sonucunda olduğu görüldü.

Sonuç: Çocuk yaş grubunda yanık olguları genellikle kaza sonucunda meydana gelmektedir. Fakat istismar ve cinayet sonucunda da olgular görülebilmektedir. Bu nedenle hastane başvurusunda bu olguların adli tutulması ve ölüm gerçekleşen olgularda özellikle otopsiye yönlendirilmesi önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yanık, çocuk, medikolegal otopsi

Investigation of Child Burn Cases Resulting in Death

Aim: Burn injuries are an important public health problem resulting in high morbidity and mortality. Burns are one of the severe traumas that the body may encounter and affect the sensitive physiological balances of the pediatric age group dramatically. In this study; We aimed to examine the pediatric age group cases, which were determined to have died due to burns as a result of medicolegal autopsy.

Methods: In the retrospective study, the files of 15 children who died due to burns in the pediatric age group between 2016-2021 The Council of Forensic Medicine, Şanlıurfa were analyzed retrospectively.

Results: 7 of the cases were male and 8 of them were female. The mean age was 5.5, the youngest 1 and the oldest 17 years old. Most of the cases were under 5 years old. Most of the cases occurred in winter and spring seasons. It was seen that all of the cases occurred as a result of accident. Four of the cases had burns of carbonization degree. It was observed that the cause of death in 11 of the cases was as a result of burns and subsequent complications.

Conclusion: In the pediatric age group, burns are usually the result of an accident. However, cases can also be seen as a result of abuse and murder. For this reason, it is important to keep these cases forensic at the hospital admission and to direct them to autopsy especially in cases of death.

Keywords: Burn, child, medicolegal autopsy

SS-20

Umut Yolcuları Dizisinin Çocuk Karakterlerinin Çocuk Refahı Bağlamında İncelenmesi

İsmail Hakkı Çalışkan¹, Ömer Can Biber²

¹Milli Savunma Üniversitesi, Deniz Harp Okulu Tuzla, İstanbul, Türkiye

²TAV Saraylı Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü, Gölcük/Kocaeli, Türkiye

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Umut Yolcuları dizisini çocuk refahı bağlamında temel parametreleri açısından değerlendirmek ve çocukların çocuk refahı bağlamında yaşadıkları mağduriyetleri ortaya koymaktır. Bununla birlikte çocuk refahı mağduriyetlerinin nasıl sonuçlar doğuracağı ve refah yoksunluğunun çocukların suça sürüklenme davranışına etkisi film analiz yöntemi çerçevesinde Umut Yolcuları dizisinde öyküleri anlatılan 10 çocuk karakter özelinde değerlendirilmiştir. Analiz için 10 çocuk karakterin yaşadığı mağduriyetler çocuk refahı temelinde değerlendirilerek yaşanan yoksunlukların sonuçlarının suça sürüklenme davranışı ile ilişkisi ortaya konmuştur. Eğitim, sağlık, gelir, katılım parametreleri bağlamında mağduriyet içinde olan çocukların olumsuz aile ve çevre koşulları bağlamı ile suça sürüklenilebileceği dizide öyküsü anlatılan 10 çocuk karakterin yaşantısında gözlemlenmiştir. Dizinin değerlendirilmesi sonucunda çocuk refahı mağduriyeti yaşayan çocukların olumsuz sonuçları ile zarar görebileceği, ihmal ve istismara maruz kalabileceği ve suça sürüklenilebileceği gözlemlenmiştir. Bu bağlamda toplumda dezavantajlı grupların desteklenmesi, çocuk refahı hakkında eğitsel ve farkındalık oluşturacak çalışmaların yapılması, çocuklara ve ebeveynlere önleyici rehberlik hizmetleri verilmesi ve mağduriyet yaşayan çocuklara psikolojik destek sunulmasının yarar sağlayacağı tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Umut Yolcuları, dizi analizi, çocuk refahı, ihmal, istismar

Analysis of the Child Characters of Umut Yolcuları in the Context of Child Welfare

ABSTRACT

The aim of this research is to evaluate the series Umut Yolcuları in terms of its basic parameters in the context of child welfare and to reveal the victimization of children in the context of child welfare. In addition, the consequences of child welfare victimization and the effect of welfare deprivation on the delinquency of children were evaluated within the framework of the film analysis method, in terms of 10 child characters whose stories were told in the TV series Umut Yolcuları. For the analysis, the victimization of 10 child characters was evaluated on the basis of child welfare, and the relationship between the consequences of deprivation and delinquency behavior was revealed. It has been observed in the lives of 10 child characters whose stories are told in the series that children who are victimized in the context of education, health, income and participation parameters can be dragged into crime in the context of negative family and environmental conditions. As a result of the evaluation of the series, it has been observed that children who are victims of child welfare may be harmed with negative consequences, may be exposed to neglect and abuse, and may be dragged into crime. In this context, it has been discussed that it will be beneficial to support disadvantaged groups in the society, to carry out educational and awareness-raising studies about child welfare, to provide preventive guidance services to children and parents, and to provide psychological support to children who are victimized.

Keywords: Umut Yolcuları, series analysis, child welfare, abuse, neglect

SS-21

Yargılanma Yeterliliği Kavramı ve Ölçme Araçları

Kerem Çetinkaya

Öğr. Görevlisi, Milli Savunma Üniversitesi, Deniz Harp Okulu, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Yargılanma yeterliliği, bir sanığın kendisine yöneltilen bir suçla ilgili olarak yasal sürece dahil olabilmesini sağlayan yeterliliği ifade eden yasal bir terimdir (Mossman ve ark., 2007). Bu kavram ilk olarak "Dusky v. United States" davasında gündeme gelmiş ve bu dava sonucunda bir takım standartlara kavuşmuştur. Daha sonra yapılan farklı çalışmalar yargılama yeterliliği ile ilgili farklı standartlar ileri sürmüş olsalar da temelde Dusky standartları ile paralel ilerlemişlerdir. Bu çalışmada yargılanma yeterliliği kavramı tanıtılmış ve yurtdışında yargılanma yeterliliğini ölçmek amacıyla geliştirilmiş olan, The Mosley Forensic Competency Scale (MFCS), The MacArthur Competence Assessment Tool–Criminal Adjudication (MacCAT–CA), Evaluation of Competency to Stand Trial–Revised (ECST–R) isimli ölçme araçları hakkında bilgi verilmiştir. Bu çalışmanın temel amacı ise Türk yargı sisteminin ihtiyaçlarına cevap verebilecek uygunlukta olan, yargılanma yeterliliğini ölçebilen yeni ölçme araçlarının geliştirilmesi noktasında adli psikoloji uzmanlarının teşvik edilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Adli psikoloji, yargılanma yeterliliği, adli değerlendirme

ABSTRACT

Competency to stand trial, is a legal term that refers to the competence that enables a defendant to be involved in the legal process related to a crime against him. (Mossman et al, 2007). The aforesaid notion emerged during the "Dusky v. The United States" case, and correspondingly, it attained some standards. Although various studies proposed different standards regarding judgments of competence, nevertheless, they fundamentally proceeded in parallel with the Dusky standards. In this study, the concept of Competency to stand trial and the scales of The Mosley Forensic Competency Scale (MFCS), The MacArthur Competence Assessment Tool–Criminal Adjudication (MacCAT–CA), Evaluation of Competency to Stand Trial–Revised (ECST–R) which were developed abroad to measure the competency to stand trial have been introduced. The overall goal of this study is to encourage forensic psychology experts to develop new measurement tools responding to the needs of the Turkish judicial system to measure competency to stand trial.

Keywords: Forensic psychology, competency to stand trial, forensic evaluation

Yargılanma Yeterliliği

Yargılanma yeterliliği, bir sanığın kendisine yöneltilen bir suçla ilgili olarak yasal sürece dahil olabilmesini sağlayan yeterliliği ifade eden yasal bir terimdir (Mossman ve ark., 2007). Yargılanma yeterliliği sanığın yalnızca duruşmaya katılması ile ilgili değil, tüm adli süreci kapsamaktadır (Potyhress ve ark., 1999).

Yargılanma yeterliliği değerlendirilirken, sanığın genel bilgileri, psikiyatrist ile yaptığı görüşmelerde elde edilen bilgiler, sanığın ifadesinden elde edilen bilgiler, polis raporları, sağlık kayıtları, avukatının ifadeleri, sanığın aile bireylerinden alınan bilgiler gibi çok yönlü veri kullanılmaktadır (Mossman ve ark., 2007).

Yargılanma Yeterliliğinin Tarihi

Yargılanma yeterliliği kavramının tarihi 17.yy İngiltere' sine kadar uzanmaktadır (Winick ve DeMeo, 1980). O dönemde yargılanma yeterliliğinin incelenmesine duyulan ihtiyaç, sanıkların kendilerini savunmak ya da suçlarını itiraf etmek yerine sessiz kalmaları sebebiyle akıl sağlıklarının değerlendirilmesine olan ihtiyacı karşılamak üzere ortaya çıkmıştır. Bu tür duruşmalarda suçlanan kişinin bilerek suskun mu kaldığını yoksa mecnun mu olduğunu (ex visitation dei) ortaya çıkarmak için jüriler kurulmuştur (Blackstone, 1765). Suskun kaldığı düşünülen kişinin (kötü niyetli) göğsünün üstüne büyük ağırlıklar

koyularak sorguya cevap vermesini sağlayan ya da sonunda kişinin ölümüne neden olan konuşurma yöntemi (peine forte et dure) uygulanmakta, Mecnun olduğu düşünülenler ise bu sorgudan muaf tutulmaktadır (Blackstone, 1765; Slovenko, 1974).

17.yy İngiltere' sinde bu şekilde başlayan yargılanma yeterliliğinin değerlendirilmesi, 20.yy başlarında ABD' de bir federal istinaf mahkemesi tarafından (United States v. Chisolm, 1906) sanığın akli yetersizliği (varsa ve her neyse) kendisini adil olarak savunmasına engel mi, sanığın duruşmaya devam etmesi uygun mu ya da sanık rol mü yapıyor gibi belirsizlikleri anlamaya çalışan soruyu dile getirmiştir. Yargılanma yeterliliğinin yasal bir kavram olarak ilk ortaya çıkışı 1960 yılında ABD'de bir kız çocuğunun kandırılarak kaçırılmasına ilişkin "Dusky v. United States" davasında olduğu görülmektedir (Özkan, 2009).

Yargılanma Yeterliliğinin Belirlenmesi

"Dusky v. United States" davasında kişinin yargılanmak için sahip olması gereken bazı standartların olması gerektiği söylenmiştir (Özkan, 2009). Bu standartlar:

1. Sanığın dava sürecini avukatına danışıp uygun bir miktarda anlayabilecek kadar yeterliliğe sahip olması
2. Sanığın savunmasının akla yatkin olduğu kadar gerçeklere de uygun olmasıdır (Potyhress ve ark., 1999; Cooper ve Zapf, 2003; Arrigo ve Shipley, 2005).

ABD 1984 yılında çıkarılan Insanity Defense Reform Act (IDRA)' a göre sanığın yargılanma yeterliliğinin olmadığına göstergesi şunlardır (Pub, 1984): kanıtlar güçlü bir şekilde sanığın;

1. Bir akıl hastalığına sahip olduğuna işaret ediyorsa,
2. Kendisine karşı yapılacak suçlamaların sonuçlarını ve doğasını anlamayacak kadar aklen yetersiz olduğunu gösteriyorsa,
3. Kendisini uygun biçimde savunamayacağını gösteriyorsa, sanığın yargılanma yeterliliği yoktur.

1992 yılında Kanada yasalarında yapılan değişikliğe kadar yargılanma yeterliliği kavramından bahsedilmemektedir. "The Quebec Court of Appeal in R.v. Steele" davası ile ilk defa bir kişinin yargılanmak için yetersiz sayılmasına neden olabilecek 5 ölçüt belirlenmiş ve kişinin bunlardan birine sahip olması halinde yargılanmasının uygun olmayacağı söylemiştir. Bu ölçütler şu şekildedir:

1. Suçlamaları ayırt edememek,
2. Hâkimin, jürinin ve avukatların görevlerini de içeren dava süreçlerinin doğasını veya amacını anlayamamak,
3. Dava süreçlerinin kişisel önemini anlayamamak,
4. Avukatı ile görüşmede yetersiz kalmak, avukatı ile mantıklı bir görüşmeyi sürdürememek veya avukatının önerilerine dayanarak kritik kararları verememek,
5. Gerekliğinde fikrini açıklamada yetersiz kalmak (Akt: Veivel ve Coles, 1999).

Bonnie (1993) yargılanma yeterliliğini iki alt alanda incelemiştir. Bunlar, adli makamlara yardım yeterliliği ve karar verme yeterliliğidir. Adli makamlara yardım yeterliliği, sanığın kendisine yöneltilen suçlamaları, sanık olmanın sonuçlarını, ceza yargılama sürecinin doğal amacının sanığı cezalandırmak olduğunu ve savunma makamının rolünü anlayabilme yeterliliğine odaklanır. Ayrıca sanığın savunma makamıyla beraber çalışabilme ve uygun ilgili bilgiyi savunma makamına (avukatına) iletebilme yeterliliğini de kapsar.

Karar verme yeterliliği, sanığın yargılama süreci boyunca ortaya çıkabilecek önemli karar verme durumlarına (ifade verip vermemek, suçu kabul edip etmemek ve olay duruşmaya giderse hangi stratejileri kullanacağını belirlemek vb.) kendi iradesiyle dahil olabileme yetkinliğini ifade eder (Bonnie, 1993).

Yargılanma Yeterliliğinde Adli Psikoloji Uzmanlarının Rolü

ABD' de yapılan çalışmalar yargılanma yeterliliği değerlendirme taleplerinin oldukça arttığını belirtmektedir (Melton, Petrilla ve Poythress, 1997). Mc Garry (1973) yargılanma yeterliliğinin değerlendirilmesi ile ilgili yaptığı çalışmada yılda 25000-

30000 arasında değerlendirmenin yapıldığını ileri sürmüştür. Yine ABD' de 1998 ve 2000 yıllarına ait yıllık değerlendirmeler sırasıyla 50000, 60000 şeklindedir (Skeem ve ark., 1998; Bonnie ve Grisso, 2000). Bu değerlendirmelerin sıklığı, adli makamların belirlediği kriterler çerçevesinde, sanığın yargılanma yeterliliğinin değerlendirilmesinin adli psikiyatrların temel görevlerinden biri olduğunu göstermektedir (Mosmann ve ark., 2007).

Yargılanma yeterliliği değerlendirmesi yapan psikiyatrlar, bilgilerini ve yeteneklerini klinik amaçlardan ziyade yasal gereklilikleri karşılamak için kullanmalıdırlar. Adli görev yapan psikiyatrların sanıkların psikolojik yardım ihtiyaçlarından çok adli görevin beklentilerine uygun bir şekilde hizmet etmek gibi ana bir görevi vardır (Appelbaum, 1997). Aktif olarak klinik çalışmalar yürüten psikiyatrlar bu tür değerlendirmeleri kendi hastalarına yapmaktan kaçınmalıdırlar. Yargılanma yeterliliği değerlendirmeleri bağımsız, tedavi uygulamayan psikiyatrların yapması ideal olanıdır (Strasburger, Gutheil ve Brodsky, 1997).

Bir psikiyatrlın, sanıkla yapacağı yargılanma yeterliliği değerlendirme görüşmesinde sanıkla ilgili olan, temel olarak dikkat etmesi gereken unsurlar şu şekildedir:

1. Sanığın, duruşma salonundaki esas kişilerin (hakim, savcı, şahitler, savunma avukatı gibi) rollerini ve bir sanık olarak kendi rolü hakkındaki bilgisine,
2. Sanığın, bir suçlamayla ve hüküm giymekle karşı karşıya olduğunu hususundaki farkındalığına,
3. Sanığın, özel suçlamalar, bu suçlamaların anlamları ve hüküm giyildiğinde oluşabilecek cezalar hakkında bilgisine,
4. Sanığın, yargılanma süresince ve duruşmada, sürece ve ortama uygun davranış sergileyebilme becerisine,
5. Sanık, delil olarak gösterilebilecek şeylerin (örn. aleyhte şahit ifadesi) etkisini değerlendirebilme becerisine,
6. Sanığın, olası suçları ve sonuçlarını anlayabilmesi,
7. Sanığın, avukatının algılarını ve beklentilerini anlamasına,
8. Sanığın, avukatıyla yaptığı görüşmelerin sayısı ve içeriği hakkındaki bilgisi (Mossmann ve ark. 2007).

Psikiyatrlar ayrıca yargısal yeterlilikle ilgili olarak bir görüş bildirirken şu üç soruya da yanıt vermelilerdir bilgisi (Mossmann ve ark. 2007).

1. Sanığın ne gibi semptomları var ve sanıkla ilgili tanı nedir?
2. Sanıktaki belirtiler (eğer varsa) ve tanı, yargılanma yeterliliğini adli standartlara göre karşılayan beceriler arasındaki ilişki nedir?
3. Eğer sanık yargılamaya yetersiz bir görünüm sergiliyorsa, yeterliliğini sağlamak için bir rehabilitasyon uygulaması (eğitim, tedavi vb.) yapılabilir mi ve bunun için en uygun yol nedir?

Yargılanma yeterliliğinin rehabilite edilebilirliği konusunda daha önce yetersiz bulunan ve tedaviye alınan birçok sanığın tedavi sonrasında yargılanma yeterliliğini kazandığı görülmüştür (Lamb, 1987; Nicholson ve McNulty, 1992). ABD' de her yıl yaklaşık 60000 yargılanma yeterliliği değerlendirmesi yapılmaktadır ve bu değerlendirme sonuçlarının %20' si, yaklaşık 12000 değerlendirme yetersiz olarak sonuçlanmaktadır (Warren, Fitch ve Dietz, 1991; Warren ve ark., 2006; Cooper ve Zapf, 2003). Yetersiz olarak belirlenen sanıkların büyük çoğunluğu psikotik bozukluklar ve zeka geriliği tanısı almış bireylerden oluşmaktadır (Nicholson ve Kugler, 1991; Grisso, 1988; Warren ve ark., 2006). Yaklaşık 4000 sanık ise yargılanma yeterliliğinin rehabilitasyonu için mahkemeler tarafından hastanelere yönlendirilmişlerdir (Gutheil ve Appelbaum, 2000; Mossman, 2005).

Yargılanma Yeterliliği ve Cezai Sorumluluk

Toplumsal yaşamla ilgili kural ve düzenlemelerin yer aldığı yasalara aykırı davranışlar suç olarak kabullenilmekte ve bu suç işleyen kişiye bir ceza öngörülmektedir. Yasalara göre suç işleyen bir kişinin ceza görmesi için:

- a) Yaş ve ruhsal-zihinsel-bedensel olgunluk bakımından belli bir düzeye ulaşmış olmalı;
- b) Yaptığı eylemin anlamını, doğuracağı sonuçları ve bunların toplum değer yargılarından farkını bilmeli;
- c) Eylemi işlediği anda hareket ile irade ve şuur serbestisine sahip olmalı;
- d) Kendisine uygulanan ceza ve infazından olumlu dersler çıkarabilmelidir.

Belirtilen bu temel özelliklere göre; bir kişinin, belirli bir tarihte, tam bir akli sağlık içinde ve gerçekleştirdiği eylemin/suçun anlam ve sonuçlarını kavrayıp sonuçlarını değerlendirme yeteneğinin kısaca bilinç ve eylem özgürlüğünün yerinde olması ceza sorumluluğu olarak adlandırılmaktadır.

Yargılanma yeterliliği ve ceza sorumluluğu arasındaki farklar çok kez gösterilmiş ve bu iki kavramın birbirinden farklı olduğu belirtilmiştir (United States v. Gold, 1986; United States v. Williams, 1993). Bir sanığın yargılanma yeterliliğinin olması sanığın akıl sağlığının yerinde olmadığı yönünde bir savunma yapmasına engel değildir (United States v. Santos, 1997). Kişi suç işlediği sırada ceza sorumluluğuna sahip olabilir fakat yargılanma sürecinde yargılanma yeterliliğine sahip olmayabilir, böyle bir durumda kişinin yargılanma yeterliliğine sahip olmasının beklenmesinin gerekmektedir. Yargılanma yeterliliği bireyin yargılanma sürecini anlayıp anlamadığına bakması sebebiyle ve ceza yaptırımlarıyla henüz karşılaşmadan öncesiyle ilgili olması sebebiyle ayrılmaktadır.

Yargılama Yeteneğini Ölçmek Amacıyla Geliştirilmiş Ölçme Araçları

Türkiye örneğinde yargılanma yeterliliğini ölçmek amacıyla, bu kavrama özel olarak geliştirilmiş ya da uyarlanmış bir ölçme aracı bulunmamaktadır. Bu ihtiyacı karşılamak için klinikte kullanılan (zeka testleri, psikopatoloji değerlendirme testleri gibi) ölçme araçlarından faydalanılmaktadır. Yabancı literatür incelediğinde yargılanma yeterliliğini ölçmeyi amaçlamış farklı ölçme araçlarının bulunduğu görülmüştür. Bu ölçme araçlarının bazıları şunlardır:

- The Mosley Forensic Competency Scale (MFCS)
- The MacArthur Competence Assessment Tool–Criminal Adjudication (MacCAT–CA)
- Evaluation of Competency to Stand Trial–Revised (ECST–R)
- The Competency Screening Test (CST)
- The Georgia Court Competency Test and The Georgia Court Competency Test- Mississippi State Hospital (GCCT-MSH)
- Fitness Interview Test (FIT)
- Metropolitan Toronto Forensic Service METFORS) Fitness Questionnaire (MFQ)

Bu çalışmada yargılanma yeterliliğinde yaygın olarak kullanılan ölçme araçlarından The Mosley Forensic Competency Scale (MFCS), The MacArthur Competence Assessment Tool–Criminal Adjudication (MacCAT–CA), Evaluation of Competency to Stand Trial–Revised (ECST–R) isimli veri toplama araçları incelenmektedir.

The Mosley Forensic Competency Scale (MFCS) - Mosley Yargılanma Yeterliliği Ölçeği

Mosley Yargılanma Yeterliliği Ölçeği, bir sanığın yargılanma sürecine katılabilme becerisini ölçmede önemli olduğu düşünülen faktörlerden oluşan 21 maddelik bir veri toplama aracıdır. MFCS, Biggs Adli Tıp Merkezi'ndeki uzmanlar tarafından geliştirilmiştir ve 1984'ten beri adli değerlendirmenin bir bileşeni olarak kullanılmaktadır (Mosley, Thyer ve Larrison, 2001).

MFCS Biggs Forensic Center (BFC) isimli bir merkezdeki çalışmalar sonucu geliştirilmiştir. BFC bünyesinde 20 yataklı kabul, teşhis ve değerlendirme bölümü ve 30 tutuklu kapasiteli, akut ve uzun süreli tedavi hizmeti veren cezaevi akıl hastanesi bulunmaktadır. BFC'den yılda yüz elliden fazla kişi için adli değerlendirme istenmekte ve bu yargılanma yeterliliği değerlendirme sonuç belgeleri yetkili adli denetçiye verilmektedir. Yetersiz sayılan bireyler BFC'nin yeterlilik eğitim programına katılmakta ve altı ayda bir tekrardan yeterlilikleri değerlendirilmektedir (Mosley, Thyer ve Larrison, 2001).

Ölçek maddelerinin sanık hakkındaki ölçtüğü özellikler şu şekildedir;

- 1. madde, kişinin yasal statüsü hakkındaki bilgisini değerlendirir,
- 5, 10 ve 17. maddeler, mahkemenin rolü hakkındaki bilgisini,
- 11 ve 20. maddeler, bir avukatla işbirliği yapma becerisini,
- 2, 8, 12, 14, 18. maddeler, yasal prosedürler hakkındaki bilgisini
- 6, 16 ve 19. maddeler, yasal terminoloji hakkındaki bilgisini,
- 3, 7, 13 ve 15. maddeler, kanunlar hakkındaki bilgisini,
- 9 ve 21. maddeler ise suçlamaların anlaşılma durumunu ölçmektedir.

Bu maddeler, yargılanma yeterliliği değerlendirmelerinde ele alınan konulardan türetilmiştir (Nelson, 1989) ve bir kişinin yargılanma yeterliliğine dair oldukça geçerli bir gösterge sağlamaktadır.

MFCS'nin yanıtlanması doğru/yanlış şeklinde gerçekleşmektedir. Doğru olarak cevaplanan her bir madde için 1 puan verilir. Böylelikle bir kişinin MFCS' den alabileceği en düşük puan 0, en yüksek puan ise 21 olacaktır. Örneğin, bir kişi ölçek maddelerinden beş tanesini yanlış cevaplarsa, puanı 16 olacaktır. Doğru-yanlış şeklinde yanıtlamanın kolay olması sebebiyle MFCS çeşitli entelektüel kapasitelere sahip bireylere ve ruhsal bozukluklara sahip bireylere uygulanabilir. Ölçek maddelerinin basitliği yüksek işlevli bir sanığın tespitini oldukça kolaylaştırır. Ölçeğin geliştiricileri ölçeğin kesme puanını 17 olarak belirlemişlerdir. 17 veya daha fazla puan alanların yargılanma yeterliliğine sahip olacağını, 16 ve daha düşük puan alanların ise yetersiz olarak kategorize edilebileceğini belirtmişlerdir (Mosley, Thyer ve Larrison, 2001).

The MacArthur Competence Assessment Tool–Criminal Adjudication (MacCAT–CA)

MacCAT-CA, iki çalışma projesi sonucunda oluşturulmuş olan, yargılanabilmeye yönelik yeterlilikleri değerlendiren bir ölçme aracıdır (Huizar, 2017). İlk projede ceza davalarında yargılanan sanıklara yönelik kararlar alınırken önemli olduğu düşünülen yargılanma yeterliliklerini ölçebilmek için "MacArthur Structured Assessment of Competence-Criminal Defendants (MacSAC-CD)" adlı uzun versiyon oluşturuldu (Hoge ve ark., 1997). MacSAC-CD, bir sanığın kendi davasına anlamlı bir şekilde katılabilmesi için gerekli olan yeterlilikleri önemli ölçüde etkilediği düşünülen dört faktöre odaklanmıştır, bu faktörler şunlardır (Hoge ve ark., 1997):

- Önemli bilgileri anlayabilmek,
- Bulunduğu durumun doğasını bir birey olarak anlayabilmek,
- Davasıyla ilişkili bilgiler ışığında akıl yürütebilmek,
- Karar verebilmek

MacSAC-CD uzun olması, puanlanmasının zor olması ve maddelerin tekrarlayıcı olması nedeniyle pek kullanışlı değildi (Poythress ve ark., 1999). Bu nedenle MacSAC-CD, yargılanma yeterliliği değerlendirmelerinin daha pratik olabilmesi amacıyla hem kısaltıldı hem de basitleştirildi. İkinci çalışma projesinin sonucunda, daha yoğun, daha kullanıcı dostu bir ölçme aracı olan MacArthur Competence Assessment Tool-Criminal Adjudication (MacCAT-CA) geliştirilmiştir (Poythress ve ark., 1999).

MacArthur Vakfı Ruh Sağlığı ve Hukuk Araştırma Ağı tarafından geliştirilen MacCAT–CA, yargılanma yeterliliği ölçme araçlarının en önemlilerindendir. Dusky davası sonucunda belirlenen yeterliliklerden anlama, akıl yürütme ve takdir edebilme yeterliliklerini ölçen, yaklaşık 35-45 dakika arası süren ve 22 maddeden oluşan bir ölçme aracıdır. Ölçek yetişkin sanıklara yönelik geliştirilmiştir. MacCAT-CA puanlarının yorumu, minimal/hiç, hafif ve klinik olarak anlamlı yetersizlik şeklinde yapılmaktadır (Acklin, 2012).

MacCAT–CA'nın psikometrik özellikleri incelendiğinde, ölçme aracının her bir alt boyutu için (anlama, akıl yürütme ve takdir

edebilme) iyi derecede iç tutarlılık sonuçlarına ulaştığı belirtilmiştir (Acklin, 2012). Cronbach alfa iç tutarlılık katsayılarının tüm alt boyutlar için .80'in üzerinde olduğu bulunmuştur. MacCAT-CA'nın geliştirilme sürecinde yapılan analiz sonuçları psiko-hukuki yetenekleri, yargılanma yeterlilik açısından farklılık gösteren sanıklar arasında ayırım yapmak için önemli bilgiler sağladığı önermesini desteklemektedir (Poythress ve ark., 1999).

Evaluation of Competency to Stand Trial–Revised (ECST-R)

ECST-R yargılanma yeterliliğini ölçmek amacıyla Rogers ve arkadaşları (2004) tarafından geliştirilmiş geçerliliği ve güvenirliği kanıtlanmış bir ölçme aracıdır. Bu ölçme aracı 18 yaşından büyük, 60 zeka puanından yüksek ve İngilizce konuşan gruplar için geliştirilmiştir. ECST-R'nin çocuklar, orta düzeyde zeka geriliği olan sanıklar veya İngilizce konuşamayan sanıklar için kullanımı onaylanmamıştır (Rogers, Tillbrook ve Sewell, 2004). ECST-R, Dusky standartlarında (1960) tanımlandığı gibi yeterliliğin üç faktörünü değerlendiren hem yapılandırılmış hem de yapılandırılmamış bileşenlerle karma bir tasarıma sahiptir (Rogers ve ark., 2004). ECST-R, 18 yeterlilik sorusunu Dusky'ye karşılık gelen üç alanda sınıflandırır: "Mahkeme İşlemlerinin tam olarak anlaşılması", "mahkeme sürecinde muhakeme edebilme" ve "avukat ile görüşme" boyutlarında dağılmış olan maddelerin puanlaması uygulayıcı tarafından 0-4 puan arasında yapılmaktadır, puanın yüksek olması yeterlilikte ciddi bozulmaya işaret etmektedir (Rogers ve ark., 2004). Bu alt ölçeklere ek olarak sanıkların yetersizlik takliti yapabileceği riski göz önüne alınarak, sahte yeterliliği belirleyebilmek için tasarlanmış olan ve 28 maddeden oluşan bir alt ölçek de mevcuttur.

Mahkeme işlemlerinin tam olarak anlaşılması boyutundaki altı madde, bir sanığın mahkemenin nasıl çalıştığına ilişkin temel anlayışını ve yasal süreç hakkındaki bilgilerini değerlendirir (Huizar, 2017). Sanıkların yargıç, jüri, savcı ve savunma avukatı gibi mahkemenin önemli kişilerini ve ayrıca bu kişilerin davadaki rollerini belirleyip belirleyemedikleri konusuna özellikle dikkat edilir (Rogers, Tillbrook ve Sewell, 2004).

Mahkeme sürecinde muhakeme edebilme boyutundaki yedi madde, bir sanığın karar verebilme yeteneğini değerlendirir (Rogers, Tillbrook ve Sewell, 2004). Bu boyutta zeka gerilikleri ve benzeri sorunların, bir sanığın, ifade verme sürecinde, savunma sürecinde ve mahkeme sürecinde karar verme yeteneklerini nasıl etkileyebileceklerine özellikle dikkat edilir (Huizar, 2017).

Avukat ile görüşme boyutundaki altı madde, bir davalının avukatıyla davaya ile ilgili ilişkisini ne kadar iyi sürdürebileceğini değerlendirmektedir. (Rogers, Tillbrook ve Sewell, 2004). Bu boyuttaki maddeler şu konulara odaklanır: Sanığın iletişim tarzına, uyuşmazlık durumunda bunları çözebilme yeteneğine ve avukatından beklentilerine. Bu boyutta yapılandırılmış sorulardan ziyade açık uçlu sorular kullanılmaktadır (Huizar, 2017).

Sonuç olarak, Türkiye'de sanıkların yargılanma yeterliliklerinin farklı klinik uygulamalarla belirlendiği bilinmektedir fakat her sanık için standart bir uygulama söz konusu değildir. Bu eksikliğin giderilmesi, yargılanma yeterliliği değerlendirmelerin daha pratik, daha standart ve daha yaygın bir şekilde kullanılabilmesi için Türkiye örnekleimine uygun ölçme araçlarının geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışma ile belirtilen bu ihtiyacın alan uzmanları tarafından görülmesi ve giderilmesi amaçlanmaktadır.

Kaynaklar

1. Acklin, M.W. (2012). The Forensic Clinician's Toolbox I: Review of Competency to Stand Trial (CST) Instruments. *Journal of Personality Assessment*, March; 94(2):220-2.
2. Appelbaum P.S. (1997) A theory of ethics for forensic psychiatry. *J Am Acad Psychiatry Law* 25:233– 47.
3. Blackstone W. (1765) *Commentaries on the Laws of England*. Oxford: Clarendon Press.
4. Bonnie RJ. (1993) The competence of criminal defendants: beyond Dusky and Drope. *Univ Miami L Rev* 47:539–601.
5. Bonnie RJ, Grisso T. (2000) Adjudicative competence and youthful offenders, in *Youth on Trial: A Developmental Perspective on Juvenile Justice*. Edited by Grisso T, Schwartz RG. Chicago: University of Chicago Press.
6. Cooper, G.V., Zapf, P.A. (2003) Predictor variables in competency to stand trial decisions. *Law and Human Behavior*, 27-4:423- 436
7. Grisso T. (1988) *Competency to Stand Trial Evaluations: A Manual for Practice*. Sarasota, FL. Professional Resource Exchange.
8. Gutheil T.G. & Appelbaum P.S. (2000) *Clinical Handbook of Psychiatry and the Law* (ed 3). Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.

9. Hoge, S. K., Bonnie, R. J., Poythress, N., Monahan, J., Eisenberg, M., & Feucht-Havir, T. (1997). The MacArthur adjudicative competence study: Development and validation of a research instrument. *Law and Human Behavior*, 21, 141-182.
10. Huizar, J. (2017). The MACCAT-CA and The ECST-R: A critical evaluation and comparison of second generation competency to stand trial instruments. Unpublished master's thesis, California State University, Fullerton.
11. Lamb, H.R. (1987) Incompetency to stand trial; appropriateness and outcome. *Arch Gen Psychiatry* 44:754–8.
12. McGarry A.L. (1973) Competency to Stand Trial and Mental Illness. Washington, DC: National Institute of Mental Health.
13. Melton, G.B., Petrila, J., Poythress, N.G. & Slobogin, C. (1997) Psychological Evaluations For the Courts: A Handbook for Mental Health Professionals and Lawyers (2nd ed.) Guilford, New York.
14. Mossman D. (2005) Is prosecution "medically appropriate"? *N Engl J Crim Civil Confine* 31:15– 80.
15. Mosley, D., Thyer, B. A., & Larrison, C. (2001). Development and preliminary validation of the Mosley Forensic Competency Scale. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 4, 41–48. doi:10.1300/J137v04n01_03
16. Nelson, K. T. (1989). The patient-litigants knowledge of the law: Importance in treatment to restore sanity and in competency proceedings. *American Journal of Forensic Psychology*, 7, 29-41.
17. Nicholson R.A. & Kugler K.E. (1991) Competent and incompetent criminal defendants: a quantitative review of comparative research. *Psychol Bull* 109:355–70.
18. Nicholson R.A. & McNulty J.L. (1992) Outcome of hospitalization for defendants found incompetent to stand trial. *Behav Sci Law* 10:371– 83.
19. Özkan, A. (2009). Ceza infaz kurumlarında bulunan çocuk ve gençlerin farik ve mümeyyizliklerinin değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
20. Poythress, N.G., Nicholson, R., Otto, R.K., Edens, J.F., Bonnie, R.J., Monohan, J., Hoge, S.K. (1999) The MacArthur Competence Assessment Tool- Criminal Adjudication Professional Manual. Florida, Psychological Assessment Resources, Inc. Pub. L.(1984) No. 98-473, 98 Stat. 2057
21. Rogers, R., Tillbrook, C. B., & Sewell, K. W. (2004). ECST–R: Evaluation of Competency to Stand Trial–Revised professional manual. Lutz, FL: Professional Assessment Resources.
22. Skeem JL, Golding SL, Berge G, et al. (1998) Logic and reliability of evaluations of competence to stand trial. *Law Hum Behav* 22: 519–47.
23. Slovenko R. (1974) *Psychiatry and Law*. New York: Little, Brown.
24. Strasburger L.H, Gutheil T.G & Brodsky A. (1997) On wearing two hats: role conflict in serving as both psychotherapist and expert witness. *Am J Psychiatry* 154:448 –56.
25. United States v. Chisolm, 149 F. 284 (C.C.S.D. Ala. 1906)
26. United States v. Gold, 790 F.2d 235 (2d Cir. 1986)
27. United States v. Williams, 998 F.2d 258 (5th Cir. 1993)
28. United States v. Santos, 131 F.3d 16 (1st Cir. 1997)
29. Veivel, H., Coles, E. (1999) Measuring unfitness to stand trial: psychological analysis of a legal issue. *Can J Psychiatry*, 44:3: 56-361
30. Warren, J.I., Fitch, W.L. & Dietz, P.E.(1991) Criminal offense, psychiatric diagnosis, and psycholegal opinion: an analysis of 894 pretrial referrals. *Bull Am Acad Psychiatry Law* 19:63–9.
31. Warren J.I., Murrie D.C., Stejskal W. & et al. (2006) Opinion formation in evaluating the adjudicative competence and restorability of criminal defendants: a review of 8,000 evaluations. *Behav Sci Law* 24:113–32.
32. Winick BJ, DeMeo TL. (1980) Competency to stand trial in Florida. *Univ Miami L Rev* 35:31.

SS-22

Bir Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezinde Eğitim Gören Çocuğun Yabancı Cisim Aspirasyonu Sonucu Ölümü: Bir Olgu Sunumu

Kerem Sehlikoğlu

Adıyaman Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Adıyaman, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Yabancı cisim aspirasyonu (YCA); olay yerinde ilk yardım gerektiren, müdahale olmaması durumunda asfiksiye bağlı ölümler görülen, tedavi sonrasında hastanın kliniğinde hızlı düzelmeler olan klinik bir durumdur. YCA çocukluk döneminde kaza kaynaklı meydana gelen ani beklenmedik ölümlerin en sık sebeplerindendir. Bu çalışmada; risk faktörü bulunan çocuklarda meydana gelebilen YCA kaynaklı ölümlere dikkat çekmek ve tartışmak amaçlanmaktadır.

Olgu: Çalışmada, özgeçmişinde konjenital işitme azlığı, büyük arter transpozisyonu nedenli operasyonu öyküsü olan, zeka ve gelişimsel geriliği bulunan, eğitim gördüğü özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde iken çilek parçasının aspirasyonu sonucu ölen altı yaşında erkek çocuk olgu sunuldu. Otopside dış muayenede olgunun ağız ve burun boşluklarından serömukoid vasıfta sekresyon geldiği görüldü. İç muayenede trakeanın proksimalinde, vokal kortlar ve kıkırdakların etrafında trakea lümenini tama yakın derecede kapatır vaziyette çilek parçası olduğu görüldü. Çilek çıkartıldığında, trakeanın ilgili bölümünde kanamalı eroze alan izlendi. Olgunun YCA kaynaklı mekanik asfiksi nedeniyle öldüğü tespit edildi.

Sonuç: Sunulan olguda olduğu gibi, ciddi risk faktörü bulunanların önlenabilir kazalar sonucunda YCA nedenli ölümlerinin engellenebilmesi için, bireylere aspirasyonu önlemeye yönelik eğitimler verilmeli, sosyal çevrelerinde gerekli güvenlik önlemleri alınmalı ve bakımını yapan ebeveynler veya bakıcılar azami dikkatli olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı cisim aspirasyonu, çocuk, otopsi

Death of a Child who is Educating in a Private Special Education and Rehabilitation Center from Foreign Body Aspiration: A Case Report

ABSTRACT

Objective and Aim: Foreign body aspiration (FBA) is a clinical condition that requires first aid at the scene, is seen deaths due to asphyxia if not intervened, and is observed rapid improvements in the patient's clinic after treatment. It is one of the most common causes of sudden unexpected deaths due to accidents in childhood. In this study; it is aimed to draw attention and discuss the deaths caused by FBA that may occur in children with risk factors.

Case Report: In the study, it was learned that the case had a history of congenital deafness and an operation due to transposition of the great arteries. A six-year-old boy with mental and developmental retardation who died as a result of aspiration of a piece of strawberry while he was in a private special education and rehabilitation center is presented. In the internal examination, it was observed that there was a piece of strawberry that almost completely closing the tracheal lumen. It is located proximal of the trachea and around the vocal cords and cartilages. In the external examination at autopsy, it was observed that there was a seromucoid secretion from the oral and nasal cavities of the case. When the strawberry was removed, a bleeding eroded area was observed in the relevant part of the trachea. It was determined that the case died due to mechanical asphyxia caused by FBA.

Conclusion: As in the case presented, in order to prevent deaths caused by FBA as a result of preventable accidents of those with serious risk factors, individuals should be given training to prevent aspiration, necessary safety precautions should be taken in their social environment, and parents or caregivers who take care of them should be extremely careful.

Keywords: Foreign body aspiration; Child; Autopsy

SS-23

Kardiyak Nedenli Anne Ölümleri: İki Olgu Sunumu

Kerem Sehlikoğlu

Adıyaman Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Adıyaman, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Gebelik döneminde, doğum sırasında ya da doğum sonrası altı haftalık süreç içerisinde, gebeliğin kaç haftalık olduğu fark etmeksizin, gebelik ile ilişkili ancak rastlantısal olmayan nedenlerden kaynaklanan kadın ölümlerine anne ölümü denmektedir. Bu çalışmada; ani ve beklenmedik gerçekleşen, ölümlerinin kardiyak nedenli olduğu saptanan, iki anne ölümü olgusunun literatür verileri eşliğinde tartışılması amaçlanmaktadır.

Olgu: Bu çalışmada ilk olgu; 24 yaşında, ikametinde yalnız iken şüpheli ve ani şekilde ölü olarak bulunan, kalp ritm bozukluğu öyküsü olan, düzenli takipli ancak gebelik nedeniyle ilaç kullanmadığı öğrenilen, gebeliğinin son üç aylık dönemindeki olguydu. İkinci durum olarak; 26 yaşında olduğu, istenmeyen bir gebelik geçirdiği, ailesinde hiç kimsenin gebelikten haberdar olmadığı ve doğum sırasında bilgilendirildiği belirlendi. Doğumdan bir gün sonra hastaneden taburcu edildikten sonra ikametinde inatçı nefes darlığı ve karın ağrısı şikayetlerinin olduğu öğrenildi. Hastanın evde kimse yokken dışarı çıktığı, dışarıda kalp krizi geçirdiği, doğumdan beş gün sonra hastanedeki takiplerinde vefat ettiği anlaşıldı. Olayların gerçekleşme şekli, olgulara yapılan ölü muayene-otopsi işlemleri, alınan örneklerin toksikolojik ve histopatolojik değerlendirmeleri sonucunda olguların kardiyak nedenlerle öldükleri saptandı.

Sonuç: Anne ölümleri çoğunlukla önlenabilir nedenlere bağlı görülen, ciddi bir halk sağlığı sorunudur. Gebelik dönemindeki annelerin bu süreçte yakın takip ve gözlemde olmaları, gebelikle ilişkili olası tıbbi şikayetlere yönelik bilgi sahibi olmaları ve şikayetleri olması durumunda hemen acil servis başvurusunda bulunmaları halinde anne ölümlerinin azaltılabileceği düşünüldü.

Anahtar Kelimeler: Anne ölümü; Ani ölüm; Adli tıp; Otopsi

Cardiac-Caused Maternal Deaths: Two Case Reports

ABSTRACT

Objective and Aim: Maternal death is defined as the death of a woman during pregnancy, childbirth or in the six-week postpartum period, regardless of how many weeks the pregnancy is, due to pregnancy-related but not coincidental causes. In this study, it is aimed to discuss two cases of maternal death that occurred suddenly and unexpectedly, and their deaths were determined to be cardiac causes.

Case Report: The first case in this study; she was a 24-year-old woman in her last trimester of pregnancy, who was found suspiciously and suddenly dead while alone in her residence, had a history of heart rhythm disorder, was followed regularly, but was not using medication due to pregnancy. As the second case; It was determined that she was 26 years old, had an unwanted pregnancy, no one in her family knew about the pregnancy, and they were informed about the birth. It was learned that she had persistent dyspnea and abdominal pain complaints in her residence after she was discharged from the hospital one day after the birth. It was understood that the patient had gone out when no one was at home, had cardiac arrest outside, and died during hospital follow-ups, five days after the birth. As a result of the course of events, the postmortem examination-autopsy procedures performed on the cases, the toxicological and histopathological evaluations of the samples taken, it was determined that the cases died due to cardiac reasons.

Conclusion: Maternal mortality is a serious public health problem, mostly due to preventable causes. It was thought that maternal mortality could be reduced if the mothers during pregnancy were followed up and observed closely during this period, had knowledge of possible pregnancy-related medical complaints, and immediately applied to the emergency service if they had any complaints.

Keywords: Maternal death; Sudden death; Forensic medicine; Autopsy

SS-24

Kronik Hastalıklara Bağlı Ölümelerde Hayat Sigortası ve Adli Yaklaşım

Mehmet Efdal Saydan, Mucahit Oruç, Erkal Gümüşboğa, Ömer Dengeşik, Osman Celbiş

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Bu çalışma, doğal ölüm neticesinde defin ruhsatı düzenleyecek hekimlerin ölen kişinin kredi ve sigorta ödemesi açısından otopsi gerekip gerekmediğini bir olgu sunumuyla değerlendirmektedir.

Ülkemizde sigortacılık faaliyetleri artmakta olup sadece 2022 Şubat ayında hayat sigortaları üzerinden ödenen prim miktarı 3.330.275.000 TL'yi bulmaktadır. Büyük bir maddi hacme hitap eden bu alanın Adli Bilimlere yansımaları imzalanan poliçeler ve ihtiva ettiği şartlar üzerinden olmaktadır. Kurumlar kredi risk politikasını belirlerken kimi zaman mevcut hastalıklar üzerinden kimi zaman da geçmiş hastalıkları işin içine katarak şartlarını oluşturmaktadır.

Hekimler adli bildirim esnasında çoğu zaman suç ihtimali şüphesi üzerinden eyleme geçmekte, sigorta ve tazminat gibi konuları göz ardı etmektedir. Oysa ki vefat durumunda yapılacak tetkikler ve otopsi birçok konuda Adli Bilimlerin işini kolaylaştıracak, bu cihetle hukukun ve karar sürecinin sağlıklı ilerlemesini sağlayacaktır.

Olgu: Mahkemece tarafımıza gönderilen olgu Anabilim Dalımız ve ilgili branşlarca değerlendirildi. 25.01.2019-11.03.2020 tarihleri arasında var olduğu iddia edilen hastalığı (mide kanseri) ile ölüm sebebi arasında illiyet bağının bulunup bulunmadığı, ölümün murisin sakladığı bir hastalıktan meydana gelip gelmediğinin tespiti istenmektedir. Dosya içerisindeki evraklarda ölüm bildirimi yapılırken ölüm sebeplerine birinci neden olarak miyokard infarktüs, ikinci sebep olarak mide karsinomu yazıldığı görüldü.

Sonuç: Gün geçtikçe Adli Bilimlerin temas alanının arttığı, tüm hekimlerin genişleyen bu sahanın muhatabı olabileceği görülmektedir. Adli ve hukuki sürecin sağlıklı işleyebilmesi için sadece suç ve suç şüphesine odaklanılmaması gerekmekte olup günümüzde önemli yer tutan sigorta ve tazminat durumlarının da göz önüne alınması büyük önem arz etmektedir.

Anahtar kelimeler: Sigorta, Kanser, Adli Tıp

Life Insurance and Judicial Approach in Deaths Due to Chronic Diseases

ABSTRACT

General Information: This study evaluates with a case report whether physicians who will issue a burial license as a result of natural death require an autopsy in terms of loan, insurance payment of the deceased.

In our country, the amount of premiums paid over life insurance only 2022-February reaches 3,330,275,000 TL. Physicians often take action on the suspicion of crime and ignore issues such as insurance and compensation during forensic reporting. However, the examinations and autopsy to be made in case of death will facilitate work of Forensic Sciences in many issues, and in this way, it will ensure healthy progress of the law and decision process.

Case: The case sent to us by the court was evaluated by our department related branches. Requested determine whether there is causal link between disease (stomach cancer) that is claimed to exist between 25.01.2019-11.03.2020 and the cause of death, and whether the death is caused by a disease hidden by the deceased. While reporting death in the documents in the file, it was seen that myocardial infarction was written first cause and gastric carcinoma was written as the second cause.

Conclusion: It is seen that contact area of Forensic Sciences is increasing day by day, and all physicians can be the addressee of this expanding field. In order for the judicial process to operate in healthy and protracted manner, it is necessary not only focus on crime, suspicion of crime, but great importance to consider insurance, compensation situations, which have important place today.

Keywords: Insurance, Cancer, Forensic Medicine

SS-25

Tıbbi Belgelerin Tahrifatı ve Malpraktis

Mehmet Efdal Saydan, Mucahit Oruç, Mesut Yılmaz, Ömer Dengeşik, Osman Celbiş

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Bu çalışma, tıbbi belgeler üzerinde yapılan tahrifatın, malpraktis tespiti üzerindeki rolünü bir vaka incelemesi üzerinden değerlendirmektedir.

Malpraktis kelimesi tüm meslekler için kusurlu işlemi ifade etse de günümüzde yaygın kullanımı; kabul edilmiş olan tanı ve tedavi yöntemlerine uymamak veya görevi ihmal sonucu hastada kalıcı veya geçici sağlık sorunlarına yol açmaktır.

Malpraktis olgularının tespitinde tüm tıbbi evraklar önemli olduğu gibi bu evrakların doğruluğu da önemli bir role sahiptir. Özellikle resmi belge niteliğinde olan tıbbi evraklarda silme, karalama, üzerinden geçme gibi oynamalar sürecin sağlıklı ilerlemesini engelleyebilir.

Olgu: Mahkemece tarafımıza gönderilen olgu Anabilim Dalımız ve ilgili branşlarca değerlendirildi. Acil Serviste IV ilaç uygulaması sonrasında anafaksi tablosuna giren 30 yaşında erkek hastanın vefatında, davalıların yanlış tedavi uygulayıp uygulamadıkları, vefat ile uygulanan tedavi arasında illiyet bağı bulunup bulunmadığı, vefattan davalıların sorumlu olup olmadıklarının tespiti istenmekte olup anafaksi bulguları başladıktan sonra hekimin 1 mg IM adrenalin yaptığının kayıtlı olduğu ancak hastanın sevki sırasında oksijen saturasyonunun düşmeye devam ettiği, adrenalin tedavisine devam edilmediği, hasta nakil talep formunda daha önceden var olan saturasyon değerlerinin üzerinden geçme yöntemiyle artırıldığı görüldü.

Sonuç: Tıbbi uygulama hatalarının tespitinde teşhis, onam, tedavi, özen yükümlülüğü, ihmal gibi değerlendirilen hususlar tıbbi evraklar incelenerek karar verilmektedir. Bu evrakların doğru ve eksiksiz olması adli sürecin çözümünde büyük önem arz etmektedir.

Anahtar kelimeler: Malpraktis, Tahrifat, Adli Tıp

Falsification of Medical Documents and Malpractice

ABSTRACT

General Information: This study evaluates the role of falsification of medical documents on malpractice detection through a case study.

The accuracy of these documents has an important role as well as the importance of all medical documents in the detection of malpractice cases. Especially in medical documents that are hand-made, manipulations such as erasing, scribbling and passing over can prevent the process from progressing properly.

Case: The case sent to us by the court was evaluated by our Department and related branches. In the death of a 30-year-old male patient who came into anaphylaxis after IV drug administration in the Emergency Service, it is requested to determine whether the defendants applied the wrong treatment, whether there was a causal link between the death and the treatment applied, and whether the defendants were responsible for the death. However, it was observed that the oxygen saturation continued to decrease during the patient's referral, the adrenaline treatment was not continued, and the saturation values were increased by the method of passing over the saturation values in the patient transfer request form.

Conclusion: Concepts such as diagnosis, consent, treatment, duty of care and negligence are filled with medical documents in the investigation file in the detection of medical practice errors. However, the accuracy of these documents is of great importance in terms of the health of the judicial process.

Keywords: Malpractice, Falsification, Forensic Medicine

SS-26

Sternum Boyutlarının Cinsiyet ve Boy Tahmininde Önemi

Mehtap Ilgar

Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Radyoloji Bölümü, Malatya, Türkiye

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı multiplanar ve 3 boyutlu rekonstrükte bilgisayarlı tomografi (MP3DBT) görüntüleri kullanarak bireyin cinsiyet ve boyu ile sternum uzunlukları arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir.

Yöntem: Çalışma retrospektif olup 18 yaş ve üzeri 50 kadın ve 50 erkek hastanın MP3DBT görüntülerinden sternum ölçümleri radyoloji uzmanı tarafından yapıldı. Manubrium uzunluğu ve genişliği, korpus sterni uzunluğu ve genişliği ölçüldü. Uzunluğunun yüksek değişkenliği nedeniyle bu çalışmada ksifoid dikkate alınmadı.

Bulgular: Sternumun tüm ölçüm ortalamaları erkeklerde kadınlara nazaran yüksek bulundu ve bu yükseklik anlamlıydı ($p<0,001$). Cinsiyet ile en iyi korelasyon gösteren parametrenin manubrium uzunluğu ve korpus uzunluğunun toplanması ile elde edilen total uzunluk olduğu görüldü. Total uzunluğun cinsiyeti belirlemedeki sensitivite ve spesifisitesi %86 bulundu. Cinsiyet belirlenmesinde olduğu gibi boy tahmini açısından da en faydalı ölçüm yeri total uzunlukdu. Boy ile total uzunluk arasında yüksek bir korelasyon bulundu ($r=0,701$ $p<0,001$).

Sonuç: DNA analizinin yapılamadığı durumlarda ve uzun kemiklere ulaşılamayan durumlarda cinsiyet ve boy tahmini için sternum ölçümleri kullanılabilir. Ancak sonuçlar yorumlanırken dikkatli olunmalıdır. Bu çalışmaya göre cinsiyet ve boy belirlenebilmesi açısından sternum ölçümlerinden en güvenilir olan manibrium uzunluğu ve korpus uzunluğu toplamıdır.

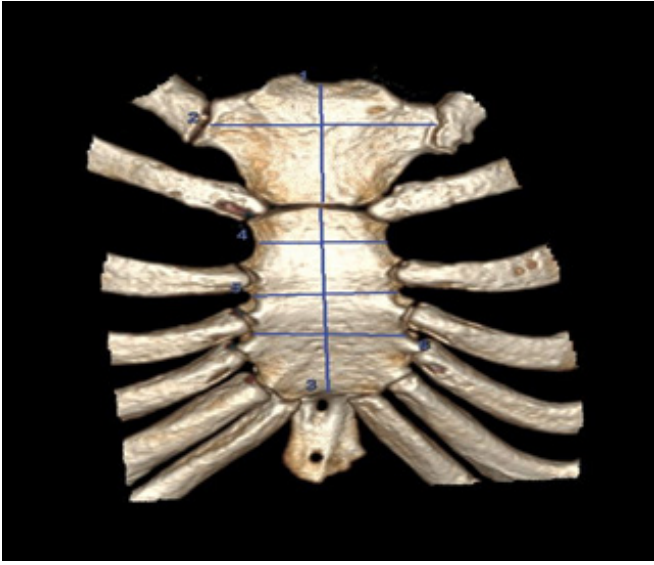
GİRİŞ

Boy ve cinsiyet tahmini, bir bireyin kimliğinin tahmin edilmesinde önemli bir bileşendir. İskelet kalıntılarının ileri düzeyde tahrip olduğu durumlarda, özellikle pelvis ve kraniyofasiyal morфометrik çalışmalar sıklıkla kullanılan yöntemlerdir. İskelet kalıntılarının bütünlüğünü birçok farklı faktör etkileyebilir. Patlamalar, çürüme, travmatik hasar ve coğrafi faktörler, pelvis ve kafatası kemiklerinin araştırılmasını engelleyebilir. Bu nedenle bütünlüğü ileri iskelet yıkımında bile korunabilen sternumun cinsiyet ve boy tahmini için kullanılabileceğini savunan çalışmalar yapılmıştır.

Multiplanar ve 3 boyutlu rekonstrükte bilgisayarlı tomografi (MP3DBT) görüntüleri insan iskeletinin özellikle kafa tabanı, omuz ve sternum gibi karmaşık kısımlarının değerlendirilmesinde faydalıdır (1). Bu çalışmanın amacı MP3DBT görüntüleri kullanarak bireyin cinsiyet ve boyu ile sternum uzunlukları arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir.

MATERYAL VE METOD

Bu retrospektif çalışma etik kurul tarafından onaylandı (Tarih: 2022, Karar no: 63) ve Helsinki deklarasyonuna uygun olarak yapıldı. Kurumumuzda herhangi bir nedenle toraks BT çekilen 18 yaş ve üzeri 50 kadın ve 50 erkek hastanın MP3DBT görüntülerinden sternum ölçümleri radyoloji uzmanı tarafından yapıldı. Boy ölçümleri düz, sırtını yaslayarak dik pozisyon-da yapıldı. Sternum ölçümleri yapılırken Ateşoğlu ve arkadaşlarının çalışması referans alındı (2). Manubrium uzunluğu : incisura jugularis'in orta noktası ile manubriosternal eklem orta noktası arasındaki mesafe; manubrium genişliği : incisura costalis'in sağ ve sol orta noktası arasındaki mesafe; korpus sterni uzunluğu : manubriosternal eklem orta noktası ile xiphisternal eklem arasındaki mesafe; korpus sterni genişliği : 2-3, 3-4, 4-5 kostaların eklem yaptığı yerlerin sağ ve sol orta noktası arasındaki mesafe; total uzunluk: manubrium uzunluğu ile korpus sterni uzunluğunun toplamı. Ölçüm yöntemi şekil 1 de sunulmuştur. Uzunluğunun yüksek değişkenliği nedeniyle sternumun uzunluğunu ölçmek için bu çalışmada ksifoid dikkate alınmamıştır.

Şekil 1: Multiplanar 3D bilgisayarlı tomografi görüntüsünde sternum ölçümleri.

İstatistiksel analiz

İstatistiksel analiz için SPSS v.22 (SPSS Inc., Chicago, IL, USA) kullanıldı. Sürekli değişkenlerin ortalamaları ve standart sapmaları, kategorik verilerin sayıları ve yüzde değerleri hesaplandı. Sternal uzunlukların ortalamalarını cinsiyete göre karşılaştırmak için t testi yapıldı. Boy uzunlukları ile sternum uzunlukları arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amacı ile regresyon analizi yapıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alındı.

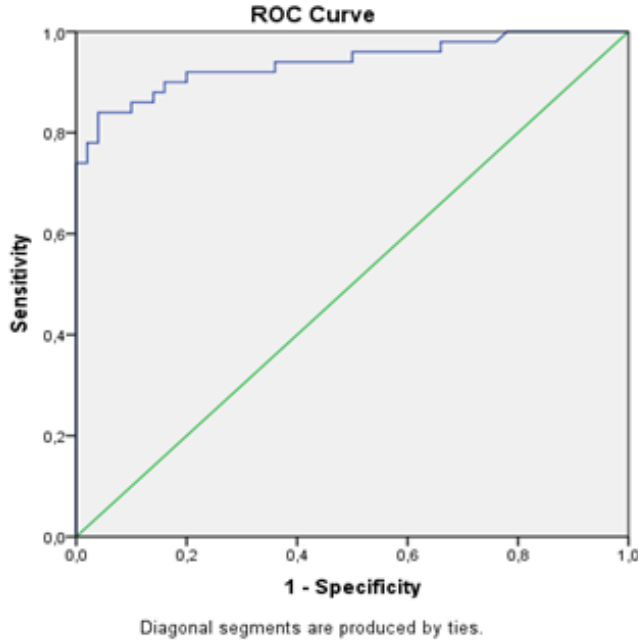
BULGULAR

Hastalar 18 ile 91 yaş arasında olup ortalama yaş $52,82 \pm 17,3$ bulundu. Kadınların yaş ortalaması $52,08 \pm 16,8$ erkeklerin yaş ortalaması $53,56 \pm 17,9$ olup yaş ortalamaları yakındı ($p = 0,671$). Boy uzunlukları 140 cm ile 187 cm arasında olup ortalama $163,52 \pm 10,1$ bulundu. Kadınların boy ortalaması $156,10 \pm 7,0$ erkeklerin boy ortalaması $170,9 \pm 6,5$ olup kadınlar ve erkeklerin boy ortalaması arasında anlamlı farklılık vardı ($p < 0,001$). Sternumun tüm ölçüm ortalamaları erkeklerde kadınlara nazaran yüksek bulundu ve bu yükseklik anlamlıydı ($p < 0,001$). Ölçüm yerlerine göre ortalamalar ve p değerleri tablo 1 de sunulmuştur.

Tablo 1: Ölçüm yerlerine ve cinsiyete göre sternum boyut ortalamaları				
Ölçüm yeri	Kadın Ortalama $\pm$ SD	Erkek Ortalama $\pm$ SD	Hepsi Ortalama $\pm$ SD	p
Manubrium genişliği	53,3 $\pm$ 4,4	63,5 $\pm$ 6,6	58,4 $\pm$ 7,6	<0,001
Manubrium uzunluğu	41,8 $\pm$ 5,0	47,9 $\pm$ 7,7	44,9 $\pm$ 7,2	<0,001
Korpus uzunluğu	81,6 $\pm$ 9,0	98,8 $\pm$ 11,4	90,2 $\pm$ 13,4	<0,001
2-3 kostal düzeyde KG	23,9 $\pm$ 3,9	27,8 $\pm$ 3,8	25,9 $\pm$ 4,3	<0,001
3-4 kostal düzeyde KG	26,4 $\pm$ 3,9	30,5 $\pm$ 3,8	28,5 $\pm$ 4,4	<0,001
4-5 kostal düzeyde KG	28,6 $\pm$ 5,8	33,8 $\pm$ 5,8	31,2 $\pm$ 6,4	<0,001
Total uzunluk	123,4 $\pm$ 10,0	146,7 $\pm$ 11,9	135,1 $\pm$ 16,0	<0,001
Total genişlik	132,2 $\pm$ 13,3	155,7 $\pm$ 13,7	144,0 $\pm$ 17,9	<0,001

Ölçüm değerleri milimetredir; KG: korpus genişliği ; Total uzunluk: manubrium uzunluğu ile korpus uzunluğunun toplamı; Total genişlik: manubrium genişliği ile kostal düzeylerdeki korpus genişliklerinin toplamı.

Cinsiyet ile en iyi korelasyon gösteren parametrenin total uzunluk olduğu görüldü. Total uzunluğun cinsiyet belirlemedeki etkisi açısından roc analizi yapıldı. Eğri altındaki alan=0,939 ve $p < 0,001$ bulundu. Roc eğrisi şekil 2 de verilmiştir.

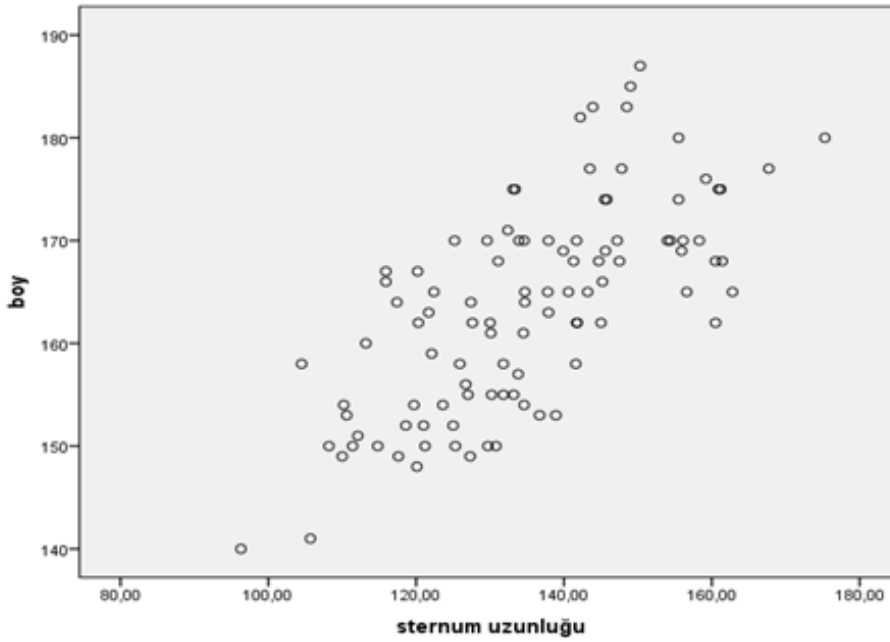
Şekil 2: Cinsiyete göre total sternal uzunluğun roc eğrisi.

Total uzunluğun cinsiyet belirlemedeki etkisi açısından cut off değeri 134,2 milimetre bulundu. Bu değer referans alınarak total uzunluğun cinsiyeti belirlemedeki sensitivite, spesifisite, pozitif ve negatif prediktif değerleri, doğruluğu hesaplandı (tablo 2).

Tablo 2: Total uzunluğun cinsiyeti belirlemedeki sensitivite, spesifisite, pozitif ve negatif prediktif değer ve doğruluğu		
	Değer	95% CI
Sensitivite	%86.0	73.26 - 94.18
Spesifisite	%86.0	73.26 - 94.18
Pozitif prediktif değer	%86.0	75.38 - 92.49
Negatif prediktif değer	%86.0	75.38 - 92.49
Doğruluk	%86.0	77.63 - 92.13
4-5 kostal düzeyde KG	28,6±5,8	33,8±5,8
Total uzunluk	123,4±10,0	146,7±11,9
Total genişlik	132,2±13,3	155,7±13,7

Boy uzunluğu ile sternum ölçülerinin ilişkisi açısından regresyon analizi yapıldı (tablo 3). Cinsiyet belirlenmesinde olduğu gibi boy açısından da en faydalı ölçüm yeri total uzunlukdu. Boy uzunluğu ve sternum uzunluğu arasındaki ilişkiyi gösteren grafik şekil 3 de sunulmuştur.

Tablo 3: Sternum ölçüm yerine göre boyutu ile boy uzunluğu arasındaki regresyon analizi			
Ölçüm yeri	r	r square	p
Manubrium genişliği	0,554	0,307	<0,001
Manubrium uzunluğu	0,445	0,207	<0,001
Korpus uzunluğu	0,595	0,354	<0,001
Total uzunluk	0,701	0,492	<0,001
Total genişlik	0,544	0,296	<0,001

Şekil 3: Boy uzunluğu ve sternum uzunluğu arasındaki ilişki grafiği

TARTIŞMA

Toplu ölüm olaylarının yaşandığı tren veya uçak kazaları, tsunamiler, savaşlar veya askeri müdahaleler, depremler gibi durumlarda parçalanmış iskelet kalıntıları kurtarıldığında, sternum bireylerin cinsiyet ve boy tahmini amacı ile kullanılabilir (3,4).

Bu çalışmada manubrium ve korpus uzunluğu toplanarak elde edilen toplam sternum uzunluğunun cinsiyet belirlemede yararlı olabileceği görüldü. Toplam sternum uzunluğu kullanılarak %86 doğrulukla cinsiyet belirlendi. Önceki çalışmalarda bu çalışmada olduğu gibi erkeklerde sternal boyutlar kadınlara oranla yüksek bulunmuş ve cinsiyet tahmini için sternumun kullanılabileceği belirtilmiştir (5,6).

Biyolojik kimliğin önemli bir bileşeni olan boy tahmini, uzun kemikler kullanılarak yapılabilir. Ancak uzun kemikler her zaman bulunamayabilir. Bu nedenle adli antropologlar, kafatası gibi diğer iskelet unsurlarını kullanarak bazı alternatif boy tahmin yöntemleri geliştirmiştir. Sternumun da boy tahmini için kullanılabileceğini belirten çalışmalar vardır. Singh ve arkadaşlarının çalışmasında (3) uzun kemiklere göre sternal uzunlukların, boy ile nispeten daha zayıf korelasyon katsayıları ve daha yüksek standart tahmin hataları gösterdiğinden, yalnızca uzun kemiklerin bunun için uygun olmadığı durumlarda boy tahmini için kullanılabileceği belirtilmiştir. Menezes ve arkadaşlarının çalışmasında (7) sternumun güvenilir bir boy tahmin edicisi olduğu ve uzun kemiklere erişilemeyen durumlarda kullanılabileceği belirtilmiştir. Tumram ve arkadaşlarının çalışmasında (8) ise boy ile sternal uzunluk arasındaki korelasyonun zayıf olduğu bu nedenle adli tıp uzmanının, sternumdan boy tahmini yaparken dikkatli olması gerektiği belirtilmiştir. Tumram ve arkadaşlarının çalışmasında en yüksek regresyon katsayısı bu çalışmada olduğu gibi total sternum uzunluğu ile bulunmuştur. Ancak bu çalışmada daha yüksek bir korelasyon bulundu. Tumram ve arkadaşlarının çalışmasında r değeri 0,55 iken bu çalışmada 0,70 hesaplandı.

Erkekler kadınlara nazaran daha uzun boylu olduğundan ve sternum uzunluğu ile boy uzunluğu korelasyon gösterdiğinden cinsiyet tahminindeki etkisinin bir kısmı bu şekilde açıklanabilir. Boy uzunluğu bireyler arasında farklılık gösterdiği gibi toplumlar ve coğrafi bölgeler arasında da farklılıklar gösterebilmektedir. Sonuçlar yorumlanırken bu faktör de dikkate alınmalıdır.

Sonuç olarak DNA analizinin yapılamadığı durumlarda ve uzun kemiklere ulaşılamayan durumlarda cinsiyet ve boy tahmini için sternum ölçümleri kullanılabilir. Ancak sonuçlar yorumlanırken dikkatli olunmalıdır. Bu çalışmaya göre cinsiyet ve boy belirlenebilmesi açısından sternum ölçümlerinden en güvenilir olan manibrium uzunluğu ve korpus uzunluğu toplamıdır.

Limitasyonlar

Bu çalışma tek merkezde az sayıda sternum ölçümü ile yapılmıştır. Sonuçları genellenemez.

KAYNAKLAR

1. Yekeler E, Tunaci M, Tunaci A, Dursun M, Acunas G. Frequency of sternal variations and anomalies evaluated by MDCT. AJR Am J Roentgenol 2006; 186: 956–60.
2. Ateşoğlu S, Deniz M, Uslu Aİ, Evaluation of the morphological characteristic and sex differences of sternum by multi-detector computed tomography. Folia Morphol. 2018; 77(3): 489–497.
3. Singh J, Pathak RK., Chavali KH. Skeletal height estimation from regression analysis of sternal lengths in a Northwest Indian population of Chandigarh region: A postmortem study. Forensic Science International. 2011; 211.e1–211.e8.
4. Soltani S, Aghabiklooe A, Ameri M, Memarian A, Nikazad A. Gender Identification Based on the Parameters of the Sternum Bone in the Cadavers. IJMT and Forensic Medicine. 2020; 10.
5. Bolatlı G, Doğan NÜ, Koplay M, Fazlıoğulları Z, Karabulut AK. Evaluation of sternal morphology according to age and sex with multidetector computerized tomography. Anatomy. 2020; 14(1): 29-38.
6. Kirki RK, Singh PK, Karki S, Shah DK. Sex- related morphometric difference in sternal index and dimensions amongst Nepalese adults. Journal of Gandaki Medical College Nepal. 2020; 13(2): 104-110.
7. Menezes RG, Nagesh KR, Monteiro FNP, et al. Estimation of stature from the length of the sternum in South Indian females. Journal of Forensic and Legal Medicine. 2011; 18: 242-245.
8. Tumram NK, Parchake SB, Bardale RV, Dixit PG. Estimation of height from the length of the sternum in an adult Indian population. Medicine, Science and the Law. 2016; 56(1): 46-52.

SS-27

Künt Göğüs Travmasına Bağlı Mitral Papiller Kas Ruptürü ve Alkolün Etkisi: Olgu Sunumu

Osman Celbiş, Nevzat Erdil, **Mesut Yılmaz**, Mucahit Oruç

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Künt göğüs travmaları sonrasında papiller kas ruptürüne bağlı mitral yetersizlik oldukça nadir görülen bir patolojidir. Ani gelişen ciddi mitral yetersizlik cerrahi olarak hemen düzeltilmezse kalp yetersizliğiyle ölüme sebep olabilir. Alkol almış bir kişide trafik kazası neticesinde papiller kas ruptürü gelişen bir olgu sunulmuştur.

Olgu: Araç içi trafik kazası ile acil servise başvuran 39 yaşında erkek hastanın kan basıncı 93/49 mm/Hg, nabızı 140, solunum sayısı 22 idi. Hastanın kanında bakılan etanol miktarı 189,20 mg/dl idi. Hastanın özgeçmişinde diyabet, hipertansiyon ve koroner arter hastalığı yoktu. Sigara öyküsü vardı. Fizik muayenede sternum üzerinde ve göğüs sol üst gölgede hassasiyet vardı. Ekokardiyografide ciddi mitral yetersizlik, flail kapak tespit edildi. Kordal yapılar her sistolde atriya ve ventriküle doğru prolabe olmaktaydı, perikardiyal efüzyon izlenmedi. Kardiyojenik şokta olan ve entübe edilen hasta acil olarak ameliyata alındı. Ameliyatta median sternotomi yapıldı, perikard açıldı, perikard içerisinde hemorajik mayi görüldü. Travmaya bağlı olarak dokular ödemli ve masere görünümündeydi. Aortik ve çift venöz kanülasyon sonrası sol atriya ile mitral kapağa ulaşıldı. Sol atrium duvarı frajil ve ödemli görünümündeydi. Posterior papiller kas ventriküle tutunduğu yerden tamamen kopmuştu. Mitral kapak parsiyel olarak korunarak mekanik kapak ile replase edildi. Hasta ameliyattan sonra şifa ile taburcu edildi.

Sonuç: Künt göğüs yaralanmalarında kardiyak yapılarda yaralanma da ayırıcı tanılar içerisinde olmalıdır, elektrokardiyografisi çekilmeli ve ekokardiyografisi yapılmalıdır. Özellikle alkollü kişilerde kardiyak yaralanmaya yatkınlık olacağı göz önünde bulundurularak, kardiyak yaralanmalar açısından daha dikkatli olunmalıdır.

Anahtar kelimeler: Papiller kas, alkol, mitral kapak

Mitral Papillary Muscle Rupture Due to Blunt Chest Trauma and the Effect of Alcohol: A Case Report

ABSTRACT

General Information: Mitral regurgitation due to papillary muscle rupture after blunt chest trauma is a very rare pathology. Sudden severe mitral regurgitation can lead to death by heart failure if not corrected surgically immediately. A case of papillary muscle rupture as a result of a traffic accident in a person who has consumed alcohol is presented.

Case: A 39-year-old male patient, who was admitted to the emergency department with a traffic accident in a vehicle, had a blood pressure of 93/49 mm/Hg, a pulse of 140, and a respiratory rate of 22. The amount of ethanol in the patient's blood was 189.20 mg/dl. The patient had no history of diabetes, hypertension or coronary artery disease. He had a history of smoking. On physical examination, there was tenderness over the sternum and in the upper left shadow of the chest. Echocardiography revealed severe mitral regurgitation and flail valve. The chordal structures were prolapsed towards the atrium and ventricle in each systole, no pericardial effusion was observed. The patient, who was in cardiogenic shock and intubated, was operated on urgently. During the operation, median sternotomy was performed, the pericardium was opened, and hemorrhagic fluid was seen in the pericardium. Tissues were edematous and macerated due to trauma. After aortic and double venous cannulation, the mitral valve was reached by left atriotomy. The left atrium wall was fragile and edematous. Posterior papillary muscle was completely severed from its attachment to the ventricle. The mitral valve was partially preserved and replaced with a mechanical valve. The patient was discharged with good recovery after the operation.

Conclusion: Injury to cardiac structures should be included in the differential diagnosis in blunt chest injuries, electrocardiography should be taken and echocardiography should be performed. Considering that there is a predisposition to cardiac injury, especially in alcoholics, more care should be taken in terms of cardiac injuries.

Keyword: Papillary muscle, alcohol, mitral valve

SS-28

Crohn Hastalığına Bağlı Ani Ölüm: Otopsi Olgusu

Muhammed Emin Parlak¹, Yetkin Koca², Mucahit Oruç¹, Mümine Görmez³, Osman Kule⁴

¹İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

²Malatya Adli Tıp Grup Başkanlığı, Malatya, Türkiye

³T.C. Sağlık Bakanlığı Erbaa Devlet Hastanesi, Tokat, Türkiye

⁴Gebze Adli Tıp Şube Müdürlüğü, Kocaeli, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Crohn hastalığı, gastrointestinal sistemin kronik inflamatuvar bir hastalığı olup dünyada görülme sıklığı gittikçe artmaktadır. Crohn hastalığının, genetik yatkınlık, çevresel faktörler ve bağırsak mikrobiyotası arasındaki etkileşimden kaynaklandığına ve bunun sonucunda anormal bir mukozal bağışıklık tepkisine ve epitelyal bariyer işlevinde bozulmaya neden olduğuna inanılmaktadır. Klinikte karın ağrısı, kronik ishal, kilo kaybı ve yorgunluk ile başvuran 15-40 yaş arası hasta tipiktir. Bu yazımızda, otopside gastrik perforasyon saptanması üzerine histopatolojide Crohn hastalığı tanısı koyulan bir olgu sunulmuştur.

Olgu: Acil servise arrest olarak getirilen, yaklaşık 1 haftadır karın ağrısı ile acil servise ara ara başvuru öyküsü olan 40-45 yaşlarında kadın cesedinin yapılan otopsisinde karın boşluğunda 3000 cc sarı renkli sıvı olduğu, gastrik pilorda 2 cm çapında perfore alan olduğu görüldü. Histopatolojik incelemede Crohn hastalığı ile uyumlu patognomonik bulgular olduğu tespit edildi. Şahsın tıbbi geçmişi araştırıldığında Crohn hastalığına dair herhangi bir veri elde edilememiştir.

Sonuç: Bu tür vakalarda otopsi işlemi, ölüm nedeninin ortaya çıkarılmasına ve adli sürece yardımcı olmaktadır. Crohn hastalığında gastrointestinal perforasyon görülme sıklığı %1-3 arasında değişmekte olup ilk bulgu olarak perforasyon görülme sıklığı oldukça enderdir. Genç yaş mide perforasyonunda, yaralanma ve kostik madde kullanımı ve malignite dışında Crohn hastalığının akla getirilmesi açısından değerli bir olgu olduğu düşüncesindeyiz.

Anahtar kelimeler: Adli otopsi, Crohn Hastalığı, Gastrointestinal perforasyon

Sudden Death Due to Crohn's Disease: an Autopsy Case

ABSTRACT

General Information: Crohn's disease is a chronic inflammatory disease of the gastrointestinal tract, with increasing incidence worldwide. Crohn's disease might result from a complex interplay between genetic susceptibility, environmental factors, and altered gut microbiota, leading to dysregulated innate and adaptive immune responses. The typical clinical scenario is a young patient presenting with abdominal pain, chronic diarrhoea, weight loss, and fatigue. In this article, a case diagnosed with Crohn's disease in histopathology after gastric perforation was found at autopsy is presented.

Case: In the autopsy of the body of a 40-45-year-old woman, who was brought to the emergency room as an cardiac arrest, who had abdominal pain for about 1 week and had occasional admission to the emergency room, it was observed that there was 3000 cc of yellow colored liquid, and there was a perforated area of 2 cm in diameter in the gastric pylorus. Histopathological examination revealed pathognomonic findings consistent with Crohn's disease. When the medical history was investigated, no data on Crohn's disease could be obtained.

Conclusion: In such cases, the autopsy process helps to reveal the cause of death and to the forensic process. The incidence of gastrointestinal perforation in Crohn's disease varies between 1-3%, and the incidence of perforation as the first finding is very rare. We think that it is a valuable case in terms of bringing Crohn's disease to mind in young age gastric perforation, apart from injury and caustic substance use and malignancy.

Keywords: Forensic autopsy, Crohn's Disease, Gastrointestinal perforation

SS-29

Sahtecilikte Yeni Trend: Pencere Yöntemi

Muhammed Emin Parlak¹, Savaş Dertsiz², Mucahit Oruç¹, Osman Celbiş¹

¹İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

²Şırnak Adli Tıp Şube Müdürlüğü, Şırnak, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Sahtecilik ya da sahtekârlık kavramı geniş anlamda “işlenmesi için bir hileye, bir yalana başvurulmuş bütün suçlar” olarak tanımlanmaktadır. En yaygın sahtecilikler arasında para, kıymetli belgeler, diplomalar ve kimlikler bulunmaktadır. Kişinin kendisine ait olmayan sahte imzalar çeşitli yöntemler kullanılarak oluşturulabilmektedir. Sahte olmadığı halde incelemeye konu olan imzalar da görülmektedir. Kişilerin dalgınlığından yararlanılarak imzalamak istediği belge haricindeki farklı bir belgeye hile ile imza alınabilmektedir. Dolandırıcılar, kargo teslim tutanağı adı altında ibraz edilen belgenin altına bir senet yerleştirilerek, imza hanesine bir “pencere” açarak imzayı ele geçirmek suretiyle sahteciliği gerçekleştirmektedirler. Bazen de iki ayrı senet üst üste getirilerek üstteki senedin imza hanesine açılan bir “pencere” vasıtasıyla imza, alttaki senede dahil edilebilmektedir. Bu olgumuzda, son zamanlarda görülmeye başlanan ve kişinin kendi imzası olması nedeniyle tespiti zor olan “pencere yöntemi” ile gerçekleştirilen sahteciliğin bir örneği sunulmuştur.

Olgu: Mahkeme tarafından gönderilen dosyada söz konusu bono üzerindeki düzenleyen imzasının sahtecilik yöntemiyle hileli şekilde düzenlenip düzenlenmediği yönünden rapor düzenlenmesi istenmekteydi. Yapılan değerlendirmede keşide imzasının davacının eli ürünü olduğu, ayrıca optik cihazlarla yapılan incelemede, imzanın etrafında çerçeve izi ve yapıştırıcı bakiyeleri ile kağıt liflenmeleri olduğu tespit edildi. Yapılan değerlendirme sonucunda, imzanın senede hile ile dahil edildiği kanaatine varıldı.

Sonuç: Belge sahteciliklerinin tespiti için dikkatli, metodolojik bir yaklaşım izlenmelidir. İmza kişiye ait olsa bile hileli olarak elde edilmiş olabilir. Bu yöntemlere son zamanlarda yeni görülmeye başlanan pencere yöntemi de eklenmiştir. Bilirkişilerin incelemede bu tür durumları göz önünde bulundurması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Adli belge inceleme, imza sahteciliği, kambiyo senedi

New Trend in Forgery: Window Method

ABSTRACT

General Information: The concept of forgery or dishonesty is broadly defined as “all crimes that use a deception or a lie to be committed”. The most common forgeries include money, valuables, diplomas and IDs. Forged signatures can be created using various methods. Even though they are not fake, the signatures that are subject to the examination are also seen. Signatures obtained by the “window method”, which have been increasing recently, can also be added to this.

Forgers commit fraud by placing a promissory note under the document submitted under the name of the cargo delivery report, opening a “window” to the signature box, and seizing the signature. In this case report, an example of forgery with the “window method” is presented.

Case: In the file sent by the court, it is requested to prepare a report in terms of whether the signature of the issuer on the bill in question was drawn up fraudulently by forgery. In the examination made with optical devices, there were frame marks and adhesive residues and paper fibers around the signature. As a result of the evaluation, it was concluded that the signature was fraudulently included to the bond.

Conclusion: A careful, methodological approach should be followed to detect document frauds. It is known that in such cases, the plaintiff parties frequently deny signature. It is very important for people to be aware of such frauds and to get expert opinion to reduce grievances.

Keywords: Forensic Document Examination, Forgery Of Signature, Bill Of Exchange

SS-30

Suda Bulunan Cesette Kardiyak Rüptür: Otopsi Olgusu

Muhammed Emin Parlak¹, Yetkin Koca², Mucahit Oruç¹, Mümine Görmez³, Osman Kule⁴

¹İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

²Malatya Adli Tıp Grup Başkanlığı, Malatya, Türkiye

³T.C. Sağlık Bakanlığı Erbaa Devlet Hastanesi, Tokat, Türkiye

⁴Gebze Adli Tıp Şube Müdürlüğü, Kocaeli, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Myokardial duvar rüptürü, myokard infarktüs (MI) olgularının yüzde 1-2 kadarında görülmekle birlikte son derece ölümcül bir komplikasyondur. MI sonrası herhangi bir zamanda kardiyak rüptür görülebilmektedir. Ancak en sık görülme zamanı MI sonrası 3-7 gün arasındadır. Bu dönemde duvar dayanıklılığını sağlayacak bağ dokusu onarımı ile granülasyon dokusunun yeterli kollajenoz matriksi oluşturamadığı süreye karşılık gelmektedir. Bu yazımızda, suda bulunan bir cesette ender görülen bir MI komplikasyonu olarak kardiyak duvar rüptürü vakası sunulmuştur.

Olgu: Akarsuyun kenarında ölü olarak bulunan 75-80 yaşlarında erkek cesedine yapılan otopside sağ ön kol ve sağ temporal bölgede küçük çaplı ekimoz ve sıyrıklar olduğu, göğüs boşluklarında serbest sıvı ya da kan tespit edilmediği, perikardda 600 cc kan bulunduğu, sol ventrikülde rüptür alanı olduğu, suda boğulmaya bağlı bir bulgu olmadığı görüldü. Yapılan mikroskopik incelemede 3-7 günlük akut myokard enfarktüsüne işaret eden gevşek granülasyon dokusu olduğu görüldü. Koronerlerin orta-ileri derecede kalsifiye aterom plağı ile tıkalı olduğu, böbrekte hipertansif arteriyosklerozis ile uyumlu bulgular olduğu görüldü.

Sonuç: Adli otopsi işlemi sırasında kardiyak tamponad ve duvar rüptürü ile karşılaşılması durumunda, travmatik etki dışlandığında akla ilk olarak MI gelmelidir. MI'a bağlı bilinç kapanması sonrası yüksekten düşme veya suda bulunma gibi durumlarla karşılaşılabilmektedir. Ayrıntılı olay yeri incelemesi ve usulüne uygun otopsi işlemi, ölüm nedenini net olarak aydınlatılabilmektedir. Ender görülmekle birlikte suda bulunma şeklinde karşımıza çıkan kardiyak rüptür vakası, tarafımızca ilginç bulunması nedeniyle sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Adli otopsi, Kardiyak Rüptür, Myokard İnfarktüs

Cardiac Rupture in Floating Corpse: Autopsy Case

ABSTRACT

General Information: Cardiac wall rupture occurs with a frequency of 5% after MI and is the most common cause of MI-related death. Cardiac rupture can occur at any time after MI. However, the most common time of occurrence is 3-7 days after MI. Free wall rupture risk factors include being over 60 years old, being female, hypertension, and absence of left ventricular hypertrophy. In this case report, a case of cardiac wall rupture as a complication of MI in a floating corpse is presented.

Case: A 75-80-year-old male found dead in the river was sent to us for forensic autopsy. It was observed that there were small-scale ecchymosis and abrasions in the right forearm and right temporal region, no free fluid or blood was detected in the thoracic cavities, 600 cc blood was in the pericardium, and ruptured area in the left ventricle. Microscopic examination showed that loose granulation tissue was formed, indicating 3-7 days acute myocardial infarction. Coronary arteries were moderately to severely occluded, and there were findings consistent with hypertensive arteriosclerosis in the kidney.

Conclusion: In the case of rupture of the cardiac wall during the forensic autopsy procedure, MI should be considered first if there is no traumatic effect to explain the mechanism. People who have MI may fall from a height or drop in water after unconsciousness. MI can be diagnosed with a comprehensive autopsy and microscopic examination, and the cause of death can be clarified.

Keywords: Forensic autopsy, Cardiac Rupture, Myocardial Infarction

SS-31

İntragluteal Analjezik Enjeksiyonu Sonrası Gelişen Posterior Femoral Kutanöz Sinir Lezyonu: Olgu Sunumu

Pınar Oba, **Musa Polat**

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Sivas, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Uzun süreli bisiklet sürme, pelvik tümör, venöz malformasyon, kolleksiyon gibi sebepler yanında gluteal bölgeye yapılan enjeksiyonlara bağlı da Posterior Femoral Kutanöz Sinir (PFKS) lezyonu oluşabilmektedir. Bu olgu sunumunda intragluteal enjeksiyon sonra PFKS lezyonu gelişen olgu sunulacaktır.

Olgu: Bilinen kronik bir hastalığı olmayan 62 yaşında erkek hasta, 1 hafta önce üst solunum yolu semptomları nedeniyle başvurduğu acil serviste yapılan intragluteal diklofenak enjeksiyonunda sonra başlayan sağ kalça ve uylukta ağrı ve uyuşma şikayetiyle Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi FTR polikliniğine başvurdu. Hastanın fizik muayenesinde bilincinin açık, kooperasyon ve oryantasyonunun yeterli olduğu, vital bulgularının stabil olduğu, eklem hareket açıklıklarının aktif ve pasif olarak açık olduğu, lomber kök basına işaret edebilecek özel testlerinin negatif olduğu, üst ve kas güçlerinin tam olduğu, kas tonusunun doğal, derin tendon reflektörlerinin normoaktif, patolojik reflektörlerinin negatif olduğu, sağ PFKS duyu alanında hipoestezi ve dizestezi olduğu saptandı. Hastanın yapılan elektronörofizyolojik incelemesinde sağ PFKS, duyu sinir aksiyon potansiyeli amplitüdünün sola göre %70 oranında küçüldüğü, duyu iletim hızının yavaşladığı saptandı. Peroneal, tibial, peroneal süperfisial ve sural siniri içeren iletim çalışmaları normal bulundu. İğne EMG incelemesinde istirahatte, hafif kasıda veya tam kasıda patoloji saptanmadı. Lomber magnetik rezonans görüntülemesinde kök basısına sebep olabilecek patoloji izlenmedi. Hastanın mevcut klinik ve elektrofizyolojik bulguları çerçevesinde enjeksiyona bağlı PFKS lezyonu tanısı konularak ağrı yönetimi için desensitizasyon yöntemleri başlanarak takibe alındı.

Sonuç: PFKS, gluteal bölge enjeksiyonu sonrası yaralanabilir. Saf duyu sinir olması nedeniyle motor güçsüzlük oluşturmaz. Rutin elektrofizyolojik incelemelerde gözden kaçabilir. Akla gelmesi, periferik sinirlerin dikkatli yapılacak fizik muayenesi ve uygun elektrofizyolojik inceleme ile tanı konulabilir.

Anahtar Kelimeler: Elektrofizyoloji, Enjeksiyon Nöropatisi, Posterior Femoral Kutanöz Sinir Lezyonu

Posterior Femoral Cutaneous Nerve Lesion After Intragluteal Analgesic Injection: A Case Report

ABSTRACT

Introduction: Posterior Femoral Cutaneous Nerve (PFCN) lesion may occur due to injections into the gluteal region, In this report, a case of PFCN lesion after intragluteal injection will be presented.

Case: A 62-year-old male patient with no known chronic disease was admitted to the outpatient clinic with complaints of pain and numbness in the right hip and thigh that started after intragluteal diclofenac injection, The patient's range of motions were normal, special tests that may indicate lumbar root pressure were negative, muscle strength and muscle tone were normal, deep tendon reflexes were normoactive, pathological reflexes were negative. Hypoesthesia and dysesthesia were found in the right PFCN sensory area. In the electroneurophysiological examination, the right PFCN sensory nerve action potential amplitude decreased by 70% compared to the left, and the sensory conduction velocity slowed down. Other conduction studies including peroneal, tibial, peroneal superficial and sural nerve were found to be normal. In the needle EMG examination, no pathology was detected. No pathology that could cause root compression was observed in MRI. Injection-induced PFCN lesion was diagnosed within the framework of the patient's current clinical and electrophysiological findings, and desensitization methods were started for pain management.

Conclusion: PFCN can be injured after gluteal region injection. Since it is a pure sensory nerve, it does not cause motor weakness. It may be overlooked in routine electrophysiological examinations. The diagnosis can be made by careful physical examination of the peripheral nerves and appropriate electrophysiological examination.

Keywords: Electrophysiology, Injection Neuropathy, Posterior Femoral Cutaneous Nerve Lesion

SS-32

Çocuğa Yönelik Psödo İstismar: Puberte Prekoks Olgusu

Mustafa Doğan

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Niğde, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Çocukluk döneminde sık bir şikâyet olmamasına rağmen, anormal vajinal kanama bir genç kızın hormonal sağlığını ve doğurganlık ile ilgili faktörlerin değerlendirilmesini değerlendirme açısından klinik olarak görülebilen önemli bir bulgudur. Menarştan önce, genel kabul ile 9 yaşından daha erken meydana gelen her kanama genital, üriner veya gastroin-testinal sistemden geliyor olabilir ve tıbben olağan görülenlerden yaşamı tehdit eden malignensilere kadar çeşitli durumların bir bulgusu olabilir. Pubertal gelişimin 8 yaşından önce başlamasına Prekoks Puberte denir. Çeşitli klinik patofizyolojilerle görülebilen prekoks puberte durumu adli tıbbı yansıyan yönüyle cinsel istismar şüphesi oluşturabilir.

Olgu: Olgumuz 8 yaşında bir kız çocuğu olup, okulda yaşadığı ilk menarş olayının öğretmeni tarafından ayrımının yapılamaması nedeniyle adli tahkikata yansıtılmıştır. Çocuğun okulda iken gerçekleşen ilk menarş ile ilgili kendini ifade edecek yetiye sahip olmaması nedeniyle, vajinal kanamanın gerçekleşme nedeni şüpheli cinsel istismar olgusu olarak değerlendirildiği bildirilmiştir. Cumhuriyet Başsavcılığı talimatı ile muayenesi yapılmış olup, muayene bulguları ve öykünün değerlendirilmesi sonucu vajinal kanamanın cinsel istismar dışında doğal nedenlerden gerçekleştiği kanaatine varılmıştır.

Sonuç: Olgumuzda görülen puberte prekoksı bağlı vajinal kanama adli tahkikatın konusu olmayan, doğal bir durumdur. Olgumuzda görülen bu durumun, dağılmış aile yapısına sahip olması, anne ve babasından ayrı birinci derece başka bir aile yakının yanında yaşıyor olması hali, adli tahkikata yansıtılmasında önemli bir etken olduğu yapılan incelemelerde anlaşılmaktadır. Her ne kadar olgumuzun cinsel kimlik oluşum aşamalarına dair yaşı itibarı ile yeterli bilgiye sahip olmadığı değerlendirilmiş ise de, cinsellik eğitimlerinin öğrenci ve öğretmenler açısından önemini göstermek amacı ile olgu sunulmaya değer görülmüştür.

Anahtar kelimeler: çocuk istismarı, cinsellik eğitimi, puberte prekoks

SS-33

Sahipsiz Köpeklerin Saldırısı Sonucu Ölüm: Olgu Sunumu

Selma Düzer, **Nazif Harun Vicdanlı**, Muhammet Batbaş

Adli Tıp Kurumu, Elazığ Adli Tıp Şube Müdürlüğü, Adli Tıp

ÖZET

Genel Bilgiler: Sahipsiz hayvan, evi bulunmayan, bakıcısının ya da sahibinin evinin sınırları dışında ve kontrolü altında bulunmayan hayvanlardır. Sahipsiz köpeklerin sayısı hızlı bir şekilde artmaya devam etmekte, bununla paralel köpek saldırıları da büyük artış göstermektedir. Türkiye’de ise, sahipsiz köpek sorunu ciddi bir güvenlik ve sağlık problemi olarak varlığını devam ettirmekte ve etkisini giderek arttırmaktadır. Sahipsiz köpekler, ısırma ya da saldırma nedeniyle doğrudan ya da dolaylı şekilde insanların ve hayvanların yaralanmalarına, kuduz gibi çeşitli hastalıklara yakalanmalarına, güvenlik problemlerine, trafik kazalarına ve ölüme sebep olabilmektedir. Çalışmamızda sahipsiz başıboş köpeklerin saldırması sonucu ölüm vakalarına yaklaşımın tartışılması amaçlanmıştır.

Olgu: Evine yakın tepe yamacından içme suyu almak için evden çıkan 82 yaşındaki kadına açık arazide bulunan sahipsiz başıboş köpekler saldırmış ve kadını yerde sürüklemiştir. Olayı gören tanık, köpekleri uzaklaştırıp kadının hastaneye götürülmesini sağlamıştır. Hastane acil servisinde takibi sırasında kadının kalbi durmuş ve yapılan müdahaleye rağmen ölmüştür. Otopside sırtta sert zeminde sürüklenmeye bağlı geniş abrazyon ve ekimoz alanları izlenmiştir. Ekstremitelerde daha yaygın olmak üzere yumuşak dokularda kas dokuya ulaşan ve damar dokusunda hasara neden olan ısırılmaya bağlı oluşmuş laserasyon yaraları gözlenmiştir.

Sonuç: Bu çalışmada ülkemizde güncel olarak karşılaşılan sahipsiz köpek saldırısı olaylarında harici muayene ve otopsi bulgularının ayrıntılı incelenmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Sahipsiz köpek sorununa yönelik idari ve hukuki çözüm önerileri geliştirilmesi gerektiği düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Köpek saldırısı, ölüm, otopsi

Death as A Result of the Attack of Stray Dogs: Case Presentation

ABSTRACT

General Information: A stray animal is an animal that does not have a home, that is outside of the borders of its owner's home, and that is not under the control of its owner. As the number of stray dogs continues to increase rapidly, dog attacks also show an increase in parallel with this. In Turkey, stray dog problem continues its presence as a serious safety and health problem and its impact increases gradually. Stray dogs can directly or indirectly cause injury to people and animals, catching various diseases such as rabies, safety problems, traffic accidents and death due to biting or attacking. The aim of the current study is to discuss the approach to death cases as a result of the attack of stray dogs.

Case: The 82-year-old woman, who went out the house to get drinking water from the hillside near her home, was attacked by stray dogs in the open land and dragged her on the ground. The witness, who saw the incident, took the dogs away and had the woman taken to the hospital. During the follow-up at the emergency department of the hospital, the heart of the woman stopped, and she died despite the interventions applied. In autopsy, wide abrasion, and ecchymosis areas due to being dragged on rough surface were observed at the dorsal side. Laceration wounds caused by bites reaching the muscle tissue and causing damage to the vascular tissue, are observed in the soft tissues, as being more common in the extremities.

Conclusion: In the study, it is understood that the external examination and autopsy findings should be examined in detail in currently encountered stray dog attacks in Turkey. It is considered that administrative and legal solution suggestions should be developed for the stray dog problem.

Keywords: Dog attack, death, autopsy

SS-33

5237 Sayılı Kanuna Göre TCK 31/2 mi 31/3 mü?

Yusuf Atan¹, **Nusret Ayaz²**

¹*Şeyh Edebali Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Bilecik, Türkiye*

²*Turgut Özal Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye*

ÖZET

Genel Bilgiler: TCK'nın 31 ve 32. maddelerinde ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenler ele alınmıştır. Ceza Hukukunun "kusursuz suç ve ceza olmaz" ilkesi doğrultusunda kişinin işlediği fiil nedeniyle muaheze edilip edilemeyeceği hususu gündeme geldiğinde bu iki kanun maddesi önemli eşiklerdendir. Yaş tayini adli tıp disiplinin önemli bir alt başlığıdır. Nitekim hem TCK'da hem de TMK'da geçen cezai ve hukuki ehliyetler yaşa bağlı kılınmıştır.

Olgu: Aileler arası bir kavga nedeniyle bir kişiyi cisimle basit şekilde yaralayan ve bu nedenle hakkında olay tarihine göre TCK'nın 31/2.maddesi kapsamında değerlendirme istenen 21 yaşında bir erkek hasta sunulmuştur.

Sonuç: Kimlik yaşı ve biyolojik yaşı arasında çelişki söz konusu olan bir vakada TCK 31/2.madde kapsamında cezai sorumluluk sorulduğu takdirde detaylı bir anamnez, tam bir adli psikiyatrik muayene ve gerektiği kadarıyla dava dosyasının incelenmesi ile ne tür bir yaklaşım gösterildiğinin Adli Tıp Uzmanları ile paylaşılması ve bu vaka özelinde benzeri durumlarda nasıl bir yol izlenmesi gerektiğinin tartışılması amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Ceza sorumluluğu, yaş tayini, türk ceza kanunu, adli tıp

Is That Article 31/2 or 31/3 According To Turkish Penal Code?

ABSTRACT

Introduction: In articles 31 and 32 of the Turkish Penal Code, the reasons that abolish or reduce criminal responsibility are handled. In line with the principle of "there is no perfect crime and punishment" of the Criminal Law, these two articles of the law are important thresholds when it comes to the issue of whether a person can be prosecuted for the act he has committed. Age determination is an important sub-title of forensic medicine discipline. As a matter of fact, criminal and legal capacity in both the Turkish Penal Code and the Turkish Civil Code have been made age dependent.

Case: A 21-year-old male patient who simply injured a person with an object due to a family quarrel and was therefore requested to be evaluated within the scope of article 31/2 of the Turkish Penal Code according to the date of the incident is presented.

Result: In a case who there is a conflict between identity age and biological age, if criminal responsibility is asked under Article 31/2 of the Turkish Penal Code, sharing with Forensic Medicine Specialists what kind of approach is taken by taking a detailed anamnesis, a full forensic psychiatric examination and examining the case file as necessary, and In this case, it is aimed to discuss how to proceed in similar situations.

Keywords: Criminal liability, age determination, turkish penal code, forensic medicine.

Genel Bilgiler

5237 Türk Ceza Kanunu (TCK) birinci kitap ikinci kısım ikinci bölümde ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenler ele alınmıştır. Bu bölümde özellikle rutin adli tıp uygulamalarında sıklıkla rapor konusu olan 31 ve 32. maddeler mevcuttur (1). Nitekim Ceza Hukukunun "kusursuz suç ve ceza olmaz" ilkesi doğrultusunda kişinin işlediği fiil nedeniyle muaheze edilip edilemeyeceği hususu gündeme geldiğinde yukarıda belirtilen iki kanun maddesi önemli eşiklerdendir (2, 3). Bu bağlamda kişinin kusur yeteneği söz konusu değilse, işlediği fiil nedeniyle cezai sorumluluğu da söz konusu olmamaktadır.

TCK 31.maddeye göre; Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış olan çocukların ile işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya davranışlarını yönlendirme yeteneği yeterince gelişmemiş olan oniki-onbeş yaş çocukların ceza sorumluluğu yoktur. Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş fakat onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında

ise ceza indirimi söz konusu olmaktadır. Yine TCK 32. maddeye göre; Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez, işlediği fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişi içinse ceza indirimi söz konusu olur (1). Kanun maddelerinin metninden de anlaşılacağı üzere dosya vasfının yönünü tamamen değiştirebilecek olan bu ceza sorumluluğu hususu rutin adli tıp uygulamalarında adli psikiyatri alt başlığının önemli bir konusudur.

Adli Tıp disiplininin diğer bir önemli alt başlığı olan yaş tespiti veya tayini konusu antropoloji, pediatri ve arkeoloji bilim dallarında da gerektiğinde başvurulmuş bir inceleme sahasıdır. Nitekim hem TCK'da hem de Türk Medeni Kanunu'nda (TMK) geçen ehliyetler (cezai, hukuki) yaşa bağlı kılınmıştır (4, 5).

Sunulan olgu ile kimlik yaşı ve biyolojik yaşı arasında çelişki söz konusu olan bir vakada TCK 31/2.madde kapsamında cezai sorumluluk sorulduğu takdirde ne tür bir yaklaşım gösterildiğinin Adli Tıp Uzmanları ile paylaşılması ve bu vaka özelinde benzeri durumlarda nasıl bir yol izlenmesi gerektiğinin tartışılması amaçlanmıştır.

Olgu

Muayene tarihinde (2020) kimlik ve biyolojik yaşı 21 olan erkek hasta, alınan anamnezde yaklaşık 4 yıl önce aileler arasında bir kavga yaşandığını, bu kavga esnasında kendisinin de bir cisimle (zincirle) bir kişiye vurduğunu, vurduğu kişinin hafif şekilde yaralandığını ifade etmiştir. Şahıs anamnezinde ek olarak, olay tarihinde kimlikteki doğum tarihinin 2003 olduğunu, 2018 yılında -dava konusu hadiseden bağımsız olarak- yaş tashihi (düzeltmesi) için başvuru yaptığını, bu başvuru neticesinde 2019 yılında kimliğindeki doğum tarihinin 1999 olarak değiştirildiğini belirtmiştir.

Yapılan muayenesinde genel durumu iyi ve bilinci açık, duyu durumu duygulanımı ile uyumlu, harici görünümü iyi, eğitim durumu lise mezunu, yer ve zaman oryantasyonu yerinde olduğu, basit matematiksel işlemleri yapabildiği, okuma ve yazma bildiği, soyut zekasının büyük oranda gelişmiş olduğu, yakın ve uzak hafızasının yerinde olduğu, renk tefriki yapabildiği tespit edilmiştir.

Yapılan değerlendirmeler neticesinde şu şekilde bir yaklaşım ortaya konmuştur;

Şahısta belirgin bir psikopatoloji veya akıl zayıflığı bulguları izlenmemesi ve her ne kadar dava dosyasındaki bazı evrakta doğum tarihi 2003 olarak belirtilmişse de yaş tashihi işlemine göre olay tarihinde (2016) biyolojik yaşının 15-18 yaş aralığında olması nedenleriyle; TCK'nın 31/2.maddesi kapsamında olmadığı kanaatine varılmıştır.

Sonuç

TCK madde 6'ya göre 18 yaşını doldurmamış kişi çocuk olarak kabul edilmektedir (1). Kanun koyucu cezai sorumluluk bağlamında çocuğu 3 yaş kategorisinde değerlendirmiştir; 0-12, 12-15 ve 15-18. 12 yaşını doldurmamış kişiye herhangi bir cezai sorumluluk atfetmezken, 12-15 yaş aralığında olan çocuklar için cezai sorumluluk varlığı-yokluğu için farik ve/veya mümeyyiz olma-olmama şeklinde iki koşul koşturmuştur. 15 yaşını doldurmuş fakat 18 yaşını doldurmamış bir birey suç işlediğinde ise herhangi bir akıl hastalığı veya zayıflığı yoksa her ne kadar cezai sorumluluğunun tam olduğu kararına varılsa da TCK'nın 31/3.maddesi kapsamında ceza miktarında indirim uygulanır (1, 6).

Sunulan olgu, hakkında basit yaralama nedeniyle hakkında hukuki işlem başlatılmış olup TCK 31/2.maddesi kapsamında muayene edilmesi istenmiştir. Her ne kadar dava dosyasındaki bazı evrakta göre olay tarihinde 12-15 yaş aralığında olsa da kendisinin dürüst ve samimi beyanına göre olay tarihinde biyolojik yaşının 15-18 yaş aralığında olduğunun anlaşılması ve fizikömental gelişiminin de bu yaş aralığı ile uyumlu olması nedenleriyle; olgu 5237 sayılı TCK'nın 31/2.maddesi kapsamında olmadığı şeklinde kabul edilmiştir.

Adli Tıp Uzmanları olarak bizler adli mercilere tıbbi bilirkişilik yapan hekimleriz. Esas görev ve misyonumuz adli merciler ile tıbbi bilgi ve tecrübelerimizi paylaşmaktır (7, 8). Elbette bir vakaya yaklaşım gösterirken savcı veya yargıçlığa soyunmaksızın dava dosyasını incelememiz elimizi güçlendirecektir. Dolayısıyla bir adli hekim olarak anamnez, fizik muayene ve gerektiği kadarıyla dava dosyasından yardım alma saç ayakları üzerinde mütalaamızı sunmamız en isabetli yol yordam olacaktır.

Sonuç olarak bu olgu ile adli merci tarafından sorulan direkt soruya göre vakaya yaklaşmamamız gerektiğinin altı çizilmiştir. Detaylı anamnez, tam bir adli psikiyatrik muayene ve gerektiği kadarıyla dava dosyasının incelenmesi ile adalet terazisine ne kadar doğru katkı sunulabileceği vurgulanmıştır.

Kaynaklar:

1. <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html> Erişim tarihi:18.03.2022
2. Köken E. Yapay zekanın cezai sorumluluğu. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 2021;47 (12);247-286.
3. Özenbaş N. Neticesi sebebiyle ağırlaşmış suçlarda ceza sorumluluğunun esası, Anadolu Üniversitesi, Doktora Tezi, 2012.
4. Yarımoğlu H B, Alper B, Meral B, Çekin N. Yaş tayini uygulamalarında epifiz plağı kapanma derecelerinin incelenmesi. Adli Tıp Bülteni, 2005;10(3):84-89.
5. Arslan MM, Çekin N, Akçan R, Saylak E. Hatay Ağır Ceza ve Asliye Hukuk Mahkemelerine yansıyan yaş tespiti davalarının incelenmesi. Adli Tıp Dergisi, 2008;22(2):8-13.
6. Cantürk G. Çocuk suçluluğunda adli psikiyatrik değerlendirme. TTB Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 2005;14(2):31-34.
7. Gülmen MK, Çekin N, Hilal A, Alper B, Salaçin S. Ülkemizde adli tıp uygulamalarında bilirkişilik sisteminin etik ilkeler açısından tartışılması. Adli Tıp Bülteni, 1998;3(2):57-60.
8. Koç S, Biçer Ü. Adli tıbbın tarihsel gelişimi, Türkiye'deki yapılanması ve sorunları. Klinik Gelişim, 2009;1-5.

SS-35

Ciroda Kaşe Sahteciliği

Nusret Ayaz¹, Muhammed Emin Parlak², Mucahit Oruç², Osman Celbiş²

¹Turgut Özal Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

²İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Sahtecilik ya da sahtekârlık kavramı geniş anlamda “işlenmesi için bir hileye, bir yalana başvuru bütünü suçlar” olarak tanımlanmaktadır. En yaygın sahtecilikler arasında para, kıymetli belgeler, diplomalar ve kimlikler bulunmaktadır. Kişinin kendisine ait olmayan sahte imzalar çeşitli yöntemler kullanılarak oluşturulabilmektedir. Ancak her zaman sahtecilik imza alanında olmamakta, kaşe, mühür, damga, kıymetli belge ve özellikli sahtecilikleri de sıklıkla görülmektedir. Bu çalışmada, öncelikle gerçek ciro sahibinin kaşeleyp iptal ettiği 1. cirodan sonra birçok kez ciro edilip ciro sırası bozulduktan sahte kaşe üretilerek 1. cironun tekrar elde edilmeye çalışıldığı kaşe sahteciliğinin bir örneği sunulmuştur.

Olgu: Mahkeme tarafından gönderilen dosyada söz konusu çek arka yüzünde davalı şirket tarafından ciro edildiği gözükten kaşe ve imza inkar edilmektedir. Yapılan değerlendirmede sorulan ciro imzasının davalı şirket yetkilisinin eli ürünü olmadığı, kaşe izinin mukayese kaşe ile aynı fiziki yapıda olmadığı ve şirket bilgilerinin tutarsız olduğu, ayrıca iptal edilen ve üzeri karalanan 1. ciro hanesinin farklı dalga boylarındaki ışık ışınları ile incelenmesi neticesinde altta gözükten kaşe izinin mukayese kaşe ile aynı fiziki yapıda olduğu görüldü.

Sonuç: Bu tür olgularda gerçeği ortaya koymak için gerekli teknolojik ve optik araç-gereçlerin kullanılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Adli belge inceleme, kaşe sahteciliği, çek

Stamp Forgery in Turnover

ABSTRACT

General Information: The concept of forgery or dishonesty is broadly defined as “all crimes that use a deception or a lie to be committed”. The most common forgeries include money, valuables, diplomas and IDs. However, forgery is not always in the field of signature; stamps, seals, valuable documents and special documents are also frequently seen. In this study, an example of stamp counterfeiting, in which the real endorser stamped and canceled the 1st endorsement, was endorsed many times and the endorsement order was broken, and a fake stamp was produced and the 1st endorsement was tried to be obtained again, is presented.

Case: In the file sent by the court, the stamp and signature appearing to be endorsed by the defendant company on the back of the check in question are denied. In the evaluation made, the signature of the endorsement is not the product of the defendant company official's hand, the stamp mark is not in the same physical structure as the comparison stamp, and the company information is inconsistent, and after the examination of the canceled and blackened 1st endorsement digit with light rays of different wavelengths, the stamp mark seen at the bottom can be compared. It was observed that it had the same physical structure as the stamp.

Conclusion: In such cases, it is recommended to use the necessary technological and optical tools and equipment to reveal the truth.

Keywords: Forensic document examination, Stamp forgery, Check

SS-36

Adli Belge İncelemelerinde Konuşma Alışkanlığının Yazıya Yansıması

Ömer Dengesik, Mucahit Oruç, Osman Celbiş

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Yazı insanlar arası iletişimde önemli bir yer tutmaktadır. İnsanlık tarihinde yazı, el ve elin kullanabildiği malzemeler ile yazılmıştır. Yazıda ve imzada kişinin kendine ait özelliklerinin istem dışında yapılması ile kişiye özgü özellikler oluşur. Kişiler arasında yazı karakteri açısından bazı benzerlikler bulunsa da, kişisel farklılıklar tespit edilebilmektedir. Tehdit ve ihbar mektupları, sözleşmeler, vasiyetnameler gibi belgeler üzerindeki el yazılarının kime ait olduğunun tespiti ile adli olaylar aydınlatılabilir. Bu çalışmamızda; tehdit notunun aidiyeti incelendi.

Olgu: Savcılık tarafından adli belge incelemesi için gönderilen dosyada; eski eşe karşı tehdit içeren yazıların olduğu bir not mevcuttu. Yapılan incelemelerde; kişiye ait özgün bazı harf karakterlerinin olması, yazı içinde geçen bazı kelimelerin konuşma diliyle yazıya aktarıldığı görüldü. Tehdit notundaki yazıların eski eşin elinin ürünü olduğu kanaatine varıldı.

Sonuç: Yazılarda kişilerin eğitim düzeyleri, konuşma alışkanlıkları, meslekleri ve bulundukları ortamların etkileri görülebilmektedir. Adli belgeler incelenirken, yazıların kişiye ait olup olmadığının, bazı özgün harf ve rakam ve kelimelerin yanlış yazımı veya konuşma ağzıyla yazılabildiği göz önünde bulundurularak değerlendirilmelidir.

Anahtar kelimeler: El yazısı, tehdit, konuşma alışkanlığı

Reflection of Speech Habit in Forensic Document Analysis

ABSTRACT

General Information: Writing has an important place in interpersonal communication. In the history of humanity, writing has been written with the hand and the materials that the hand can use. Personal characteristics are formed by involuntary making of one's own characteristics in writing and signature. Although there are some similarities between people in terms of font, personal differences can be detected. Judicial events can be clarified by determining who owns the handwriting on documents such as threatening and notice letters, contracts, wills. In this study; belonging of the threat note was examined.

Case: In the file sent by the prosecutor for forensic document examination; there was a note containing threatening articles against the ex-spouse. In the examinations made; it was observed that some unique letter characters belonging to the person and some of the words in the text were written in the spoken language. It was concluded that the writings in the threatening note were the product of the ex-wife's hand.

Conclusion: The effects of the education levels, speaking habits, professions and environments of the people can be seen in documents. While examining the forensic documents, it should be evaluated whether the writings belong to the person or not, considering that some original letters and numbers and words may be misspelled or written in colloquial speech.

Keywords: Handwriting, threats, habit of speaking

SS-37

Biyometrik Dijital İmzaların Geleneksel Adli Belge İnceleme Yöntemleri ile Değerlendirilmesi

Mucahit Oruç, **Ömer Dengşik**, Muhammed Emin Parlak, Erkal Gümüşboğa, Osman Celbiş

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

ÖZET

Amaç: Teknolojinin hızlı bir şekilde ilerlemesiyle beraber dijital dünya daha çok hayatımızın içinde var olmaya başlamıştır. Biyometrik veriler kişiye ait fiziksel veya davranışsal özellikleri tanıyarak kişinin kimliğinin belirlenmesini veya doğrulanmasını sağlar. Kişinin el yazısı ile tablete, cep telefonuna veya bilgisayara atılan biyometrik imza, tıpkı normal bir kalem kullanılarak kağıda atılan ıslak imzada olduğu gibi biyometrik bir veridir.

Yöntem: Bu çalışmada belgede sahtecilik yapıldığı iddiasında bulunulan dijital imza ile imzalanmış 46 telefon sözleşmesi, ıslak imza ile alınmış istiktap tutanakları ve samimi imzalar ile karşılaştırılarak hazırlanan raporlar incelenmiştir. Yazılan raporlar retrospektif olarak incelenerek, imzalayan kişilerin cinsiyeti, uyrukları, imzaların karakteristik özelliği, kaç sözleşme olduğu, el ürünü olup olmadığı gibi özellikler incelendi.

Bulgular: Sözleşmelerdekilerin 29'unun erkek 17'sinin kadın olduğu tespit edildi. Sözleşmelerdekilerin 16'sının yabancı uyruklu olduğu tespit edildi. Yabancı uyruklulara ait sözleşmelerin tamamının kişinin el ürünü olmadığı tespit edildi. Tüm sözleşmelerin 11(%24,9)'inde kişinin el ürünü olduğu kanaatine varıldı. Dosyaların 10'unda birden fazla sözleşme olduğu ve sadece 1 dosyada kişinin el ürünü olduğu tespit edildi.

Sonuç: Dosyaların %75,1'inde imzanın kişinin el ürünü olmadığı saptanmıştır. Yabancı uyruklulara ait sözleşmelerin hiçbirinin ilgililerin el ürünü olmadığı saptanmıştır. Özellikle bu tarz sözleşmelerde sahteciliğin engellenmesi için yeni güvenlik önlemleri içeren uygulamalar geliştirilmesi gereklidir. Biyometrik dijital imza ile birlikte kişinin fotoğrafı çekilerek sisteme kaydedilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Biyometrik dijital imza, adli belge, belgede sahtecilik

Evaluation of Biometric Digital Signatures with Traditional Forensic Document Analysis Methods

ABSTRACT

Aim: With the rapid progress of technology, the digital world has begun to exist more in our lives. Biometric data enables identification or verification of person's identity by recognizing physical or behavioral characteristics of person. Biometric signature that is written on tablet, mobile phone or computer with person's handwriting is biometric data just like wet signature on paper using normal pen.

Method: In this study, 46 telephone contracts signed with digital signature, which is claimed to have been forged in documents, and the reports prepared by comparing with handwritten notes and sincere signatures were examined. Reports were reviewed retrospectively, and features such as gender of signers, characteristic features of signatures, how many contracts there were, and whether they were handwork or not.

Results: It was determined that 29 of those in contracts were men. It was determined that 16 of those in contracts were foreign nationals. It has been determined that not all contracts belonging to foreign nationals are product of person's hand. It was concluded that 11(24.9%) of all contracts were handcrafted by the person. It was determined that there was more than one contract in 10 files.

Conclusion: In 75.1% of the files, it was determined that signature was not the handwork of the person. It's necessary to develop applications that include new security measures to prevent forgery. The photo of the person should be taken and recorded in system along with the biometric digital signature.

Keywords: Biometric digital signature, forensic document, document forgery

SS-38

Trafik Kazası Sonrası Otopsi Yapılmadan Defnedilen Olguda İlliyet Bağı Değerlendirmesi

Ömer Dengeşik, Mesut Yılmaz, Mucahit Oruç, Osman Celbiş

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Trafik kazalarına bağlı yaralanma, sakat kalma ve ölümler önemli bir toplum sağlığı problemidir. Adli tıp açısından, trafik kazası sonrasında gelişen ölümlerde; ölüm nedeninin ve mekanizmasının saptanması, ölüm üzerinde etkili olabilecek faktörlerin araştırılması ve uğranılan zararın belirlenmesi, ileride ortaya çıkabilecek dava ve sigorta taleplerinin karşılanabilmesi için tüm trafik kazalarında otopsi ve gerekli laboratuvar incelemelerini de içeren adli tıbbi incelemenin yapılması gerekmektedir. Bu olgumuzda trafik kazasına bağlı uzun süre hastanede yattıktan sonra evde ölen kişinin ölümü ile kaza arasında illiyeti olup olmadığı hususunda görüş bildirilmesi istenen vaka incelenmiştir.

Olgu: Ölenin mirasçılarının sigorta şirketine başvurmak amacıyla ölüm ile kaza arasında illiyet ilişkisi için rapor başvurusu üzerine tıbbi evraklar incelendi. Trafik kazası sonrası kafatası kırıkları, beyin kanaması, akciğer kontüzyonu ve pnömotoraks nedeni ile 86 gün yoğun bakımda tedavi edildiği, evde bakım hastası olarak taburcu edildiği, taburculuğun 5. günü pulmoner emboli nedeni ile ikinci bir merkezde 69 gün tedavi gördüğü, taburculuktan 7 gün sonra vefat ettiği, ölüm nedeni olarak "R96- ani ölüm, diğer, sebebi bilinmeyen 5 dakika, I26-pulmoner embolizm 5 ay" girildiği görüldü. Tüm tıbbi evraklar incelendiğinde ölümün geçirdiği trafik kazası ve sonrasında gelişen komplikasyonlar nedenli olduğu (illiyet bağı bulunduğu) kanaatine varıldı.

Sonuç: Kaza sonrası geç dönemde ölen olgularda otopsi yapılmamasının, mirasçıların tazminat gibi yasal haklarını yitirmesine neden olabilir. Defin ruhsatı verilmeden önce tıbbi evraklar incelenmeli ve ölüm nedeni ile kaza arasında illiyet bağı bulunup bulunmadığı ölüm belgesine kayıt edilmelidir.

Anahtar kelimeler: Trafik kazası, illiyet bağı, sigorta

Evaluation of Causality in a Case Burial Without Autopsy After a Traffic Accident

ABSTRACT

General Information: Injury, disability and death due to traffic accidents is important public health problem. In terms of forensic medicine, in deaths following traffic accident; In order to determine cause and mechanism of death, to investigate factors that may affect death and to determine damage suffered, to meet lawsuits and insurance claims that may arise in future, autopsy is required in all traffic accidents. In this case, case for which opinion is requested to be expressed about whether there is causal relationship between death of person who died at home after long hospital stay due to traffic accident was examined.

Case: In order to apply to insurance company of heirs of deceased, medical documents were examined upon report application for causal relationship between death and accident. He was treated in intensive care unit due to skull fractures, brain hemorrhage, lung contusion after traffic accident, was treated in second center for 69 days due to pulmonary embolism on 5th day of discharge, died 7 days after discharge. It was seen that cause of death was "sudden death, pulmonary embolism". It was concluded that death was caused by traffic accident and complications that developed after it(causality).

Conclusion: Failure to perform autopsy in cases that died in the late period after accident may cause heirs to lose their legal rights. Before burial license is issued, medical documents should be examined and whether there is causality between cause of death and accident should be recorded on death certificate.

Keywords: Traffic accident, Causality, insurance

SS-39

İllegal Abortus Sonucu 17 Haftalık Fetüs Otopsis: Olgu Sunumu

Pınar Boyraz¹, Ömer Dengeşik¹, Salih Güven², Mucahit Oruç¹, Osman Celbiş¹

¹İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya Türkiye

²Adli Tıp Grup Başkanlığı, Malatya Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: WHO'ya göre; 20. gebelik haftasından önce, 500 gr'dan daha az embriyo/fetus ve eklerinin tamamının veya bir kısmının uterus kavitesi dışına atılması olayına "abortus" denilmektedir. Ülkemizde annenin rızası dışında 10. haftaya kadar olan abortuslar veya tıbbi, adli herhangi bir zorunluluk olmadan 10-20. hafta arası bir gebeliğin sonlandırılması illegal abortus olarak değerlendirilir.

Misoprostol, sentetik bir PGE1 analogu olup farklı amaçla kullanımı olsa da gebelikte servikal dilatasyon için bir preindüksiyon ajanı olarak kullanılmaktadır. Misoprostol yan etki olarak uterin kontraksiyonlara neden olabilir. Tekrarlayan dozlarda oral veya vajinal misoprostol alımı sonrasında %50-90 oranında abortus meydana gelmektedir. Olguda yasadışı yollardan temin edilip, oral ve vajinal yolla 17 haftalık fetüsün abortu ile sonuçlanan illegal abortusun bir örneği görülmektedir.

Olgu: 30 yaşındaki annenin vajeninde bulunduğu belirtilen eriyik haldeki tablet parçacıkları ve 17 haftalık fetüs değerlendirildi.

Anneden alınan ifadeler incelendiğinde; bebeği istemeyen babanın, abortusa sebebiyet verebilecek ajanların annenin isteği dışında oral ve intravajinal uygulaması sonucu düşük yaptığı anlaşılmaktadır. Yapılan otopside fetüsün gelişim aşamaları ve ölçümlerin yaklaşık 17 haftalık fetüsle uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Toksikolojik inceleme sonucunda; annenin kanında; mirtazapine (0,47 ng/ml) ve cetirizine (0,45ng/ml) etken maddeleri bulunduğu, idrarında; cetirizine ve diklofenak etken maddelerinin bulunduğu, vajenden çıkarıldığı belirtilen ilaç tablet parçalarında; hidroksyzine ve misoprostol bulunduğu görülmüştür.

Sonuç: İstenmeyen gebeliklerin illegal olarak sonlandırılmasında kullanılan ajanların erişilebilirliği kolay ve ucuz olmamalıdır. Aksi durumlarda bu vakada olduğu gibi sağlıksız koşullarda yapılan bilinçsiz abortuslarda hem anne hem fetüsün hayatını tehlikeye atacak kadar ciddi halk sağlığı sorunlarına sebebiyet verecektir.

Anahtar kelimeler: Adli Tıp, fetal otopsi, illegal abortus

17 Week Fetus Autopsy as a Result of Illegal Abortion

ABSTRACT

General Information: According to WHO; Before the 20th gestational week, the event that less than 500g of embryo/fetus and its attachments are thrown out of the uterine cavity is called "abortion". In our country, abortions up to the 10th week without the consent of the mother or the termination of a pregnancy between 10-20 weeks without any medical or legal obligation are considered as illegal abortion. Misoprostol is a synthetic PGE1 analogue and is used as a preinduction agent for cervical dilatation in pregnancy, although it has different uses.

Case: Dissolved tablet particles found in the vagina of the 30-year-old mother and the 17-week-old fetus were evaluated. Examining the statements taken from mother; Its understood that the father who does not want the baby has abortion as a result of oral and intravaginal application of agents that may cause abortion against the mother's will. In the autopsy, it was determined that developmental stages of the fetus and the measurements were compatible with 17-week-old fetus. As a result of toxicological analysis; in mother's blood; It contains mirtazapine (0.47 ng/ml) and cetirizine (0.45ng/ml) in its urine; In the drug tablet pieces, which are stated to be removed from vagina, containing the cetirizine and diclofenac; hydroxyzine and misoprostol were found.

Result: The accessibility of the agents used in illegal termination of unwanted pregnancies should not be easy and cheap. Otherwise, as in this case, unconscious abortions made in unhealthy conditions will cause serious public health problems that will endanger life of both mother and fetus.

Keywords: Fetal autopsy, illegal abortion

SS-40

Olgu Sunumu: Tarım İlacını Kazara İçip Zehirlenerek Ölen Yaşlı Çift

Pınar Boyraz¹, Ömer Dengeşik¹, Salih Güven², Mucahit Oruç¹, Osman Celbiş¹

¹İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya Türkiye

²Adli Tıp Grup Başkanlığı, Malatya Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Oldukça zehirli bir gaz olan fosfin tahılların, hayvan yemlerinin ve yaprak halindeki tütünlerin depolanmasında, kemirgen öldürücü (rodentisit) ve böcek öldürücü (insektisit) olarak kullanılmaktadır. 1,2 Fosfin gazı preparat olarak kile emdirilmiş alüminyum fosfit tabletleri halinde ülkemizde kullanılmaktadır. Özgün antidotu bulunmayan alüminyum fosfitin zehirlenmelerinde ölüm oranları oldukça yüksektir. Bu çalışma, kırsal bölgede yaşayan 79 ve 80 yaşlarındaki karı-koca çiftin tablet formundaki tarım ilacı ile suya atılıp içilen efervesan formdaki kendi kullandıkları ilaçlarını karıştırıp kazayla içmesi sonucu kısa süre içerisinde her ikisinin de ölümüyle sonuçlanan ilginç bir zehirlenme olgusunu anlatmaktadır.

Olgu: Tarım ilacını yanlışlıkla içtiğini fark ettikten sonra rahatsızlanınca yakınlarını arayarak haber veren karı-koca kısa sürede acil servise getirilmiştir. Bulantı, kusma, nefes darlığı şikayetlerinin bulunduğu, tedaviye başlandığı, monitörize edildiği ancak oksijen saturasyonunun düşüş gösterdiği, zehir danışmaya danışıldığı; oksijen, sıvı tedavisi ve yoğun bakım takibi önerildiği, yoğun bakım ayarlamaları yapılırken klinik durumları hızla kötüleşip entübe edildiği, 45 dk CPR'a rağmen her ikisinde eks olduğu öğrenilmiştir. Yapılan otopsilerde makroskopik patolojik bulgu saptanmamış olup, toksikoloji, histopatoloji ve kimya incelemeleri için gerekli örnekler alınmıştır. Her iki olguda da kanda alüminyum düzeylerinin terapötik düzeylerin çok üstünde olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Ülkemizde kontrolsüz satışının olmasına rağmen alüminyum fosfit zehirlenmesi ile ilişkili az sayıda olgu sunumu yayınlanmış olması şaşırtıcıdır. Zehirlenmelerinde ölüm oranları çok yüksektir. Ülkemizde ucuz ve kolay ulaşılabilir olmasını vurgulamak amacıyla olgu sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Adli Tıp, insektisit, alüminyum fosfat, fosfit zehirlenmesi

Elderly Couple Who Accidentally Died After Being Poisoned By Pesticides

ABSTRACT

General Information: Phosphine, a highly toxic gas, is used as rodenticide and insecticide in the storage of grains, animal feed and tobacco in the form of leaves. 1,2 Phosphine gas is used as preparation in our country in the form of aluminum phosphite tablets impregnated with clay. Mortality rates are quite high in aluminum phosphide poisonings. Not have a specific antidote. This study; an interesting case of poisoning that resulted in the death of both husband-wife, aged 79-80, living in rural area, when they accidentally drank the pesticides in tablet form with their own effervescent drugs that were thrown into the water.

Case: After realizing that they drank the pesticide by mistake they called their relatives and informed them, and were brought to the emergency in a short time. There were complaints of nausea, vomiting, and dyspnea. Treatment was started, monitored, but oxygen saturation decreased and their clinical condition deteriorated rapidly while intensive care adjustments were made. It was learned that they were intubated and both died despite 45 minutes of CPR. No macroscopic pathological findings were detected in autopsies. Aluminum levels of both were found to be much higher than therapeutic levels.

Result: Despite its uncontrolled sale in our country, it is surprising that few case related to aluminum phosphide poisoning have been published. The death rate in poisoning is very high. The case is presented in order to emphasize that its cheap and easily accessible.

Keywords: Forensic Medicine, insecticide, aluminum phosphate, phosphite poisoning

SS-41

Haksız Fiil Sonucu Ölen Zihinsel Engelli Kişinin Yakınlarının Destekten Yoksun Kalma Tazminatı İstemi: Olgu Sunumu

Sadık Haras, MucahitOruç, Osman Celbiş, Ömer Dengeşik

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, hukuka aykırı bir fiil sonucu ölen kişinin halihazırda maddi anlamda destek olduğu veya gelecekte destek olabileceği kişilere tanınmış özel bir tazminat türü olup Türk Borçlar Kanunu m.53 ve 55'de düzenlenmiştir.

Olgu: Trafik kazası sonucu ölen, ölüm anında 41 yaşında olan kadının, kaza anındaki özürölülük oranı ve anne-babasına destek olup olamayacağını belirlemek amacıyla Anabilim Dalımızdan görüş sorulmaktadır.

Yakınlarından alınan öyküsünde; "kişinin çocukluk çağından beri zihinsel engelinin bulunduğu ancak bedensel engelinin bulunmadığı, anne ve babasına ev, bahçe ve hayvancılık işlerinde sürekli yardımda bulunduğu" söylendi.

Kişinin tıbbi evraklarının incelenmesinde; 2009 yılına ait Sağlık Kurulu Raporunda IQ'sunun 35-49 arası olduğu, orta derecede mental retardasyon tanısı aldığı, 2013 yılında yapılan IQ testinde hafif zeka geriliği düşünüldüğü, EEG testinin normal olduğu görüldü.

Kişinin tüm tıbbi evraklarının ve yakınlarından alınan öyküsünün tarafımızca değerlendirilmesi sonucunda; hafif mental retardasyonunun olduğu, ileri bilişsel işlev yeteneği gerektirmeyen işler yaparak anne ve babaya destek olabileceği düşünüldü.

Sonuç: Trafik kazası sonucu ölen kişinin zihinsel engelli olduğu bu olguda olduğu gibi, Destekten Yoksun Kalma Tazminatına ilişkin uyuşmazlıkların sağlıklı biçimde çözümlenebilmesi için, kişinin ölümden önce sahip olduğu veya gelecekte sahip olabileceği bakım gücünün, yapmakta olduğu veya yapabileceği yardımın derecesinin titizlikle araştırılması ve saptanması gerekmektedir. Kişinin tıbbi geçmişine ait yeterince veri olmadığı durumlar adli tıp pratiği açısından zorlayıcı olabilmektedir. Bu nedenle yakınlarından ölen kişinin öyküsünün dikkatle alınması, tıbbi öz geçmişinin detaylı incelenmesi ve kişideki tıbbi kondisyonun özelliklerinin bilinmesi doğru raporlama açısından gereklidir.

Anahtar kelimeler: Mental Retardasyon, Destekten Yoksun Kalma Tazminatı, Adli Tıp

Compensation for Deprivation of Support Request for Relatives of Mentally Disabled Person Who Died As a Result of Unlawfull Act: A Case Report

ABSTRACT

General Information: Compensation for Deprivation of Support is a special type of compensation granted to people who have been/will be supported by the person who died as result of unlawfull act.

Case: All medical documents of the person died as result of traffic accident were sent to us by the judicial authorities in order to determine the disability rate at the time of the accident, whether she could support her parents.

In her story taken from her relatives; She had a mental disability but no physical disability.

In the examination of the person's medical documents; her IQ was between 35-49 in the Health Board Report of 2009, she was diagnosed mild mental retardation in the IQ test conducted in 2013.

As result of our evaluation of all medical documents of the person, the history taken from his relatives; It was thought he had mild mental retardation (IQ 50-69), he could support his parents by doing tasks do not require advanced cognitive function ability.

Conclusion: In order to properly resolve dispute regarding Compensation for Deprivation of Support, it is necessary to attentively determine degree of her/his helping that he/she is doing/can do. In cases where there is not enough data on the medical history of the person, it can be challenging in terms of forensic medicine practice. For this reason, it is necessary to take the history of the deceased person carefully, to examine the medical history of the person in detail, and to know the characteristics of the person's medical condition for accurate reporting.

Keywords: Mental Retardation, Compensation for Deprivation of Support, Forensic Medicine

SS-42

Acil Serviste Çalışan Pratisyen Hekimlerin Adli Rapor Düzenleme Hususundaki Farkındalık Düzeylerinin Değerlendirilmesi-Anket Çalışması

Selçuk Çetin, Ahmet Depreli, Tuğba Ataseven

¹Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Tokat

²Adalet Bakanlığı, Adli Tıp Kurumu, Tokat Adli Tıp Şube Müdürlüğü, Tokat

ÖZET

Genel Bilgiler: Ülkemizde adli tıp uzmanları dışında diğer hekimlerce de adli rapor düzenleme hizmeti sıklıkla verilmektedir. Acil servis hekimleri hastayı ilk değerlendiren göz olmaları sebebiyle bu görev zincirinin çoğu zaman en kritik basamağında yer almaktadır. Rapor düzenlenmesi aşamasında çeşitli nedenlere bağlı oluşan hatalar ise yargı sürecinin ilerleyen aşamalarında istenmeyen sorunlara yol açmaktadır. Bizler bu çalışmada pratisyen hekimlerce doldurulmak üzere hazırladığımız anketten alınan sonuçlar ile yaralanma olaylarında düzenlenen raporlardaki olası hata ve eksikliklerin neler olduğunu, bu hataların hangi nedenlerden kaynaklandığı ve yaşanan sorunların sebebini gösterebilmeyi amaçladık.

Gereç ve Yöntem: Tokat ilinde 2. basamak sağlık kuruluşlarına bağlı acil servislerde görev yapmakta olan katılıma gönüllü 79 pratisyen hekim için anket uygulandı. Çalışmamız Tokat İl Sağlık Müdürlüğü'nün Bilimsel Araştırma Komisyon izni ile başlatılmıştır. Ankette olguların sosyodemografik özelliklerinin yanı sıra adli rapor düzenleme hususundaki farkındalık seviyesi değerlendirildi.

Bulgular: Katılımcıların %70.8'i (n=56) erkek idi. Katılım sağlayan en büyük yaş 45 en küçük yaş 25 olup ortalama yaşları 29.2 olarak hesaplandı. Katılımcıların sadece %15'inin (n=12) mezun oldukları tıp fakültesinde adli rapor düzenlenmesiyle ilgili verilen eğitimi yeterli bulduğu, %72'sinin (n=57) bilgi ve tecrübe olarak bu konuda kendisini eksik hissettiği, %96 (n=76)'sının adli rapor düzenleme hususunda mezuniyet sonrasında belirli aralıklar ile eğitim programlarının düzenlenmesine ihtiyaç duyduğu görülmüştür. Ayrıca katılımcı hekimlerin % 69'u (n=55) rapor düzenlerken çeşitli kişi ya da kurum personeli aracılığıyla mobinge uğradığını belirtilirken %91'i (n=72) acil servisin iş yoğunluğu nedeniyle adli rapor düzenlerken yanılığa düşebildiğini ifade etmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamıza katılan hekimlerin büyük çoğunluğunun adli rapor düzenlenmesi hususunda tıp fakültelerinde verilen eğitimi yeterli bulmadıkları ve kendilerini tecrübesiz hissettikleri bu nedenlerle mezuniyet sonrası dönemde bağlı bulundukları kurumlarca verilecek eğitimlere ihtiyaç duydukları gözlemlenmiştir. Söz konusu eksikliğin giderilebilmesi için belirli bir program dahilinde destek eğitimleri oluşturulmasının ve adli tıp uzmanları ile pratisyen hekimlerin bir araya getirilmesinin sürece katkı sağlanacağını düşünmekteyiz.

Anahtar kelimeler: Adli rapor, pratisyen hekim, farkındalık

Evaluation of the Awareness Levels of General Practitioners Working in the Emergency Department on the Issue of Forensic Report Preparation - Survey Study

ABSTRACT

Introduction: In addition to forensic medicine specialists, other physicians also prepare forensic reports in Turkey. Since emergency physicians are the first physicians to evaluate the patient, their forensic reports are very crucial. Mistakes that occur due to various reasons during the preparation of the report adversely affect the judgment process. In this study, we prepared a questionnaire for general practitioners and aimed to show what the faults and deficiencies are in the reports of injury events, and the reasons for these faults.

Materials and Methods: A questionnaire was applied to 79 voluntary general practitioners working in the emergency services of secondary care health institutions in the province of Tokat. Our study was started with the permission of the Scientific Research Commission of Tokat Provincial Health Directorate. In addition to the sociodemographic characteristics of the cases, the level of awareness about forensic report preparation was evaluated in the questionnaire.

Results: 70.8% (n=56) of the participants were male. The oldest age to participate was 45, the youngest age was 25, and their average age was calculated as 29.2. Only 15% (n=12) of the participants found the forensic report preparation training at the medical faculty they graduated to be sufficient. 72% (n=57) of them felt that they lacked knowledge and experience.

96% (n=76) of them stated that after graduating from medical school, training programs should be organized by the institution they are affiliated with at regular intervals in terms of preparing forensic reports. In addition, 69% (n=55) of them stated that they were exposed to pressure by the personnel of different institutions and patient's relative for different reasons. While preparing a report, 91% (n=72) of them stated that they could be mistaken while preparing a forensic report due to the workload of the emergency service.

Discussion and Conclusion: The majority of the physicians who participated in our study stated that they did not find the training in forensic report preparation sufficient and they felt inexperienced. For these reasons, it was seen that they needed training to be given by the institutions they worked for in the post-graduation period. We think that establishing support training within a specific program and bringing forensic medicine specialists and general practitioners together will contribute to the process to overcome this deficiency.

Keywords: Forensic report, general practitioner, awareness.

SS-43

Adli makamlar tarafından adli yaş tespiti istenilen olguların değerlendirilmesi; retrospektif çalışma*Selçuk Çetin**Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Tokat***ÖZET**

Genel Bilgiler: Yaşayan kişilerde yaş tespitinin yapılması adli tıp bilimi tarafından aydınlatılması istenen konulardan biridir. Meselenin önemi bazı yaşların hukuk sistemi içindeki yargılama sürecinde ve cezai yaptırımın belirlenmesi aşamasında kritik öneme sahip olmasından kaynaklanır. Nüfus kayıtlarının zamanında yapılmıyor olması ise ülkemizdeki yaş tespiti sorunsalına katkı sağlayan durumların başında gelmektedir. Bu çalışma ile olgulara ait demografik değişkenlerin belirlenmesinin yanı sıra diş ve kemik yaşı tahminleri ile raporlanan yaşlar arasında farklılık oranlarının gösterilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamızda, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Polikliniğimize 2015-2021 yılları arasında ilgili adli makamlar tarafından yaş tayini istemiyle yönlendirilen 38 rapor incelendi. Olgular hakkında kimlik yaşı, yaş tayini istenme sebebi, tespit edilen yaş ve sosyo-demografik veriler analiz edildi. Diş yaşının değeri Demirji-an methodu kullanılarak yorumlanırken Radyoloji Bölümü tarafından yapılan değerlendirmelerde Vicent Gilsanz ve Osman Ratib tarafından hazırlanan Hand Bone Age isimli digital atlastan faydalanılmıştır. Tarafımızca yapılan kemik yaşı değerlendirmesinde Prof. Dr. Ensar YEKELER tarafından hazırlanan Adli Tıpta Radyolojik Yaş Tayini isimli atlas kullanılmıştır.

Bulgular: Olguların 89.4'ü (n=34) kadın idi. Kimlik kayıtlarına göre ortalama yaş 17.3 olup olguların %94.7'i 11-20 yaş aralığında olduğu bulundu. Başvuru sahiplerinin %47 sıklıkla en sık 2016 ve 2021 yıllarında müracaat ettiği, büyük bir kısmının (%57.5) ilköğretim mezunu olduğu görüldü. Müracaat sebepleri incelendiğinde kendi isteğiyle yaşını düzeltirme talebi bulunan (%26.3) ve cinsel istismara maruz kalan (%26.3) olguların çoğunluğu oluşturduğu ve bunların hepsinin kadın cinsiyette olduğu tespit edildi. Diş yaşı tespiti için ortodonti bölümüne yönlendirilen 2 olgu hakkında yanıtın diş yapılarının uygun olmaması nedeniyle el-bilek grafisi yorumlanarak oluşturulduğu, Vakaların %28.9'unda kanaat yaşı ile kimlik yaşının uyumlu olduğu, yalnızca %15.7'sinin yaş tespiti için her 3 branşın ortak kanaate varılabildiği, %13'ü için üst merkeze görüş sorulduğu görüldü.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda olguların diş yaşı ve kemik yaşı tespitleri ile elde edilen sonuçlar birbiri ile kıyaslanmıştır. Kemik yaşı tayininde kullanılan atlaslar arasındaki uyumluluk seviyesi, ülkemiz insanının büyüme-gelişme haritasını içeren bilgiler eşliğinde güncellenen yeni kemik gelişim rehberlere ihtiyaç duyulduğuna işaret etmektedir. Bu sebeple diş ve kemik yaşı değerlendirmesinin geniş olgu serileri eşliğinde yenilenen güncel kaynaklar varlığında daha sağlıklı sonuçlar oluşturacağını düşünmekteyiz.

Anahtar kelimeler: Adli yaş tespiti, kemik yaşı, diş yaşı

Evaluation of cases demanded forensic age determination by judicial authorities; a retrospective study

ABSTRACT

Aim: Determining the age of living people is one of the issue that are desired to be clarified by forensic sciences. The importance of the subject arises from the fact that certain ages have critical importance in the judicial process and in the determination of penal sanction in the legal system. The fact that the population records are not made on time is one of the situations that contribute to the age determination problem in our country. In this study, it was aimed to determine the demographic variables of the cases, as well as to show the rates of difference between the tooth and bone age estimates and the reported ages.

Materials and methods: In our study, 38 forensic reports directed to Tokat Gaziosmanpaşa University Medical School Department of Forensic Medicine Polyclinic between 2015-2021 by the relevant judicial authorities with the request for age estimation were examined. The identification age, the reason for asking for age determination, the determined age and socio-demographic data of the cases were analyzed. While the value of tooth age was interpreted using the Demirjian method, a digital atlas named Hand Bone Age prepared by Vicente Gilsanz and Osman Ratib was used in the evaluations made by the Radiology Department. In the bone age evaluation made by us, used Radiologiccal Age Determination in Forensic

Medicine prepared by Prof. Dr. Ensar YEKELER.

Results: 89.4% (n=34) of the cases were women. According to the ID records, the mean age was 17.3%, and 94.7% of the cases were found to be between the ages of 11-20. It was observed that 47% of the applicants applied most frequently in 2016 and 2021, and most of them (57.5%) were primary school graduates. When the reasons for the application were examined, it was determined that the majority of the cases (26.3%) who voluntarily requested to have their age adjusted and who were exposed to sexual abuse (26.3%) were female. About 2 cases referred to the orthodontics department for the determination of dental age, the answer was formed by interpreting the hand-wrist x-ray due to the unsuitable dental structures, in 28.9% of the cases, the age of opinion and the age of identity were compatible, and only 15.7% of the three branches could reach a consensus for age determination. It was seen that 13% of them were asked for their opinions to the upper centre. Discussion and conclusion: In our study, the results obtained with the determination of dental age and bone age of the cases were compared with each other. The level of compatibility between the atlases used in the determination of bone age indicates that there is a need for new bone development guides updated with information containing the growth-development map of the people of our country. For this reason, we think that the evaluation of dental and bone age will create healthier results in the presence of updated sources, accompanied by large case series.

Keywords: Forensic age estimation, bone age, dental age

SS-44

Yapay Biyolojik Örneklerin Adli Toksikoloji Odaklı Kullanım Alanları

Merve Kuloğlu Genç, **Selda Mercan**

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimler Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Toksikolojik analiz yöntemleri geliştirilirken ya da klinisyenlere/toksikologlara uygulamalı eğitimler verilirken sıklıkla olay yerinden, antemortem/postmortem bedenden ve çevresel örneklerden elde edilen biyolojik ve/veya fiziksel numunelerden yararlanılmaktadır. Söz konusu özellikle idrar, ter, tükürük, kan gibi vücut sıvıları olduğunda, bu örneklerden analiste geçebilecek olası bulaşıcı hastalıklar, bu örneklerin saklama koşulları ve alan ihtiyacı önemli kısıtlılıklara yol açmaktadır. Buna ek olarak, analitik yöntem geliştirilirken kullanılan kör (blank) biyolojik örneklerin içeriğindeki farklılıklar, hedef analiti barındırma ihtimali, kişisel farklılıklardan (yaş, cinsiyet, hastalıklar, genetik) kaynaklı değişiklikler, bu çalışmaları olumsuz etkileyebilecek diğer faktörlerdir. Tüm bu dezavantajlardan kaçınmak için gerçek numuneye kimyasal, biyolojik ve fiziksel yapısı itibarıyla oldukça benzeyen, laboratuvar ortamında yapay olarak üretilen örnekler kullanılmaya başlanmıştır. Bu çalışma kapsamında ScinceDirect, Pubmed ve Google Scholar arama motorları kullanılarak 2002-2022 yılları arasında "artificial sweat", "artificial urine", "artificial saliva" anahtar kelimeleri ile ayrı ayrı olacak şekilde "toxicology", "drug", "drugs of abuse" kelimeleriyle literatür taraması yapılmıştır. Toplam 129 sonuçtan 31 tanesinin anahtar kelimeler ile uyumlu araştırma olduğu ve bunlardan 10 tanesinin yapay ter, 5 tanesinin yapay idrar, 16 tanesinin ise yapay tükürük ile yapılmış çalışmalar olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma kapsamında ayrıca, yapay örneklerin toksikolojik araştırmalara sunduğu katkılar ve gelecekteki olası çalışma alanları da tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapay ter, yapay idrar, yapay tükürük, toksikoloji, yasa dışı madde

The Forensic Toxicology Oriented Use of Artificial Biological Samples**ABSTRACT**

Biological and/or physical samples acquired from the crime scene, antemortem/postmortem bodies, and environment are frequently employed during the development of toxicological analysis methodologies or the training to clinicians/toxicologists. When it comes to body fluids such as urine, sweat, saliva, and blood, factors for example the presence of possible infectious diseases that can be transmitted to the analyst, the storage conditions of these samples and the need for storage space cause significant limitations. In addition, differences in the content of blank biological samples used while developing analytical methods, the possibility of containing the target analyte, changes due to personal differences (age, gender, diseases, genetics) are other factors that may undesirably affect these studies. In order to avoid all these disadvantages, artificially produced samples in the laboratory environment, which are very similar to the real samples in terms of chemical, biological and physical structure, have been started to be preferred. Within the scope of this study a literature review was performed, using the ScinceDirect, Pubmed and Google Scholar search engines between 2002-2022, the keywords "artificial sweat", "artificial urine", "artificial saliva" alongside with "toxicology", "drug", "drugs of abuse" words were selected separately. It was determined that 31 of the 129 results were researches compatible with keywords, and 10 of them were studies conducted with artificial sweat, 5 of them with artificial urine and 16 of them with artificial saliva. Within the scope of this study, the contribution of artificial samples to toxicological research and possible future work areas were also discussed.

Keywords: Artificial sweat, artificial urine, artificial saliva, toxicology, illicit drug

SS-45

Oküler Self-mutilasyon: Olgu Sunumu

Semih Petekkaya, Esin Akgül Kalkan, Umut Oktay, Fadime Akturfan

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye

ÖZET

Genel Bilgiler: Kişinin özkıyım amacı taşımayan ama doku ve organ yaralanmasına neden olan davranış self-mutilasyon (kasıtlı kendine zarar verme) olarak tanımlanır. Self-mutilasyon birçok psikiyatrik bozukluğa eşlik edebilmektedir.

Olgu: 41 yaş kadın hasta 17 yaşından beri bipolar duygulanım bozukluğu tanılı olduğunu beyan ediyor. E-nabız sistemi ve hastanemiz otomasyon sistemi üzerinden hastaya ait geçmiş epikriz ve reçeteleri incelendiğinde birçok psikiyatrik ilacı farklı rejimlerle kullandığı, farklı zamanlarda bipolar duygulanım bozukluğu atağı nedeniyle yatışlarının olduğu, yatışlardan birinde EKT (Elektrokonvülsiv terapi) uygulandığı öğrenildi. 11.05.2022 tarihinde polikliniğimize üst yazı ile başvuran hastanın belgeleri incelendiğinde; 19.03.2022 tarihinde namaz kıldığı sırada bir vesvese geldiğini ve bu sebeple gözünü çıkarmaya çalıştığını ifade eden hasta 112 ile acil servise götürülmüş. Sağ göz kapağında ve göz küresinde hasar görülmüş. Konjonktiva sütur ile onarılmış ve hasta göz hastalıkları servisi yatışı sırasında diğer gözüne de zarar vermeye çalıştığından psikiyatri servise yatırılarak tedavisi düzenlenmiş. Hasta polikliniğimizde muayene edildi. Kornea saydamlığını yitirmiş beyaz, göz hareketsiz ve küçülmüş görüldü. Göz polikliniğinden 2 hafta sonra protez uygulanacağı ve sağda ışık refleksi alınmadığı öğrenildi. Olgu "Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi (2019)" kapsamında değerlendirilerek yaralanmasının basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif olmadığı, yaşamı tehlikeye sokmadığı, duyu organlardan birinde işlevin yitirilmesi niteliğinde olduğu ve yüzde sabit iz açısından 6 ay sonra değerlendirilebileceği yönünde rapor düzenlendi.

Sonuç: Self-mutilasyon davranışında, birlikte görüldüğü ruhsal bozukluğun tedavisinin yeterli olarak yapılsa da, bu davranışı ortadan kaldırmada yeterli olmadığı yönünde literatür bulunmaktadır. Bu sebeple bu olgular ciddi self-mutilasyon davranışı açısından yakın takip ile tedavi edilmeli, acil hekimleri bu tür vakalarda acil olarak ruh ve sinir hastalıkları görüşü alarak olayın tekrar etmesini engelleyici yönde hareket etmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kendi kendine zarar verme, adli tıp, gözünü çıkarma, dürtü kontrol bozukluğu

Okuler Self-mutilation: Case Report

ABSTRACT

General Information: Behavior that does not aim to commit suicide but causes tissue and organ injury is defined as self-mutilation (intentional self-harm). Self-mutilation is seen with many psychiatric disorders.

Case: A 41-year-old female patient states that she has been diagnosed with bipolar affective disorder since she was 17 years old. When the patient's past epicrisis and prescriptions were examined through the e-nabız system and the automation system of our hospital, it was learned that he used many psychiatric drugs with different regimens, he was hospitalized at different times due to bipolar affective disorder attacks, and ECT (Electroconvulsive therapy) was applied in one of the hospitalizations. When the patient applied to our polyclinic with a court letter on 11.05.2022 were examined; The patient, who stated that he had delusions while praying on 19.03.2022 and therefore tried to remove her eye, was taken to the emergency room by ambulance. It was observed that there was injury in her right eye and eyelid. The conjunctiva was repaired with a suture. When the patient hospitalized, she tried to damage the other eye. She was admitted to the psychiatry ward and his treatment was arranged. When the patient was examined in our polyclinic, the cornea appeared white with no transparency, the eye was motionless and shrunken. It was learned by ophtalmoloji clinic that the prosthesis would be applied in 2 weeks and there was no light reflex on the right eye. The case was evaluated within the scope of the "Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi (2019)" and a report was prepared that the injury was not minor enough to be remedied with a simple medical intervention, did not endanger life, had the characteristics of loss of function in one of the sense or organs and could be evaluated for permanent scar on the face after 6 months of healing.

Conclusion: In self-mutilation behavior, although the treatment of the comorbid mental disorder is done adequately, there is literature that it is not sufficient to eliminate this behavior. For this reason, these cases should be treated closely in terms of serious self-mutilation behavior. In such cases, emergency doctors should take psychiatry consultation and take precautions to prevent the event from recurring.

Keywords: Self-harm, forensic medicine, eye removal, impulse control disorder

SS-46

Travmaya Bağlı İzole Okulomotor Sinir Hasarlarının Adli Tıp Açısından Analizi

Semih Petekkaya, Esin Akgül Kalkan, Eren Tuzci, Nagihan Öztürk, Burak Can

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye

ÖZET

Amaç: Okulomotor sinir yaralanmaları şiddetli kafa travmalarında diğer nörolojik bulgularla birlikte sık olarak görülür. Hafif ve orta dereceli kafa travmalarında ise nadiren de olsa görüldüğü bildirilmiştir. Sık görülmemesi sebebiyle bu konuda yapılmış literatür yayınları sınırlı sayıdadır. Bu çalışmanın amacı izole okulomotor sinir hasarında görülen bulguları, tanı yöntemlerini, adli raporların yazım aşamasında karşılaşılan zorlukları değerlendirmektir.

Yöntem: Çalışmamızda ulusal ve uluslararası yayınlar "Okulomotor Sinir Yaralanması", "Traumatic Oculomotor Nerve Injury, Diagnosis", "Traumatic Oculomotor Nerve Injury, Forensic" anahtar kelimeleri kullanılarak Google Akademik ve Pubmed arama motorundan taranmıştır.

Bulgular: Okulomotor sinir hasarı farklı şiddette kafa travmalarında görülmekle birlikte bu hasarın kökeninde yer kaplayıcı kanamalar, kök kısmında meydana gelen avülsiyon, distal fasiküler hasarlar ve defektif kanlanma gösterilebilir. Okulomotor sinir gözün içe, yukarı, aşağı ve yukarı dışa bakışını sağlar ve üst göz kapağını kaldırır. Aynı zamanda ışık refleksi ve akomodasyon refleksinde görev alır. Sinir hasarı sonucu bu hareketlerde ve reflekslerde zayıflama veya kayıp meydana gelebilir. Klinik bulgular mevcut olsa da görüntüleme yöntemlerinde travmanın şiddetine ve görüntüleme yöntemine bağlı olarak radyolojik bir bulgu saptanmayabilir. Okulomotor sinir ve diğer kraniyal sinir hasarına bağlı gelişen sekellerin adli tıpta kullandığımız yönetmelik ve kılavuzlarda tam olarak bir karşılığı olmadığı için cetvellerde yer alan benzer maddelere göre takdir kullanılarak bir oran verilmektedir.

Sonuç: Travmaya bağlı izole okulomotor sinir hasarları nadir de olsa görülmektedir. Adli tıp pratiğimizde bu olguları değerlendirirken kraniyal sinir yaralanmalarına bağlı gelişen sekellerin kullandığımız rehber ve yönetmeliklerde tam karşılıklarının olmaması takdir uygulanmasına ve raporlar arasında farklılıklara neden olur. Bu durum rapor yazımlarında standardizasyonu engeller. Bu nedenle cetvel ve kılavuzların hazırlanma aşamasında kraniyal sinir hasarlarına yer verilmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Okulomotor sinir hasarı, travma, Oculomotor Nerve Injury, Diagnosis, Oculomotor nerve injury, forensic, trauma, Oculomotor nerve injury, radiology.

Forensic Analysis of Trauma-Related Isolated Oculomotor Nerve Injuries

ABSTRACT

Purpose: Oculomotor nerve injuries are frequently seen with other neurological findings in severe head trauma. It has been reported that it is rarely seen in mild and moderate head injuries. Due to the fact that it is not frequent, there is a limited number of literature publications on this subject. The aim of this study was to evaluate the findings of isolated oculomotor nerve injury, diagnostic methods, and difficulties encountered in the writing of forensic reports.

Methods: In our study, national and international publications were scanned from Google Scholar and Pubmed search engine using the keywords "Okulomotor Sinir Yaralanması", "Okulomotor Nerve Injury, Diagnosis", "Traumatic Oculomotor Nerve Injury, Forensic".

Results: Although oculomotor nerve damage is seen in head traumas of different severity, space-occupying hemorrhages, avulsion in the root part, distal fascicular damages and defective blood supply can be shown at the origin of this damage. The oculomotor nerve provides an inward, up, down and upward outward view of the eye and lifts the upper eyelid. It also takes part in the light reflex and the accommodating reflex. As a result of nerve damage, weakening or loss of these movements and reflexes may occur. Although clinical findings are present, radiological findings may not be detected in imaging methods depending on the severity of the trauma and the imaging method. Since the sequelae due to oculomotor nerve and other cranial nerve injuries do not have an exact equivalent in the regulations and guidelines we use in forensic medicine, a ratio is given using the appraisal according to similar items in the tables.

Conclusion: Isolated oculomotor nerve injuries due to trauma are rarely seen. While evaluating these cases in our forensic medicine practice, the lack of exact correspondence of the sequelae due to cranial nerve injuries in the guidelines and regulations we use causes discretion and differences between reports. This situation prevents standardization in report writing. For this reason, it is important to include cranial nerve damage in the preparation of rulers and guidelines.

Keywords: Okulomotor sinir hasarı, travma, Oculomotor Nerve Injury, Diagnosis, Oculomotor nerve injury, forensic, trauma, Oculomotor nerve injury, radiology.

SS-47

Türkiye’de Meydana Gelen Karayolu Trafik Kazaları

Şilan Singin, Volkan Zeybek, Gökmen Karabağ, Mehmet Sunay Yavuz, Samed Öztürk, Aslı Karabulut, İrem Erbaş

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Manisa, Türkiye

ÖZET

Amaç: Ülkemizde ve dünyada karayolunun bu denli yoğun olarak kullanılması ve gün geçtikçe artan araç sayısı nedeniyle trafik kazaları artmakta, buna bağlı olarak da can kayıpları yaşanmakta ve maddi zararlar oluşmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye’de 2009-2020 yılları arasındaki karayolu trafik kazaları ile ilgili Türkiye İstatistik Kurumu verileri incelenerek adli tıbbi açıdan değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Türkiye İstatistik Kurumu’nun internet sitesi kullanılarak 2009-2020 yılları arasındaki karayolu trafik kazaları verilerinin istatistiksel analizi yapılmıştır.

Bulgular: Yıllar içinde trafiğe kayıtlı araç sayısının düzenli bir şekilde artmasına karşın ölümlü yaralanmalı kaza sayısı ve ölü sayısının buna paralellik göstermediği, en çok ölümlü kaza ve ölü sayısının olduğu ilk üç şehrin sırasıyla İstanbul, Ankara ve İzmir olduğu görülmüştür. Ölümlerin cinsiyete göre dağılımlarına bakıldığında; erkek ölümlerinin kadın ölümlerine göre sayıca üstün olduğu anlaşılmıştır. En çok sürücülerin hayatını kaybettiği görülmüştür. Ölümlü yaralanmalı trafik kazasına neden olan kusur sayılarına bakıldığında sürücü kusurunun ön planda olduğu, bu kusurlar içinde de ilk sırada araç hızını yol, hava ve trafiğin gerektirdiği şartlara uydurmamak olduğu dikkat çekmiştir. Ölümlü yaralanmalı kaza ve ölü sayısının gündüz saatlerinde daha sık olduğu görülmüştür. Trafiğe kayıtlı taşıt sayısının ölen sürücü sayısına oranı dikkate alındığında motosiklet sürücü ölümlerinin birinci sırada olduğu belirlenmiştir. Ölümlü kazaların büyük bir kısmını tek taraflı kazaların oluşturduğu anlaşılmıştır.

Sonuç: Trafik kazalarının sebep olduğu maddi kayıplar, yaralanmalara bağlı sakatlıklar ve ölümler nedeniyle yetişmiş insan gücü kaybı yaşanmakta bu da ülke ekonomilerini büyük bir zarara uğratmaktadır. Meydana gelen bu kayıpları önlemek için trafik kazalarının azaltılmasına yönelik eğitim programlarının ve önleyici tedbirlerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Trafik kazası, ölüm, adli tıp

Road Traffic Accidents in Turkey

ABSTRACT

Aim: Due to intense use of highway in Turkey and in world and increasing number of vehicles, traffic accidents are increasing, resulting in loss of life and material damage. In study, it is aimed to evaluate data of Turkish Statistical Institute regarding road traffic accidents between years 2009-2020 in Turkey and to evaluate them in terms of forensic medicine.

Method: Statistical analysis of road traffic accident data between 2009-2020 was made using website of Turkish Statistical Institute.

Results: Despite regular increase in number of vehicles registered to traffic over years, it has been observed that number of accidents with death and injury and number of deaths do not show parallelism, and first three cities with highest number of fatal accidents and deaths are İstanbul, Ankara and İzmir, respectively. Considering distribution of deaths by gender; It was understood that male deaths outnumbered female deaths. It was observed that most dead were drivers. When we look at number of defects that cause fatal injury traffic accidents, it is remarkable that driver's fault is at forefront, and among these faults, not adapting vehicle speed to conditions required by road, wear and traffic. It has been observed that number of fatal injuries and fatalities is more frequent during daylight hours. Considering ratio of number of registered vehicles to number of drivers who died, it has been determined that motorcycle driver deaths are in first place. It has been understood that majority of fatal accidents are caused by unilateral accidents.

Conclusion: There is a loss of trained manpower due to material losses, injuries and deaths caused by traffic accidents, and this inflicts great damage on country's economy. In order to prevent these losses, it is necessary to develop training programs and preventive measures to reduce traffic accidents.

Keywords: Traffic accident, death, forensic medicine

SS-48

Çocuğun Cinsel İstismarında Risk Faktörleri: Olgu Sunumu

Vahap Göçük¹, **Abdurrahim Türkoğlu²**, **Turgay Börk²**, **Mehmet Saraç³**

¹Malatya Adli Tıp Grup Başkanlığı, Malatya, Türkiye

²Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Elazığ, Türkiye

³Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı, Elazığ, Türkiye

ÖZET

Giriş ve Amaç: Dünya Sağlık Örgütü tanımına göre; bir yetişkin, toplum veya devlet tarafından bilerek ya da bilmeyerek yapılan ve çocuğun sağlığını, fizik gelişimini, psikososyal gelişimini olumsuz yönde etkileyen tüm davranışlar istismar olarak tanımlanmaktadır. Çocuk istismarı tipleri arasında tespiti en zor istismar çeşidi cinsel istismardır. Ensest ise çocuğun cinsel istismarının en ağır formudur. Çocuğun cinsel istismarı ve ensest için birçok risk faktörü tanımlanmıştır. Çalışmada; çocuğun cinsel istismarında ve ensest ilişkide risk faktörlerini tartışmak amaçlandı.

Olgu: Mağdur 3 yaş 10 aylık kız çocuğudur. Evde amcası ile yalnız iken ağlama sesi duyulduğu, yakınları tarafından iç çamaşırında kan görülmesi üzerine Devlet Hastanesine götürüldüğü, orada istismar şüphesi nedeniyle adli bildirim yapıldığı belirlenmiştir. Savcılık kararı ile anal sürüntü örnekleri alınıp, üniversite hastanemize sevk edilmiştir. Aileden alınan anamnezinde; evde babaanne, dede ve amca ile beraber yaşadıkları, amcanın psikiyatrik hastalık nedeniyle %50 raporlu olduğu beyan edildi. Hastanemizde yapılan dış beden muayenesinde; sağ ve sol dizde eski sıyrık alanları ve sağ bacakta eskiye ait mavi-siyah renkli ekimotik alanlar izlendi. Genital muayenesinde; vajende travmatik lezyon olmadığı, hymenin intakt yapıda olduğu görüldü. Anal muayenede; sfinkter tonus kaybı olduğu, anal bölgede saat kadranı hesabı ile saat 12 ve 6 hizasında etrafı kanamalı laserasyon, anüsü çepeçevre saran ekimoz ve hematom alanı mevcut olup, bulgular fiili livata lehine değerlendirildi. Çocuk cerrahisi tarafından anal bölgedeki laserasyonlar sütüre edildi.

Tartışma ve Sonuç: Çocuğun cinsel istismarında evde psikiyatrik hastalığı olan bir kişinin bulunması önemli bir risk faktörüdür. Bu nedenle ebeveynler çocuklarının GÖZETimine dikkat etmeli ve çocukları yalnız bırakmamalılar, ayrıca çocuklara aileden birisi olsa bile cinsel bölgelerine dokunulmasına izin vermemelerinin öğretilmesi gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, cinsel istismar, ensest, adli tıp

Risk Factors in Child Sexual Abuse: A Case Report

ABSTRACT

Introduction and Aim: According to the definition of the World Health Organization; Any behavior that is intentionally or unintentionally done by an adult, society or the state and that adversely affects the child's health, physical development and psychosocial development is defined as abuse. Among the types of child abuse, the most difficult type of abuse to detect is sexual abuse. Incest is the most severe form of child sexual abuse. Many risk factors have been identified for child sexual abuse and incest. In the study; It was aimed to discuss the risk factors in child sexual abuse and incest.

Case: The victim is a 3 years and 10 months old girl. It was determined that when he was alone at home with his uncle, a crying sound was heard, he was taken to the State Hospital by his relatives after seeing blood on his underwear, and a judicial notification was made there on suspicion of abuse. With the decision of the prosecutor's office, anal swab samples were taken and transferred to our university hospital. In the history taken from the family; It was stated that they lived at home with their grandmother, grandfather and uncle, and that the uncle had a 50% report due to psychiatric illness. In the external body examination performed in our hospital; Old abrasion areas on the right and left knees and blue-black colored ecchymotic areas on the right leg were observed. In genital examination; It was observed that there was no traumatic lesion in the vagina, and the hymen was intact. In anal examination; There was loss of sphincter tone, hemorrhagic laceration at 12 and 6 o'clock positions in the anal region, ecchymosis and hematoma surrounding the anus by counting the clock dial, and the findings were evaluated in favor of the actual sodomy. The lacerations in the anal region were sutured by the pediatric surgeon.

Discussion and Conclusion: Presence of a person with a psychiatric illness at home is an important risk factor for child sexual abuse. For this reason, parents should pay attention to the supervision of their children and should not leave the children alone, and children should be taught not to allow their sexual areas to be touched, even if it is a member of the family.

Keywords: Child, sexual abuse, incest, forensic medicine

SS-49

Maternal İnfantisit Olgularında Adli Ebelerin Önleyici Rolü

Zeynep Suver

Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kadın Psikiyatri Kliniği, Sakarya

ÖZET

Giriş: İnfantisit, hem ruh sağlığı biliminde hem de ebelik bakım hizmetlerinde dikkat edilmesi gereken ve önemli bir yeri olan adli bir psikiyatrik temelli bir olgudur. Tetikleyici bir krizin varlığı, çocuğun savunmasızlığı, ebeveynliği kötüye kullanma potansiyeli adli ebeliğin önleyici rollerinin çerçevesini oluşturur. Amaç: Bireyin yaşamının erken dönemlerinde kötü deneyimler içeren istismar, ihmal gibi olaylar yaşaması, yetişkinlik döneminde ruhsal, algısal ve davranışsal bozukluklara neden olabilmektedir. Bu yüzden adli olgu farkındalığı yaratmak ve annenin ruh sağlığının anne ve bebek üzerindeki etkisini açıklamak, ebelerin annenin ruh sağlığı takibindeki ve bebek ölümlülüğü arasındaki ilişkide sorumluluklarını ortaya koyma gerekliliği ortaya çıkmıştır. Yöntem: Yurt dışı ve yurt içi araştırmalar incelenmiş, ampirik ve literatürde yer alan verilerden sistematik derleme çerçevesinde yararlanılarak elde edilen verilerin karşılaştırmalı değerlendirilmesi yapılmıştır. Bulgular: Dünyada ve ülkemizde maternal neden ve doğum asfiksisi ve travmalar yer aldığı görülmektedir. Postneonatal dönem (29-364 günlük) çocuk ölümlerinde infantisit sayılarındaki belirsizlik ve tespitindeki zorluklara göre, en sık gerçekleşen ölüm sebepleri olarak "Ani Bebek Ölüm Sendromu, Transport Yaralanmaları-İntoks-Düşme-Boğulma, Solunum Sistemi Hastalıkları, Bilinmeyen, Sepsis, ASYE-ÜSYE" sayılabilir. Bebek ölüm hızlarına bakıldığında 0-29 gün arasındaki bebek ölüm hızı, 1-12 ay arasındaki ölüm hızının 2 katına yaklaşık olduğu görülmüştür. Bebek ölümlülüğü ve hızı, DSÖ tarafından takip edilmekle birlikte, beş yaş altı çocuk ölümlerinin %70'i kritik dönem olan yaşamın ilk yılında meydana geldiği tespit edilmiştir. Bu nedenle annenin mental hastalıkların bir kısmı özellikle postpartum psikoza olan annelerin infantisit oranı %4'ü bulunmuştur. Sarsılmış bebek sendromunda bebek ölüm oranının %25 olduğu tespit edilmiştir. Cinayet işleyen ebeveynlerin %60'a yakını ise suçtan önce bir sağlık profesyoneli ile temas içinde olduğunu söylemiştir. Mevcut aile planlaması programlarıyla her yıl 187 milyon istenmeyen gebelik, 60 milyon planlanmamış doğum ve 105 milyon abortus da önlenmiştir. Sonuç: Ebeler, mağdura hizmet eden ve kadına fiziki ve ruhsal olarak temasının sağlandığı coğrafyaya göre bazen tek sağlık personelidir. Psikososyal sağlığın iyileştirilmesi gerekmekte, birinci basamak sağlık kuruluşlarında görev yapan ebelerin, annenin fiziksel ve ruhsal sağlığı takibi dışında yenidoğanın fiziksel istismar ve ihmale uğrayıp uğramadığını takip etmelidir. Ayrıntılı kayıt tutma ve multidisipliner çalışmayı öğrenmiş olma, ebeler için neonasit, infantisit ve filisit suçlarının azalmasında yardımcı olacaktır. Maternal ruh sağlığının adli ebelerin önceliklerindenden biri olarak sunarak, sonraki çalışmalarda özellikle adli ebeliğin suç ve maternal ruh sağlığı konusundaki çalışmalarına basamak olarak görülmesi düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İnfantisit, Adli Ebe, Önleyici

Sunumlar

Savaşların ve Soykırımların Psikotravmatolojik Anamnezi <i>Erdoğan Öztürk</i>	10
Adli Genetikte RNA Yaklaşımlı Teknoloji Uygulamaları <i>Emel Hülya Yükseloğlu</i>	12
Adli Psikotravmatoloji ve Adli Psikopatoloji <i>Görkem Derin</i>	13
Travmanın Kuşaklararası Geçişinde Epigenetik Faktörler <i>Selda Mercan</i>	15
Travma Sonrası Büyüme ve Psikolojik Dayanıklılık <i>Kerem Çetinkaya</i>	16
Adli Genetik İncelemelerinde Örnek Toplanması <i>Ferhat Turgut Tunçez</i>	20
MikroRNA (miRNA) ve Adli Genetikte Kullanım Alanları <i>Nazlı Hölümen</i>	25
Malpraktiste Adli Tıbbi Yaklaşım <i>Turgay Börk</i>	26
Türkiye’de Suça Sürüklenen Çocuklar: Güncel Bakış ss-1 <i>Abdullah Mert Ünsal</i>	29
ss-2 İlaç İntoksikasyonuna Bağlı Ölüm Olgularının İncelenmesi <i>Ahmet Sedat Dündar, İsmail Altın</i>	30
ss-3 Şahitli Şüpheli Ölüm <i>Ahmet Serdar Alışık, Mucahit Oruç, Ömer Dengeşik, Osman Celbiş</i>	31
ss-4 Asistan Hekimlerden Tıbbi Uygulama Hatası Olgularında Beklenen Yetki ve Sorumlulukların Yargıtay Kararı Çerçevesinde İrdelenmesi <i>Anıl Çağrı Kabal, Mucahit Oruç, Osman Celbiş</i>	32
ss-5 Madde Bağımlılığı ve Etkileri <i>Bengü Berrak Özkul, Ahmet Serdar Alışık, Mucahit Oruç, Osman Celbiş</i>	33
ss-6 Uzman Mütalaasının Önemi <i>Bengü Berrak Özkul, Anıl Çağrı Kabal, Mucahit Oruç, Osman Celbiş</i>	34
ss-7 Süreç ve Sonuç Araştırmaları Kapsamında Travma Sonrası Stres Bozukluğunun Psikoterapisi <i>Bilge Nur Çelebi</i>	35
ss-8 Damar Yaralanmalarına Bağlı Ölümler: Retrospektif Bir Değerlendirme <i>Mehmet Atılgan, Y.Mustafa Karagöz, Cemyiğit Deveci</i>	36
ss-9 Geç Tanı Alan Konjenital Kalp Hastalıklarına İhmal Yönünden Adli Yaklaşım <i>Emre Boz, Ömer Dengeşik, Mucahit Oruç, Osman Celbiş</i>	44
ss-10 Mandibula Kırıklarında Duyu-Organ Zaafiyeti ve Türk Ceza Kanunu Yaralanma Kılavuzu Yaklaşımının 4 Adet Olgusuyla Değerlendirilmesi <i>Emre Boz, Ömer Dengeşik, Mucahit Oruç, Osman Celbiş</i>	45
ss-11 Dijital Ebeveynlik ve Dijital Minimalizm <i>Erdoğan Öztürk, Görkem Derin, Barışhan Erdoğan</i>	46

ss-12 Psikotoplumsal Dönüşüm: Kuşaklararası Gelişim ve Kuşaklararası Fosilleşim <i>Erdoğan Öztürk, Görkem Derin</i>	48
ss-13 Bir Adli Belge Türü Olarak Duvar Yazısı: Olgu Sunumu <i>Erkal Gümüşboğa, Muhammed Emin Parlak, Mucahit Oruç, Osman Celbiş</i>	50
ss-14 Örnekleriyle Adli Tıp Vakalarında Nükleer Tıp Tekniklerinin Rolü— <i>Fatih Batı, Muhammed Emin Parlak, Osman Celbiş</i>	51
ss-15 Gözaltında Muayenesinde Tespit Edilen Travmaya Bağlı Testis Torsiyonu— <i>Ferhat Turgut Tunçez</i>	52
ss-16 İzmir’de Adli Tıp Polikliniğine Başvuran 18 Yaş Altı Olguların İncelenmesi— <i>Ferhat Turgut Tunçez</i>	55
ss-17 Hekim Dışındaki Diğer Sağlık Çalışanlarının Yasal Sorumluluklarına İlişkin Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi <i>Günseli Akpınar</i>	56
ss-18 Genel Cerrahi Alanında “Görevi Kötüye Kullanma” Suçu İle İlgili 2021-2017 Yılları Arası Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi <i>Çağrı Akalin, Hacer Yaşar Teke</i>	57
ss-19 Ölümle Sonuçlanan Çocuk Yanık Olgularının İncelenmesi <i>İsmail Altın</i>	58
ss-20 Umut Yolcuları Dizisinin Çocuk Karakterlerinin Çocuk Refahı Bağlamında İncelenmesi <i>İsmail Hakkı Çalışkan, Ömer Can Biber</i>	60
ss-21 Yargılanma Yeterliliği Kavramı ve Ölçme Araçları <i>Kerem Çetinkaya</i>	60
ss-22 Bir Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezinde Eğitim Gören Çocuğun Yabancı Cisim Aspirasyonu Sonucu Ölümü: Bir Olgu Sunumu <i>Kerem Sehliskoğlu</i>	67
ss-23 Kardiyak Nedenli Anne Ölümleri: İki Olgu Sunumu <i>Kerem Sehliskoğlu</i>	68
ss-24 Kronik Hastalıklara Bağlı Ölümelerde Hayat Sigortası ve Adli Yaklaşım <i>Mehmet Efdal Saydan, Mucahit Oruç, Erkal Gümüşboğa, Ömer Dengeşik, Osman Celbiş</i>	69
ss-25 Tıbbi Belgelerin Tahrifatı ve Malpraktis <i>Mehmet Efdal Saydan, Mucahit Oruç, Mesut Yılmaz, Ömer Dengeşik, Osman Celbiş</i>	70
ss-26 Sternum Boyutlarının Cinsiyet ve Boy Tahmininde Önemi — <i>Mehtap Ilgar</i>	71
ss-27 Künt Göğüs Travmasına Bağlı Mitral Papiller Kas Ruptürü ve Alkolün Etkisi: Olgu Sunumu <i>Osman Celbiş, Nevzat Erdil, Mesut Yılmaz, Mucahit Oruç</i>	76
ss-28 Crohn Hastalığına Bağlı Ani Ölüm: Otopsi Olgusu <i>Muhammed Emin Parlak, Yetkin Koca, Mucahit Oruç, Mümine Görmez, Osman Kule</i>	77
ss-29 Sahtecilikte Yeni Trend: Pencere Yöntemi <i>Muhammed Emin Parlak, Savaş Dertsiz, Mucahit Oruç, Osman Celbiş</i>	78
ss-30 Suda Bulunan Cesette Kardiyak Ruptür: Otopsi Olgusu <i>Muhammed Emin Parlak, Yetkin Koca, Mucahit Oruç, Mümine Görmez, Osman Kule</i>	79
ss-31 İntragluteal Analjezik Enjeksiyonu Sonrası Gelişen Posterior Femoral Kutanöz Sinir Lezyonu: Olgu Sunumu <i>Pınar Oba, Musa Polat</i>	80

ss-32 Çocuğa Yönelik Psödo İstismar: Puberte Prekoks Olgusu	81
<i>Mustafa Doğan</i>	
ss-33 Sahipsiz Köpeklerin Saldırısı Sonucu Ölüm: Olgu Sunumu	82
<i>Selma Düzer, Nazif Harun Vicdanlı, Muhammet Batbaş</i>	
ss-34 5237 Sayılı Kanuna Göre TCK 31/2 mi 31/3 mü?	83
<i>Yusuf Atan, Nusret Ayaz</i>	
ss-35 Ciroda Kaşe Sahteciliği	86
<i>Nusret Ayaz, Muhammed Emin Parlak, Mucahit Oruç, Osman Celbiş</i>	
ss-36 Adli Belge İncelemelerinde Konuşma Alışkanlığının Yazıya Yansıması	87
<i>Ömer Dengeşik, Mucahit Oruç, Osman Celbiş</i>	
ss-37 Biyometrik Dijital İmzaların Geleneksel Adli Belge İnceleme Yöntemleri ile Değerlendirilmesi	88
<i>Mucahit Oruç, Ömer Dengeşik, Muhammed Emin Parlak, Erkal Gümüşboğa, Osman Celbiş</i>	
ss-38 Trafik Kazası Sonrası Otopsi Yapılmadan Defnedilen Olguda İlliyet Bağı Değerlendirmesi	89
<i>Ömer Dengeşik, Mesut Yılmaz, Mucahit Oruç, Osman Celbiş</i>	
ss-39 İlegal Abortus Sonucu 17 Haftalık Fetüs Otopsisini: Olgu Sunumu	90
<i>Pınar Boyraz, Ömer Dengeşik, Salih Güven, Mucahit Oruç, Osman Celbiş</i>	
ss-40 Olgu Sunumu: Tarım İlacını Kazara İçip Zehirlenerek Ölen Yaşlı Çift	91
<i>Pınar Boyraz, Ömer Dengeşik, Salih Güven, Mucahit Oruç, Osman Celbiş</i>	
ss-41 Haksız Fiil Sonucu Ölen Zihinsel Engelli Kişinin Yakınlarının Destekten Yoksun Kalma Tazminatı İstemi: Olgu Sunumu	92
<i>Sadık Haras, MucahitOruç, Osman Celbiş, Ömer Dengeşik</i>	
ss-42 Acil Serviste Çalışan Pratisyen Hekimlerin Adli Rapor Düzenleme Hususundaki Farkındalık Düzeylerinin Değerlendirilmesi-Anket Çalışması	93
<i>Selçuk Çetin, Ahmet Depreli, Tuğba Ataseven</i>	
ss-43 Adli makamlar tarafından adli yaş tespiti istenilen olguların değerlendirilmesi; retrospektif çalışma	95
<i>Selçuk Çetin</i>	
ss-44 Yapay Biyolojik Örneklerin Adli Toksikoloji Odaklı Kullanım Alanları	97
<i>Merve Kuloğlu Genç, Selda Mercan</i>	
ss-45 Oküler Self-mutilasyon: Olgu Sunumu	98
<i>Semih Petekkaya, Esin Akgül Kalkan, Umut Oktay, Fadime Akturfan</i>	
ss-46 Travmaya Bağlı İzole Okulomotor Sinir Hasarlarının Adli Tıp Açısından Analizi	99
<i>Semih Petekkaya, Esin Akgül Kalkan, Eren Tuzci, Nagihan Öztürk, Burak Can</i>	
ss-47 Türkiye’de Meydana Gelen Karayolu Trafik Kazaları	100
<i>Şilan Singin, Volkan Zeybek, Gökmen Karabağ, Mehmet Sunay Yavuz, Samed Öztürk, Aslı Karabulut, İrem Erbaş</i>	
ss-48 Çocuğun Cinsel İstismarında Risk Faktörleri: Olgu Sunumu	101
<i>Vahap Göçük, Abdurrahim Türkoğlu, Turgay Börk, Mehmet Saraç</i>	
ss-49 Maternal İnfantisit Olgularında Adli Ebelerin Önleyici Rolü	102
<i>Zeynep Suver</i>	